

Ikitaabo kyo'muleevi Hezekyeri Indangiriro

Yiki kitaabo, kikayandikwa na Hezekyeri. Na mu kati kaakyo, Rurema ayerekiini kwo ngiisi mundu agayimanga yenyene imbere lyage, mu kubulanira imikolezi yage yenyene, buzira kulgola ku gundi.

Yiki kitaabo, kinali mu yerekana amagambo mingi ga'kahebuuza. Ku mugani, Rurema akakumania imigongolo ya mu ndekeera, anagibiika mwo'muuka, yanashubi ba migumaana.

Hezekyeri âli yaziri. Na kundu âli kuuziri mukaage, haliko Rurema anamúbwira kwo'yo mukaage akola agaafwa. Anamúbwira kwo kiri ne'nyumba ya Rurema ikola igalyosibwa mu masu ga'Bahisiraheeri.

Hezekyeri anatanga ubuleevi bwo'kudaaka ibihugo birinda (25-32). Ee! Ulusiku lwo Rurema agayerekana kwo'buraakari bwage, lwâli kola lugaahika. Lutanâli lugahikira ikihugo kye'Hisiraheeri naaho.

Ikyanya Hezekyeri akayuvwa kwe'Yerusalem yoshi ikahongokera haashi, anatondeera ukuholeeza Abahisiraheeri mbu bagabiikwa ngiisi kwo bâli riiri ubwa mbere. Anayerekana kwakundi na ngiisi kwe'nyumba ya Rurema yâye shubi yubakwa mu kati ko'bulangashane.

Muziizi muguma gwi'sikamiro, guli mu Hezekyeri 22.30: «Nâli kizi looza umundu úgayubakulula inzitiro. Ne'kyanya angagwana áhahongosiri, anatee yimanga haaho, gira ndayiji kengeera nashereeza ikihugo. Haliko, ndaaye n'gabona.»

Íbiri mwo ku bwofi

- a) Hezekyeri abona amabone ga mbere (1.1-3.27)
- b) Abandu ba Rurema bagaahanwa (4-12)
- c) Ngiisi kwa'bandu ba Rurema babihuuka (13-32)
- d) Hezekyeri ali mulaliizi úkwaniini ukuken-gula (33)
- e) Amaleevi go'kudaaka abangere ba'Bahisiraheeri, na'Bahedoomu, na Googi (34-36; 38-39)
- f) Imigongolo mu ndekeera, yashubi zuuka, yanaba migumaana (37)
- g) Amabone go'kuyerekana ubulangashane bwa Rurema úbugaki boneka (40.1-48.29)
- h) Imiryango ikumi ni'biri ya'kaaya kahyahya (48.30-35)

Ikitumbi kyo'bwami kya Rurema

1-3 Mu mwaka gwo n'gahisa kwe'myaka makumi gashatu mbusirwi, lyo mwami Yoyakini âli mali hisa imyaka itaanu atwazirwi imbohe. Ku yugwo mwaka, mu siku zitaanu zo'mwezi gwa kana, nie Hezekyeri mugala wo'musingi Buuzi, nâli ku ngombe yo'lwiji Kebaari kuguma na'Bayuda ábakahunga. Haaho,

igulu lyanayanuuulwa, Rurema ananyereka amabone. Ikyanya Nahano akanyereka igambo lyage, nanayuvwa kwo'bushobozi bwage bungola mwo.

⁴ Iri n'gaba ngiri mu langiizagya, haaho, nanayami bona imbuusi ngayu igweti igahuluka uluhande lwe'mbembe. Imbere lyayo, yâli riiri ikibungu kihamu, kisokaniinwi no'bulangashane. Na mu kati kaakyo, mwâli kizi lyamuza ibiryamu bweneene. Mu kati ka yikyo kibungu, mwâli yasiri umuliro. Na mu yugwo muliro, mwâli kizi kenyengana bweneene nga mulinga mu kiberekaana kyo'muliro.

⁵ Mu kyekyo kibungu, nanabonaga ibiremwa bina. Na kwo byâli bina, ngiisi kiguma kyâli bonesiri nga mundu. ⁶ Ngiisi kiremwa, kyâli hiiti amalanga gana-gana, ne'byubi bina-bina.

⁷ Amagulu gaabyo, gâli golosiri. Ne'shando zaabyo, zâli shushiri nga binogosho bye'nyana, zanakizi langashana bweneene nga mulinga mushukiirize.

⁸ Ee! Ngiisi kiremwa, kyâli hiiti amalanga gana-gana, ne'byubi bina-bina. Na mwi'dako lya ngiisi kyubi, nanabona mwa'maboko nga ga mundu. ⁹ Ngiisi kiremwa, ibyubi byakyo byâli kizi yikuumuza-kuumuza ku byubi bye'kyabo. Na mu kugenda, byâli kizi shonga imbere, buzira kushubi kebagana.

¹⁰ Ngiisi kiremwa, kyâli hiiagi amalanga gana-gana. Uluhande lwe'mbere, gâli riiri nga ga mundu. Na lwe'lulyo, gâli riiri nga ga ndare. Na lwe'lumosho, gâli riiri nga

ge'ngaavu. No'luhande lwe'mugongo, gâli riiri nga ga nyunda.

¹¹ Ngiisi kiremwa, ibyubi byakyo bibiri byâli kizi yikuumuza ku byubi bye'byabo. Ibindi byubi bibiri, byâli kizi bwikira amagala gaakyo. ¹² Ngiisi ho'mutima gwâli kizi bituma, ho byanâli kizi genda. Na ngiisi kiguma, iri kyâli kizi shongaga imbere, ndaakwo kushubi kebagana.

¹³ Yibyo biremwa, byâli kizi boneka nga makala ágali mu tulika-tulika, kandi iri nga bimole íbiyasiri. Nanabona kwo'mulavyo gukola mu lyamuza-lyamuza ha kati kaabyo. ¹⁴ Kiri na byonyene, byâli riiri nga mulavyo, byanakizi suula umulindi bweneene!

¹⁵ Yibyo biremwa, ikyanya nâli kizi bilangiza, nanabonaga kandi amapine gana, gali mu yikuumuza kwi'daho. Ngiisi pine, yâli riiri ha butambi lye'kiremwa kiguma. ¹⁶ Yago mapine kwo galyagagi gana, gooshi gâli shushiini, ganâli kizi keyengana ngi'buye liija lye'kishingo. Na ngiisi pine yâli kizi boneka nga iri njogeke mu yabo. ¹⁷ Ikyanya gâli kizi genda gagakulumba, ngiisi nguma yanakizi ha lwayo luhande, buzira kuhinduka. ¹⁸ Galya mapine kwo gali gana, amajandi gaago, gâli riiri mala, ganakizi teerana ikyoba. Na kwakundi, gâli yijwiri amasu imbande zooshi.

¹⁹ Birya biremwa, ikyanya byâli kizi genda, galya mapine nago ganakizi genda ha butambi lyabyo. Ne'kyanya byâli kizi balala, galya mapine nago, ganakizi yami balala. ²⁰ Birya biremwa, umutima gwabyo, gwâli riiri mu yago mapine. Ku yukwo, ngiisi ho gâli kizi genda,

nabyo, ho byâli kizi genda. ²¹ Ne'kyanya byâli kizi genda, yago mapine nago ganakizi genda. Ne'ri byâli kizi yimanga, kandi iri bibalala, nago kwo na kwokwo. Mukuba, yibyo biremwa, umutima gwabyo gwâli riiri mu mapine gaabyo.

²² Biryia biremwa bina, ku matwe gaabyo, kwâli riiri nga mutanga muhamu bweneene, mukunangule. Gwâli keyengiini bweneene, gwanâli kizi teerana ikyoba. ²³ Mwi'dako lyagwo, ngiisi kiremwa, ibyubi byakyo bibiri byâli yajwirwi, byanâli kizi lolana. Ne'bindi byubi bibiri, byâli kizi bwikira amagala gaakyo. ²⁴ Ikyanya byâli kizi balala, izu lye'byubi lyâli kizi shuumma nga lushuumo lwa'miji mingi. Yiryo izu, lyâli kizi gogoma ngi'zu lya Rurema wo'bushobozi bwoshi. Lyâli kizi kungula nga bisindo bya'basirikaani. Yibyo biremwa, ikyanya byâli kizi yimanga, byâli kizi funya ibyubi byabyo.

²⁵ Biryia biremwa, ikyanya byâli kizi funya ibyubi, nanayuvwa izu kulyoka hi'gulu lyabyo mu kyanyaanya. ²⁶ Mwomwo, nanabona íkiri nga kitumbi kye'kyami, kigizirwi ni'buye liija lye'safiri. Na ku yikyo kitumbi, kwâli bwatiiri úli nga mundu. ²⁷ Hi'gulu lyage mu kyanyaanya, hâli kizi kenyengana nga mulinga. No'luhande lwi'fwo, nanabonaga nga mulinga, gwanakizi langashana imbande zooshi. ²⁸ Yubwo bulangashane bwanaboneka nga mukuruzi ku kyanya kye'nvula. Gwanakizi langashana nga bulangashane bwa Nahano. Yibyo byoshi, iri n'gabibonaga, nanayami gwa buubi, nanayuvwa

izu lyo'mundu.

2

Hezekyeri ayuvwa imbira yo'kuba muleevi

¹ Yiryo izu lyanambwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, yimukaga, gira tuganuule.»
² Ne'kyanya yiryo izu lyâli kiri mu nganu-
 uza, Umutima gwa Rurema gwanayami nyingira
 mwo, gwananyimusa.

Haaho, nanayuvwa kwo'Mutima gwa Rurema gwambwira kwokuno: ³ «E mwana wo'mundu, namu kutuma imunda Abahisiraheeri. Yabo bandu, kiri na bashokuluza baabo, bayamiri bali mu mbubira halinde zeene. Batandwaziizi, si balyagagi bahuni. ⁴ Banali mindagabika, batanzimbahiri.

«Ku yukwo, nakutuma imwabo, gira ukizi gendi babbira ngiisi kwo ngakubwira, iri unadeta kwokuno: "Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri." ⁵ Hali ikyanya bangayuvwa. Hali ne'kyanya bangatenguha, bwo bali bahuni. Ku njira zombi, bagaamenya ngana kwo'muleevi abahulukira kwo.

⁶ «E mwana wo'mundu, utabayobohage, utanakangwe, mbu bwo bakulangamira. Hali ikyanya wangayuvwa kwa'magambo gaabo gakola mu shita nga migenge ne'mihandanjuvu. Unabe uyiyuvwiti nga útuuziri ha kati ke'mina. Kundu kwokwo, utakangwe, mbu bwo bakulangamira, kandi iri mbu bwa'malanga gaabo gazizibiiri. Si booshi bakolaga bahuni naaho! ⁷ Kwokwo, iri bangakuyuvwa, kandi iri

nanga, ngiisi byo ngakubwira, nabo, bibe byo ugababwira. Kundu kwokwo, balyagagi bahuni.

⁸ «E mwana wo'mundu, ngiisi byo ndi mu kubwira, ubiyuvwirize bwija, utayiji kengeera naawe waba muhuni. Ngiisi byo ndi mu kuheereza, uyashuule akanwa kaawe, ubilye.»

⁹ Iri n'galangiizagya, nanabona kwo nagolollerwa ukuboko. Kulya kuboko, kwâli fumbiiti ikitaaabo kibungirize. ¹⁰ Mwene kyo, anakibunguula mu masu gaani, nanabona kwo kyâli yandisirwi mwa'magambo ge'kimombo, na ga'malira, na go'ruhombo. Yibyo byoshi, byâli yandisirwi imbande zombi.

3

¹ Ha nyuma, Nahano anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, ngiisi byo ndi mu kuheereza, ubilye! Ha nyuma, ngiisi íbikiri mwo, ukagendi bibwira Abahisiraheeri.» ² Kwokwo, nanayashula akanwa, anakingombeka kwo.

³ Anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, nakuheereza yiki kitaabo, ukilye, gira uhaage.» Kwokwo, nanakilya. Ikyanya kyâli ki riiri mu kanwa kaani, kyanaba kinunu nga buuki.

⁴ Ha nyuma, anashubi mbwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, ngiisi byo ngakubwira, ugendi bibwira Abahisiraheeri. ⁵ Ndakutumiri mu binyamahanga bye'gindi-gindi ndeto ngayu. Si nakutuma imwa'Bahisiraheeri. ⁶ Nga nangakutumiri mu binyamahanga, binabe bihiiti indeto ngayu yo utasobanukiirwi, si bishuba bigakuyuvwiriza! ⁷ Halikago, Abahisiraheeri boohe, batangakuyuvwiriza. Kiri na nienyene,

batandwaziizi. Mukuba, yabo booshi, balyagagi mindagabika, batanali mu yuvwa.

⁸ «Aahago! Na naawe, ngakayisa umutima gwawe, lyo ulonga ukuhagana na'Bahisiraheeri.
⁹ Itwe lyawe, ngaliyumuusa, likomooke ukuhima amabuye gooshi. Kwokwo, utakizi bayoboha. Ne'kyanya bagakizi zizibala, utanakangwe. Mukuba, boohe bakoli ba bahuni naaho.»

¹⁰ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: «E mwana wo'mundu, ngiisi magambo go ngakubwira, ugasingule mu mutima gwawe, iri unakizi gayitoneesa kwo. ¹¹ Ha nyuma, unagendage imunda abandu baawe, balya ábakatwalwa imbohe i mahanga, unababwire kwokuno: "Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno". Iri bangaba bagakuyuvwa, kandi iri bagakutenguha, ndaakwo kundi. Kwokwo, kwo ugababwira naaho.»

¹² Iri hakatama, Umutima gwa Rurema gwanandengeza. Inyuma lyani, nanayuvwa izu ligweti ligalunduma, lyanadeta kwokuno: «Muhuuzagye ubulangashane bwa Nahano, bwo ali mwi'gulu.» ¹³ Nanashubi yuvwa kwe'byubi bya birya biremwa bigweti bigayihukuzania kwo. Nanayuvwa ne'kisindo kya galya mapine, gakola mu kulumba. ¹⁴ Haaho, Umutima gwa Nahano gwanandengeza, twanayikondera hala. Ku yikyo kyanya, nanayuvwa kwo'bushobozi bwa Nahano bungola mwo. Kundu kwokwo, nanayuvwa ubululu, nanaba ngoli rakiiri mu mutima gwani.

¹⁵ Haaho, nanahikira balya Bayuda ábakatwalwa imbohe, banakoli tuuziri ha lwiji

Kebaari, i Teeri-Habibu. Nanahisa isiku zirinda, mbwatiiri ho, mukuba nâli koli soomirwi bweneene.

*Hezekyeri agirwa kimeme ku kyanya kigerwa
(Hezekyeri 33.1-9)*

¹⁶ Yizo siku zirinda, iri zikamalaga, Nahano anashubi mbwira kwokuno: ¹⁷ «E mwana wo'mundu, keera n'gakubiika ube mulaliizi wa'Bahisiraheeri. Aaho! Ikyanya ugayuvwa amagambo gaani, ugendi bayerekeza go. ¹⁸ Iri nangabwira umundu mubi kwo agaafwa, uk-waniini ugendi müyerekeza, gira alonge uku-lama. Mukuba, iri wangaleka ukumúbwira kwo atwikire ku mabi gaage, ukufwa iri agaafwa hi'gulu lyago. Haliko, umenye-menye kwo'muko gwage, gugaaba hi'gulu lyawe.

¹⁹ «Haliko, uyo mundu mubi, iri wangamüyerekeza kwo atwikire ku mabi gaage, atanatwaze ukugajanda, gaago-gaago mabi gaage, agaafwa hi'gulu lyago. Haliko wehe, ugaaba iri wakiza itwe lyawe.

²⁰ «Hali ne'kyanya umundu angatee kizi gira ibikwaniini. Haliko ha nyuma, analake ukubigira, anatondeere ukuyifunda mu byaha. Uyo mundu, iri nangamúgeza, mbu nimúsiitaze, iri agaafwa. Aaho! Iri wangaba utamüyerekeza, agaafwa hi'gulu lye'byaha byage. Biryia bijja byage, bitanaki kengeerwe. Halikago wehe, umenye-menye kwo ugabetula umuko gwage.

²¹ «Si iri wangayerekeza umundu wo'kuli kwo atakizi gira ibyaha, no'yo mundu anakusimbahe, ku kasiisa agagenderera ukutuula ho. Mukuba

agaaba asimbahiri ngiisi kwo wamúyerekeza. Na naawe kwakundi, ugaaba wakiza itwe lyawe.»

²² Haaho, Nahano ananyijuza mwo'bushobozi bwage, anambwira: «Yimukaga, ugende mu ndekeera. Mukuba iyo munda, yo ngakuganuuliza.» ²³ Kwokwo, nanayami yimuka, nanagenda iwe'yo ndekeera. Nanabona ubulangashane bwa Nahano, nga kwokulya n'gabubona ha lwiji Kebaari. Haaho-haaho, nanayami gwa buubi, halinde nanahisa amalanga haashi.

²⁴⁻²⁵ Haaho, Umutima gwa Rurema gwananyingira mwo, gwananyimangisa, gwananganuuza kwokuno: «E mwana wo'mundu, ugendi yiyingalira mu nyumba yawe. Mwomwo, abandu bagakukona ne'migozi, halinde utalonge ubulyo bwo'kukizi genda mu bandi. ²⁶ Kiri no'lulimi lwawe, ngalugoba, halinde utalonge ubulyo bwo'kubakanukira, mbu bwo bakola bahuni. ²⁷ Haliko, mango naaba ngola mu kuganuuza, ngashwekuula akanwa kaawe, unabuli babwira: "Yago, go magambo Rurema Nahamwitu adeta!" Ngiisi ábagayuvwa, bayuvwe. Na ngiisi ábagatenguha, uleke kwokwo. Si yabo bandu, balyagagi bahuni!»

4

Akaaya ke'Yerusaleemu kagateerwa

¹ Nahano anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, yabiiraga itafaari, unalibiike imbere lyawe, unalishoore kwa'kaaya ke'Yerusaleemu.

² Ha nyuma, unayerekane ngiisi kwa'bagoma

bakoli kasokaniini. Unakazunguluse ibishimo. Unayubake ne'hishonero hyo'kushonera ku nzitiro zaako. Ha butambi lyako, unashinge ha'maheema ga'basirikaani, no'buhiri buhamu bwo'kuhongola mwe'nzitiro. ³ Haaho, uyabirage ikikalangiro kye'kyuma, unakiterek, kibe nga luzitiro lwe'kyuma ha kati kaawe na yako kaaya. Unatungire yako kaaya, unayerekane ngisi kwo kagagooka mu kuteerwa. Yibyo byoshi, ko kagaaba kalangikizo imwa'Bahisiraheeri.

⁴⁻⁵ «Ha nyuma, unagendi gwejerera ulubavu lwawe lwe'lumosho, unayibetuze ibyaha bya'Bahisiraheeri, halinde ukuhisa ku siku magana gashatu na makumi galimwenda. Yizo siku, ziyumiini ne'myaka yo bakwaniini ukuhanwa. Ulusiku luguma luyumiini no'mwaka muguma. Ku yizo siku zooshi, yikyo kihano kya'Bahisiraheeri, ugakizi kibetula.

⁶ «Mango waba keera wamala yizo siku zooshi, lyo ugashubi gwejerera ulubavu lwawe lwe'lulyo. Unahisagye izindi siku makumi gana, gira uyibetuze ibyaha bya'Bayuda. Mukuba nashungika kwo'lusiku luguma lugaaba nga mwaka muguma.

⁷ «Ha nyuma, ikyanya akaaya ke'Yerusalem kagaaba kakola mu teerwa, ukizi kalola, unakashonge mwo'kuboko kwawe, iri unakatangira ubuleevi kwo kagashereezibwa. ⁸ Leero, ngola ngakukona no'mugozi, gira ubule ubulyo bwo'kuhinduka uluhande no'lundi, halinde uyuse ukukateera.

⁹ «Ugendi yabiiraga ne'ngano, no'bulo, ne'bishimbo, na'majeeri, na'mahemba, no'gundi

mulala gwe'ngano. Yibyo byoshi, ubifushe mu kirugu kiguma, gira ukizi biyokera mwo'mukate. Ku kyanya kyoshi ugaaba ugwejeriiri ulubavu luguma, yugwo mukate, byo bigaaba byokulya byawe, kuli kudeta ku siku magana gashatu na makumi galimwenda. ¹⁰ Ngiisi lusiku, ugakizi lya ibyokulya bye'garama magana gabiri na makumi gashatu. ¹¹ Kiri na'magoloovi, ugakizi nywa ilitiri nguma ngiisi lusiku. ¹² Yibyo byokulya, ugakizi birya nga kwo wangalya umukate gwo'bulo. Haliko, ukizi yabiira amavi go'mundu, unagayase kwo'muliro. Mu gwogwo muliro, mwo ugayokera umukate, abandu babwini-bwini.»

¹³ Nahano anashubi mbwira: «Ikyanya Abahisiraheeri bagaaba batuuziri mu mahanga, kwokwo kwo bagakizi lya ibyokulya ibiyulubiiri.»

¹⁴ Naani, ti: «Nanga e Rurema Nahamwitu! Ndaalwo lusiku, kiri no'luguma lwo nzindi iyulubaza mu kulya umukaafu, kandi iri inyama ze'kitugwa ikyayitwa ne'nyamiishwa. Ukulyokera ubusore bwani halinde zeene, ndazindi toma inyama mwene yizo ízaharuurwa kwo ziri zo'muziro.»

¹⁵ Nahano naye, ti: «Bwija! Ikyanya ugakoleesagya umuliro mu kuyokya umukate, nakuhanguula kwo ukoleese amashe ge'ngaavu, ho wangakoleesa amavi.»

¹⁶ Anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, mu kaaya ke'Yerusaleemu, ngashereeza mwe'kihinda kye'byokulya. Abandu, ikyanya bagakizi birya, bigakizi gerwa. Biganakizi liibwa

mu kati ke'kyoba. Kiri na'magoloovi nago, gagakizi gerwa, banakizi ganywa bashengusiri.

¹⁷ «Na íbitumiri bagaagira kwokwo, bwo bagaaba babuziri ibyokulya na'magoloovi. Ne'kyanya bagakizi lolana kwo, banabone ngiisi kwo bakoli jambiri, lyo bagakanguka. Na íbitumiri bagaaba mwo'bukaholwe, bwo bâli kizi yifunda mu byaha.»

5

Hezekyeri ayibega

¹ Rurema anambwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, uyabiirage ingooti nyuugi, unagikoleese nga higembe, mu kuyikunguula itwe no'lwanwa. Ikyanya ugaaba keera wayibega umushaku, unagugere ku lugero, unagugabure mwe'miteeko ishatu. ² Kwokwo, isiku zo'kuteera i Yerusalem, ikyanya zigaaba keera zamala, unayokere umuteeko muguma gwo'mushaku ha kati ka'kaaya. Ugundi muteeko, unagulengane-lengane mu kaaya, iri unagushulika-shulika ne'ngooti. No'muzinda, uguyehuule ne'mbuusi. Mukuba ngashaabula abandu baani ku njira ye'ngooti.

³ «Ku Yugwo mushaku gwawe, uyabiire utudende nga tunga, unatashwekere kwi'kano lyo'mulondo gwawe. ⁴ Unashubi yabiira utundi tudende nga tunga, unatulashe mu muliro, gira tusiriire. Yugwo muliro gugawkira mu Bahisira-heeri booshi.»

⁵ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «Kwokwo, kwo bigaaba mu kaaya ke'Yerusalem. Yako kaaya, nâli kabiisiri

mu kati ke'bihugo bingi, byanâli kazungulusiri.
⁶ Haliko, abandu baako balahiiri ukusimbaha imaaja zaani, keera banabihuuka ukuhima ibinyamahanga. Yizo maaja zaani, kundu n'gabaheereza zo, mbu bazisimbahe, haliko batazitwaziizi.»

⁷ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «Mwehe, muli mindagabika ukuhima abandu ábamùzungulusiri. Mutatwaziizi imaaja zaani. Kiri ne'maaja ze'binyamahanga, nazo mutazitwaziizi. ⁸ Kwokwo, nadetaga kwokuno: Ngola mugoma winyu, nganamùhana mu masu ge'binyamahanga. ⁹ Nganamùhana ku gindi-gindi njira yo ndazindi mùhana kwo, bwo mugweti mugaagira naaho ngiisi byo njombiri. Ndanâye ki mùhane kwokwo kandi.

¹⁰ «Abaviire bagakizi lya abaana baabo. Abaana nabo, bagakizi lya ababusi baabo. Ngiisi ábagafuushuka ulufu, ngabashabulira mu mahanga gooshi. ¹¹ Nga kwo nyamiri ho, nie Rurema Nahamwinyu nakyula kwokuno: Bwo keera mukayulubaza inyumba yani, ku njira yo'kugibiika mwe'migisi, ne'bindi íbiri mu yagazania, naani ndagaki mùkejeerera, ndaanaye ugatoloboka. ¹² E Yerusalem! Mu bandu baawe, ikihande kiguma kya kashatu kigaafwa ku njira ye'kiija, no'mwena. Ikindi kihande, kigayitirwa imbuga lye'nzitiro zaawe. Ne'kindi íkisigiiri, ngakishabulira mu mahanga gooshi. Ngabalandiriza yo, gira ngendi bayita ku ngooti.

¹³ «Haaho, lyo'bute bwani bugahooha, buna-male. Mukuba umutima gwani gugaaba keera

gwaholeera. Abandu banamenye kwo nie Nahano, na kwo ndi mu hana ku buraakari bwani. ¹⁴ E Yeruseleemu! Ibinyamahanga ibimùsokaniini, bigaadeta kwo muli ba busha, binakizi mùhonyoleza.

¹⁵ «Ngaaba keera namùhaniiriza ku buraakari bweneene, mu kuyagazania. Abagoma biinyu bagakizi mùshekeereza, honyo! Ikyanya bagaabona ngiisi kwo mwahanwa, bagalonga ukukengulwa, iri banahuumirwa. Ee! Bagaabona ngiisi kwo ndi mu hana ikihugo. Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri.

¹⁶ «Ku yikyo kyanya, ngamùshalisa, gira nimùshereeze. Ne'kyanya umwena gugagunuuzagya, lyo mugayiyuvwa nga myambi ikola mu mùshita. ¹⁷ Na kwakundi, ngamùtumira inyamiishwa ndangi, gira zikayite abaana biinyu. Mugakizi teerwa na'malwazi, kiri ni'zibo, halinde abagoma banakizi müyita ku ngooti. Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri!»

6

Ikihano ku bali mu yikumba imigisi

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, uhindukire imigazi ye'Hisiraheeri, unagitangire ubuleevi, ti: ³ "E migazi ye'Hisiraheeri! Muyuvvirize bwija ngiisi kwo Rurema Nahamwitu adesiri: Ngweti ngakyula hi'gulu lya ábatuuziri mu migazi, na mu tugangazi, na mu misima, kiri na mu tubanda.

«"Yuvwagwi ngiisi kwo ndesiri: Ngamùteera ne'ngooti. Na ngiisi ho muli mu yikumbira

imigisi, ngahashereeza. ⁴ Ututanda two muli mu holeza kwe'migisi, tugahongolwa, kiri na ngiisi ho muli mu guyokera umubadu. Abandu biinyu, ngabayitira haaho imbere lyayo. ⁵ Ibirunda bya'Bahisiraheeri, ngabilambika imbere lye'yo migisi yabo. Nganashabulira imigongolo yabo haaho ha butambi lyo'tutanda twabo.

⁶ « "Ngiisi twaya two mutuuziri mwo, tugahinduka biguuka. Na ngiisi ho muli mu yikumbira imigisi, hagahongolwa. Ututanda twayo, tugaashaka. Ne'migisi yinyu, igaki vungulwa-vungulwa, halinde inamale lwoshi. Ngiisi ho muli mu guyokera umubadu, hagahongolwa, na byoshi byo mwâli kizi kola, binashereezibwe. ⁷ Abandu biinyu bagayitwa, banagwe haashi imbere liinyu. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

⁸ « "Kundu kwokwo, ngaaleka baguma biinyu bafuushuke ingooti, banagendi shabulirwa mu mahanga. ⁹ Ikyanya bagatwalwa imbohe, bagakizi ngengeera. Banasobanukirwe ngiisi kwo bâli kizi njengeeza. Mukuba, batâli riiri bemeera imwani, si bâli kizi njanda, banakizi yikumba imigisi yabo. Hagaatama, boohe boonyene, bagayigaya hi'gulu lya'mabi gaabo, bwo gâli kizi nyaagaza. ¹⁰ Haaho, banamenye ku kasiisa kwo nie Nahano. Ikyanya nâli kizi bakengula kwo bagalonga gano makayu gooshi, kutâli riiri kwa malyogo." »

¹¹ Nie Hezekyeri, Rurema Nahamwitu, anambwira kwokuno: «Ukome amagasha, unasirimbe iri unakizi yiberekaania, ti: "E Bahisiraheeri! Yayewe imwinyu!" Mukuba, amabi gooshi

go mwâli kizi gira mu kunyaagaza, gakola gagamùyitiisa mwi'zibo, na kwi'shali, na ku kijja. ¹² Ngiisi útuuziri hala mu mahanga, agaafwa ku kijja. Na ngiisi útuuziri hoofi, agayitwa mwi'zibo. Na ngiisi úgaaba akiri ho, yehe agaafwa ni'shali. Kwokwo, kwo bagayuvwa ngiisi kwo ngoli barakariiri.

¹³ «Ibirunda byabo, bigaaba bikoli lambisirwi imbere lye'migisi yabo, no'tutanda twayo. Bigabeera kwi'rango lya ngiisi higangazi, na ngiisi mugazi, na mwi'dako lya ngiisi kití íkiyajabusiri, na ngiisi ho bâli kizi gendi tangira imigisi yabo amatuulo. Aahago! Lyeryo, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

¹⁴ «Ngagololaga ukuboko kwani, mu kushereeza ikihugo kyabo, ngiisi ho batuuziri. Yikyo kihugo, kinasigale biguuka ukulyokera mwi'shabma, uluhande lwe'kisaka, halinde i Dibula, uluhande lwe'mbembe. Haaho, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

7

Ikihano kye'mbeka kya'Bahisiraheeri

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, Rurema Nahamwitu abwira Abahisiraheeri kwokuno:
Kikola kyanya kye'mberuuuka!

Ee! Amahanga gooshi gahika ku mbeka!

³ Buno, ulwinyu lwamùhikira!

Na ngola ngamùhana ku buraakari bweenene.

Mukuba mwâli kizi nyaagaza, mu kukizi yifunda mu bitalaalwe.

- 4 Aahago! Bwo mukoli bihuusiri,
 ngamùhaniiriza,
 naani ndagaki mùkejeerera, kandi iri
 kumùlekeerera.
 Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie
 Nahano.
- 5 «Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno:
 Mugakizi teerwa ne'nguuke nyingi-nyingi!
- 6 Ulwinyu, lwamala,
 ndaanakwo kundi! Keera lwamala lwoshi-
 lwoshi!
- 7 Mwe mutuuziri mu kino kihugo, mukola mu-
 gashereezibwa!
 Ikyanya kiinyu, kyahikaga.
 Ku migazi yinyu, mutagaki banda akabuuli
 ko'bushambaale,
 si mukola mugashenguka!
- 8 Buno, ngola ngamùhaniiriza ku buraakari
 bwani.
 Ee! Ngamùhana ngana-ngana, bwo mwâli kizi
 gira ibitalaalwe,
 halinde mwananyaagaza bweneene.
- 9 Naani ndagaki mùkejeerera, kandi iri
 kumùlekeerera.
 Si ngamùhana, ukukulikirana na'mabi go
 mwâli kizi yifunda mwo.
 Yago mabi ngashombiri bweneene.
 Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie
 Nahano,
 na kwo ndi mu hana abandu babi.
- 10 «Lolagi! Lulya lusiku, keera lwahika!
 Ndaanakwo kundi!

Kundu kwokwo, mwehe, mukiri mu komeresa-nia bweneene,
iri munayikangaata.

Ku yukwo, mukola mugashereezibwa.

¹¹ Bwo mukola mu kizi yitana,
mukola mugaahanwa mu kuhimbulwa.

Ndaaye úgasigala! Mukuba mweshi mukoli
bihuuusiri.

Ubugale bwinyu, bugaamala, mutanâye ki
yikangaate.

¹² Ikyanya keera kyahikaga!

Ee! Lulya lusiku lukoli yegiiri.

Umuguzi, mutamúleke mbu ashambaale.

Umudandaza naye, atakwaniini ajengeerwe.

Si yabo booshi, uburaakari bwani bugabati-bukira kwo.

¹³ Abadandaza, kundu bangafuushuka,
halikago, batâye galuke mu budandaza
bwabo.

Mukuba, ngiisi byo Nahano ashungisiri,
biri hi'gulu lya booshi, bitaganahinduka.

Umundu, iri angaba keera abihiuka, atangaki
yikiza.

¹⁴ «Ikibuga kigweti kigadihirizibwa,
na booshi banabe ibiringiini.

Kundu kwokwo, ndaaye úwangayifunda
mwi'zibo,
mukuba yabo booshi, ngoli barakariiri bwe-neene.

¹⁵ Ngiisi ábatuuziri imbuga lya'kaaya, bagayitwa
ku ngooti.

Na ábatuuziri mu kaaya, bo bakoli shalisiri,
banakoli lwaziri.

- Kwokwo kwo nabo, bagaminikwa.
- 16 Ngiisi ábakafuushukira mu migazi, ikyanya
 bagayiganyira hi'gulu lye'byaha byabo,
 abandu bagabayuvwa bali nga ngunde za
 mu kabanda.
- 17 Amaboko ga ngiisi mundu, gakola gagalebera
 hi'gulu lye'kyoba.
 Na'madwi gaabo, gagaanoga bweneene, nga
 miji,
- 18 banayambale amasuuzu.
 Kiri na'matwe gaabo, kwo bali booshi, ganakun-
 guulwe,
 mu kuyerekana ngiisi kwo bakoli jengiirwi.
 Amalanga gaabo gagazizibala hi'gulu lye'shoni,
 banakizi teteerwa lwoshi-lwoshi.
- 19 Ifwaranga zaabo, kiri ne'nooro, bagazikabu-
 lira mu njira,
 nga kindu íkikoli yulubiiri.
 Ehee! Ku lusiku lwo Nahano agabarakanira kwo,
 ifwaranga zaabo ne'nooro zitagabakiza.
 Batanganabikoleesa, mu kuyiliisa,
 bitaganabayigusa.
 Si yibyo byoshi, byo byâli kizi bahubiisa.
- 20 Yabo Bahisiraheeri, bâli kizi yiyuvwa hi'gulu
 lyo'bungeni-ngeni bwabo,
 banakizi bukoleesa mu kutula imigisi, kundu
 yâli ya kuyagazania bweneene.
 Yubwo bugale bwabo bwoshi, ngabuyulubaza.
- 21 Bulya bugale bwa'Bahisiraheeri, ibinyama-
 hanga bigabushahula.
 Banangora-mabi bagabubiika mu bihindu
 byabo, banakizi buyulubaza.
- 22 Abanyazi bagayifunda ahandu haani heeru,

- banahayulubaze.
 Ku yikyo kyanya, ndagatwaza Abahisiraheeri,
 si ngabahindulira ingoto.
- 23 Mu kaaya ke'Yerusalem, abandu baani bali
 mu komeresania mwo.
 Na'handi hooshi mu kihugo, bagweti bagay-
 ona umuko.
 Aaho! Mukizi tulaga iminyororo, gira
 mubashweke.
- 24 Ngaleeta banakuhambwā ukulyoka mu ma-
 hanga,
 gira bayiji hyana inyumba za'bandu baani.
 Na kwakundi, ahandu haabo ho'kuyikumbira
 hagayulubazibwa.
 Kwokwo, kwo'bwikangaate bwabo, bugaa-
 mala.
- 25 Abandu baani, ikyanya bagalibuuka, bagakizi
 shenguka.
 Kundu bagalooza umutuula, ndaagwo baga-
 longa.
- 26 Bagakizi teerwa ne'nguuke,
 halinde abandu banakizi balomboojera
 umwazi gwa kundi-kundi.
 Bagalooza umuleevi wo'kubatangira ubuleevi.
 Banabe keera bateera amigirizo ga'bagingi.
 Kiri na'mahano ga'bashaaja, gagaaba gateereka.
- 27 Mwami agabululuka ku kimombo.
 No'muluzi agavunika umutima.
 Abandu bagakizi juguma hi'gulu lye'kyoba.
 Mukuba ngabahaniiriza, ukukulikirana
 na'mabi gaabo.
 Ngiisi kwo bakahana abandi, kwo na kwokwo
 nabo ngabahana,

halinde banamenye ku kasiisa kwo nie Nahano.»

8

Ukuyikumba imigisi mu kaaya ke'Yerusaleemu

¹ Twâli mali hisa imyaka ndatu tutwazirwi imbohe mu mahanga. Mu siku zitaanu zo'mwezi gwe'ndatu, nâli bwatiiri mu mwani, kuguma na'bashaaja ba'Bayuda. Lyeryo, nanayami yuvwa kwo'bushobozi bwa Rurema Nahamwitu bungola mwo.

² Iri n'galangiiza bwija, nanabona úwâli bonesiri nga mundu. Uluhande lwe'wa magulu, âli bonesiri nga muliro. No'luhande lwe'wa kikaraza, âli kizi keyengana nga mulinga.
³ Anagolola íbiri nga kuboko, anangwatira ku mushaku. Umutima gwa Rurema gwanandengeza hi'gulu lye'kihugo, gwanayami ndwala halinde i Yerusaleemu.

Nâli ki riiri mu kati ka'mabone ga Rurema. Nanahikaga ha mulyango gwe'mbembe, ho bali mu yingirira mu lubuga lwe'kati lwe'nyumba ya Rurema. Na mu yulwo lubuga, mwâli tere-sirwi umugisi, úgwâli tumiri Rurema agateerwa no'luggi. ⁴ Nanabona ubulangashane bwa Rurema wa'Bahisiraheeri, nga kwo n'gabubona irya munda mu ndekeera.

⁵ Ha nyuma, Nahano anambwira: «E mwana wo'mundu, ulangiize uluhande lwe'mbembe.» Ne'kyanya n'galangiizagya yo, haaho mu gulya mulyango gwe'mbembe gwo'kulola iwa katanda, nanabona gulya mugisi úgukateera Rurema uluggi.

6 Nahano anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, ka ubwini ngiisi byo bagweti bagaa-gira? Bino byagaza bya'Bahisiraheeri, si byo biganyimuliisa mu nyumba yani! Kundu kwokwo, uganaki bona agandi mabi go'kuyagazania ukuhima yaga.»

7 Ha nyuma, Nahano anashubi ndwala halinde ha mulyango go'kuyingirira mu lubuga. Ne'ri n'gayitegeereza bwija, nanabona mu kibambaazi kyalwo, muli ubutule. **8** Anambwira: «E mwana wo'mundu, yiki kibambaazi, ukitule.» Kwokwo, nanakitula, nanagwana hali umulyango.

9 Nahano, ti: «Yingiraga, gira ulangiize amabi go bagweti bagagirira mwo. Si gali ga kuyangazania bweneene!»

10 Ikyanya n'gayingira mwo, nanabona kwo ku bibambaazi kuli kushoore íbiri mu yibulula, ne'zindi nyamiishwa zo'kuyagazania bweneene! Nanabona ne'migisi yoshi ya'Bahisiraheeri. **11** Ne'mbere lya yibyo bindu byoshi, hali riiri abashaaja ba'Bahisiraheeri makumi galinda kuguma na Yazaniya mugala Safanu. Ngisi muguma áli fumbiiti isheeteze yo'kuyokera kwo'mubadu. Ne'kyusi kyagwo, kyâli kizi tuuma hi'gulu.

12 Ha nyuma, Nahano anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, ka wabona ngiisi bya'bashaaja ba'Bahisiraheeri bakola mu gira ku bumbishwa imbere lye'migisi yabo mu bisiika? Banagweti bagayigamba, ti: "Rurema keera akasiga ajanda ikihugo. Aaho! Ataki tubwini."»

13 Ha nyuma, anashubi mbwira: «Uganaki bona agandi mabi go'kuyagazania ukuhima gano.»

¹⁴ Iri hakatama, Nahano anandwala ha mulyango gwe'mbembe gwe'nyumba ya Rurema. Na yaho, hâli bwatiiri abakazi, bagweti bagalirira umuzimu Tamuzi.

¹⁵ Nahano anambwira: «E mwana wo'mundu, yibyo byoshi, ka ubibwinagi? Uganaki bona agandi mabi go'kuyagazania ukuhima gano.»

¹⁶ Ha nyuma, Nahano anashubi ndwala, halinde mu lubuga lwe'kati lwe'nyumba ya Rurema. Nanabona nga bashosi makumi gabiri na bataanu, bali ha kati ka'katanda, no'bululi bwe'nyumba ya Rurema. Yabo bashosi, imigongo yabo yâli hindukiiri iwa nyumba ya Rurema. Na'malanga gaabo, gâli kizi lola isheere. Bâli gweti bagafukamira uluhande lwe'sheere, iri banayikumba izuuba.

¹⁷ Nahano anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, yibyo byoshi, ka ubibwini? Aaho! Yaba Bayuda, kundu bagweti bagaagira ibiri mu yagazania, si batatwaziizi! Keera bayijuza ikihugo mwo'bwitani, banakaviriziizi ukun-yaagaza. Lolaga, ngiisi kwo bagweti baganjologosa! ¹⁸ Yago mabi gaabo, go gatumiri ngabahana ku buraakari bwani. Naani ndagaki bakejeerera, kandi iri kubalekeerera. Kundu bangandakira kwi'zu lihamu, ndagabatwaza.»

9

Akaaya ke'Yerusaleemu kahanwa

¹ Haaho, nanayuvwa Rurema agweti agateera umulaga kwokuno: «Mwehe, mwe mukola mugaahana kano kaaya. Aahago! Muyegeere hano hoofi, mufumbiiti isiribo.»

² Haaho, hanayijaga abandu ndatu, ukulyoka ha mulyango gwa ha lugulu, úguloziri imbe-mbe. Ngisiis muguma áli fumbiiti isiribo yage yo'kuminikana mwo. Mu balya bandu, mwâli ri-iri ugundi úwâli yambiiti ikanju lye'kitaani, anâli hiiti irengo, liri mwo'bwino bwo'kuyandika mwo. Yabo booshi, banayegeera ha nyumba ya Rurema, banayimanga ha butambi lya'katanda ko'mulinga.

³ Haaho, ubulangashane bwa Rurema wa'Bahisiraheeri bwanatee lyokaga ho bwâli riiri ku yabo bamakerubi, bwanagendi beera ku kihamambiro kyo'mulyango gwe'nyumba ya Rurema. Ulya mundu úwâli yambiiti ikanju lye'kitaani, anâli hiiti irengo lyo'bwino, Rurema ⁴ anamúbwira kwokuno: «Ugende ugalenga-lenga mu kaaya ke'Yerusaleemu, unabiike akalangikizo ku malanga ga'bandu booshi ábalí no'mwizingeरे we, banakola mu lira hi'gulu lye'byagaza byoshi íbirí mu koleka mwo.»

⁵ Ku kyanya náli ki múteziri amatwiri, anabwira abandi bandu kwokuno: «Mugende mugalenga-lenga mu kaaya, iri munayita abandu. Hatagire mundu yeshi ye mugaasiga, kandi iri ye mugabonera ulukogo. ⁶ Muyite abashaaja booshi, na'bakazi, na'batabana, na'banyere, kiri na'baana bato booshi. Haliko, ngisiis ábagweti akalangikizo, boohe mutakolwe kwo mwabahuma kwo. Mutondeerere haahano mu nyumba yani.» Kwokwo, banatondeerera ku balya bashaaja ábâli riiri imbere lye'nyumba ya Rurema.

⁷ Nahano anashubi babwira: «Inyumba ya

Rurema, mugiyulubaze mu kuyijuza ulubuga lwayo ibirunda. Ngahwe! Mutondeerage!» Kwokwo, banatondeera ukuyita abandu mu kaaya.

⁸ Ikyanya bakaba bakiri mu yita balya bandu, nanasigwa nienyene. Lyeryo, nanayami gwa buubi, nanalira, ti: «E Rurema Nahamwitu! Ikyanya ugayerekana uburaakari bwawe hi'gulu lye'Yerusaleemu, ka ugaminika na'bandi Bahisiraheeri booshi ábaki sigiri?»

⁹ Naye, ti: «Amabi ga'Bahisiraheeri na'Bayuda, gakoli luguusiri bweneene! Hooshi mu kihugo, abandu bakola mu yitana. Na mu Yerusaleemu, abandu batakiri mu kulikira íbikwaniini. Si bakola mu deta, ti: "Nahano keera akatulekeera. Aaho! Ataki tubwini."

¹⁰ «Kwokwo, naani ndagaki bakejeerera, kandi iri kubakeerera. Si amabi go bâli kizi girira abandi, go nabo ngakizi bagirira.»

¹¹ Ha nyuma, ulya mundu úwâli yambiiiti ikanju lye'kitaani, anâli hiiti irengo lyo'bwino bwo'kuyandika mwo, anagaluka, analleeta iyi mishahu, ti: «Ngiisi byo ukambwira, keera nabigira.»

10

Ubulangashane bwaboneka mu Nyumba ya Rurema

¹ Mu galya mabone, nanalangiizagya mu kyanyaanya, nanabona íkyâli shushiri nga kitumbi kye'kyami, kyanâli ni'bara nga li'buye liija lye'safiiri. Yikyo kitumbi, kyâli riiri hi'gulu lya'matwe ga balya bamakerubi.

² Nahano anabwira ulya mundu úwâli yambiiti ikanju lye'kitaani, ti: «Yingiraga mu yago mapine ágali mwi'dako lya makerubi, unashamate amakala ágayasiri, gayijule amaboko gaawe, unagashabulire hooshi mu kaaya.» Uyo mundu, nanabona ngiisi kwo akayingira mwo.

³ Balya bamakerubi bâli yimaaziri uluhande lwe'lulyo lwe'nyumba ya Rurema. Ulya mundu, iri akayingiraga mwo, ikibungu kyanayami zinga ulubuga lwoshi lwe'kati. ⁴ Na ngiisi ho birya biremwa byâli riiri, hanaboneka ubulangashane bwa Nahano, bwanagendi beera ku mulyango gwe'yo nyumba. Kirby kibungu kyanayami kwira mwi'rya nyumba ya Rurema yoshi. Kiri no'lubuga lwanayami keyengana no'bulangashane bwage.

⁵ Yibyo biremwa, ibyubi byabyo byanakizi laka, byanakizi yuvwikana halinde mu lubuga lwe'mbuga. Yiryo izu, lyâli kizi gogoma ngi'zu lya Rurema wo'bushobozi bwoshi, ikyanya ali mu deta.

⁶ Ulya mundu úwâli yambiiti ikanju lye'kitaani, Nahano anamúbwira: «Ugendage ha kati ka birya biremwa, unashaaze umuliro mu galya mapine.» Kwokwo, ulya mundu anagendi yimangira ha pine nguma.

⁷ Muguma wa balya bamakerubi anagolola ukuboko kwage, anayabiira amakala magerwa ágayasiri anagafumbadika ulya mundu úwâli yambiiti ikanju lye'kitaani. Ulya mundu, iri ak-agayakiiraga, anayigendera. ⁸ (Yibyo biremwa, mwi'dako lye'byubi byabyo, mwâli bonesiri nga maboko ga'bandu.)

⁹ Iri n'gayitegerezagya bwija, nanabona kwo ha butambi lya ngiisi biremwa kwo biri bina, hâli riiri ipine nguma-nguma. Yago mapine gâli kizi keyengana ngi'buye lye'kishingo. ¹⁰ Kwo gali gana, gooshi gâli shushiini. Na ngiisi pine yâli kizi boneka nga iri njogeke mu yabo. ¹¹ Yago mapine gâli kizi genda ngiisi luhande buzira kukebaanuka. Ee! Gooshi gâli kizi kulikira imunda itwe lya bamakerubi liloziri.*

¹² Yabo bamakerubi bâli yijwiri amasu mu migongo, na mu maboko, na mu byubi. Galya mapine nago, gâli yijwiri kwa'masu. ¹³ Yago mapine, nanayuvwa kwo gali mu buuzibwa «Mapine ágali mu kulumba mulindi-mulindi».

¹⁴ Ngiisi makerubi âli hiiti amalanga gana. Amalanga ga mbere, gâli riiri ga makerubi. Na'ga kabiri, gâli riiri ga mundu. Na'ga kashatu, gâli riiri ge'ndare. Na'ga kana, gâli riiri ga nyunda.[†] ¹⁵ Yabo bamakerubi bâli riiri baabalya bo n'gabona ha lwiji Kebaari. Kwokwo, banabalala.

¹⁶ Ne'kyanya bâli kizi genda, galya mapine nago ganakizi genda ha butambi lyabo. Ne'kyanya bâli kizi yajuula ibyubi byabo mbu babalale, bâli kizi balalana amapine. ¹⁷ Yabo bamakerubi, ikyanya bâli kizi yimuka, yago mapine nago gâli kizi yami yimanga. Ne'kyanya bâli kizi balala, byâli kizi balalanwa. Mukuba, imitima ya yabo bamakerubi yâli riiri mu yago mapine gaabo.

* **10:11** 10.11 Hezekyeri 1.17-18; Bwigule 4.6. † **10:14** 10.10-14 Baheburaniya 9.5.

18 Ha nyuma, ubulangashane bwa Nahano bwanalyokaga ha mulyango gwe'nyumba ya Rurema, bwanagendi yimanga hi'gulu lya yabo bamakerubi. **19** Ikyanya nâli gweti ngalangiizagya, yabo bamakerubi banayajuula ibyubi byabo, banabalalira hi'gulu, bali na'mapine gaabo. Banagendi yimangira ha mulyango gwe'sheere gwe'nyumba ya Nahano. No'bulangashane bwa Rurema wa'Bahisiraheeri, bwâli riiri hi'gulu lyabo.

20 Yabo bamakerubi bali byebyrya biremwa byo n'gabona mwi'dako lya Rurema wa'Bahisiraheeri, ikyanya nâli riiri ha lwiji Kebaari. Nanayami menya kwo biri byebyrya. **21** Ngiisi kiremwa, kyâli hiiti amalanga gana, ne'byubi bina. Na mwi'dako lya ngiisi kyubi, mwâli riiri íbiri mu boneka nga maboko go'mundu. **22** Amalanga gaabyo, gâli shushiini na gaagalya malanga go n'gabona ha lwiji Kebaari. Ngiisi kiremwa, kyanakizi yami sholera imbere, liguma kwa liguma.

11

Ibyaha bya'bandu be'Yerusaleemu

1 Umutima gwa Rurema gwanandengeza, gwanandwala ha mulyango gwe'sheere gwe'nyumba ya Nahano. Haaho, nanabonaga abandu makumi gabiri na bataanu. Mu kati kaabo, mwâli riiri Yazaniya mugala Hazuuru, na Pelatiya mugala Benaya. Yabo bombi, bâli riiri bakulu ba'Bahisiraheeri.

² Nahano anambwira: «E mwana wo'mundu, yabo bombi, bakoli shungisiri amabi, banali mu kizi hanuuulana mu kano kaaya ku njira ítali nga yo. ³ Bali mu deta, ti: "E balya! Ikyanya kyo'kuyubaka inyumba hano kitazi hika. Ee ma! Kano kaaya, kalyagagi nga nyungu mbamu. Na twehe, tuli nga nyama ízasingulwa mwo.*"

⁴ «Ku yukwo, e mwana wo'mundu! Ubatangirage ubuleevi! Ee! Ubatangire bwo!»

⁵ Ha nyuma, Umutima gwa Nahano gwanashubi nyingira mwo, gwanambwira kwo nimenyeese abandu kwo adetaga kwokuno: «E Bahisiraheeri, ngiisi byo mugweti mugaadeta, mbiyiji bwija. Na nyiji kwakundi, ngiisi byo muli mu tona mu mitima yinyu. ⁶ Si mu kano kaaya, keera mwayitira mwa'bandu katundu! Ne'birunda byabo, keera mwabiyijuza mu njira.

⁷ «Ku yukwo, Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: Balya bandu, kundu mukabayita, mwanakabulira ibirunda byabo mu njira, halikago boohe, bo bali nga nyama nyija. Na kano kaaya, kali nga nyungu. Si mwehe, ngaki mìuyimula mwo. ⁸ Kwoku mukoli yobohiri ingooti, yo nganamùleetera imùminike! Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

⁹ «Ngamìuyimulaga mu kano kaaya, ninamùtange mu binyamahanga. Kwokwo, kwo ngamùhana. ¹⁰ Mugayitwa ku ngooti, halinde ukuhisa mu mbibi za'Bahisiraheeri. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

* **11:3** 11.3 Kandi iri: buli bwija ukulangwa mu kaaya ke'Yerusaleemu ho twangatwalwa mbohe i mahanga.

¹¹ «Kano kaaya ke'Yerusaleemu, katagaaba nga yo nyungu imwinyu. Na mwehe, mutagaaba nga nyama ízisingwirwi mwo. Si nienyene, ngamùhana halinde ukuhisa ku mbibi za'Bahisiraheeri. ¹² Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano. Mukuba, ikyanya mukalahira ukukizi simbaha imaaja zaani, kiri na'mahano gaani, haaho, mwanakizi yiga ingesho ze'bihugo íbimùzungulusiri.»

¹³ Yubwo buleevi, ikyanya nie Hezekyeri nàli kiri mu butanga, lyeryo ulya Pelatiya mugala Benaya anayami fwa. Kwokwo, nanayami gwa bubi, nanayamiza, ti: «E Rurema Nahamwitu, ino misigala ya'Bahisiraheeri, ka uloziizi ukuyami gimaliiriza?»

Abahisiraheeri baki hiiti umulangaaliro

¹⁴ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ¹⁵ «E mwana wo'mundu, mwe na beene winyu, na'bandi bo muyimbanwa kwo, kiri na'bandi Bahisiraheeri booshi ábatwazirwi imbohe, beene winyu ábaki sigiiri i Yerusaleemu bakola mu deta hi'gulu liinyu, ti: "Yabo, si bakoli riiri hala bweneene na Nahano! Aahago! Kino kihugo, twe keera tukakihaabwa, kwo bube buhyane bwitu."

¹⁶ «Kwokwo, balya ábakatwalwa hala i mahanga, ugendi babwira kwokuno: "Nienyene, nie kamùshabulira mu mahanga. Kundu kwokwo, iyo munda muli, tugaaba tuyamiinwi, na mbe nga nyumba ya Nahano mu kati kiinyu."

¹⁷ «Ku yukwo, ubabwire kwo Rurema Nahamwabo adetaga kwokuno: Ngamùkuumania

mu mahanga, ngiisi ho mushabukiiri. Ha nyuma, ninamùgalulire mu kihugo kiinyu kye'Hisiraheeri. ¹⁸ Na mango mwaba keera mwakigalukira mwo, imigisi yoshi yo mugagwana mwo, mukayami gilyosa.

¹⁹ «Kundu mwâli kizi ba ne'mitima mikayu íri ngi'buye, ngagilyosa, ninamùbiike mwo'mutima munovu gwo'kukizi nzimbaha. ²⁰ Mugakizi simbaха imaaaja zaani, na'mahano gaani. Munabe muli bandu baani, naani na mbe nie Rurema winyu. ²¹ Halikago, ngiisi ábaloziizi ukukolera imigisi yo'kuyagazania, boohe ngabahaniiriza, ukukulikirana ne'mikolezi yabo mibi.» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

Ubulangashane bwashaaga i Yerusalem

²² Ha nyuma, balya bamakerubi banayajula ibyubi byabo, banatondeera ukubalala, bali na galya mapine gaabo. Ubulangashane bwa Rurema wa'Bahisiraheeri bwâli riiri hi'gulu lyabo. ²³ Yubwo bulangashane bwanalyokaga yaho i Yerusalem, bwanagendi yimangira ku mugazi uluhande lwe'sheere lwe'kaaya.

²⁴ Ha nyuma, Umutima gwa Rurema gwanandengeza, gwanandwala i Babeeri, imunda balya ábakatwalwa imbohe. Iri hakatama, galya mabone ganaba keera galenga.

²⁵ Ha nyuma, balya ábakatwalwa imbohe, nanatondeera ukubamenyeesa ngiisi kwo Nahano akanyereka.

12

Umuleevi ali nga mubunga

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, utuuziri mu bandu babi. Kundu bahiiti amasu, si batabbwini. Na kundu bahiiti amatwiri, si batayuvwiti. Yabo bandu, si balyagagi bahuni! ³ Ku yukwo, e mwana wo'mundu! Uyigirage nga úkola mu tibitira i mahanga, unashweke umuteekerwa, unahuluke mwi'zuuba, ku kyanya abandu bakubwini. Yabo bandu, kundu balyagagi bahuni, haliko hali ikyanya bangakebukwa.

⁴ «Ikyanya kya mwi'zuuba, uhulukane yugwo muteekerwa gwawe, imbere lya'bandu booshi. Na'kabigingwe, ikyanya bakiri mu kubona, wenyene unalyokage mu mwawewe, nga úli mu twalwa imbohe. ⁵ Ikyanya bagaaba bagweti bagakuhenekaza, utule ikibambaazi kye'nyumba, unaleeze mwo'muteekerwa gwawe, mu kuguhulukiza imbuga.

⁶ «Ne'kyanya bagaaba bakiri mu kuhenekaza, unayibetuze umuteekerwa gwawe ku kitugo, unaguhulukane mu bushigi. Ku yikyo kyanya, ugabwikira amalanga gaawe, gira utabone ik-ihugo kyo ugagenda mwo. Mukuba, balya Bahisiraheeri, ndoziizi kwo ube kalangikizo mu kati kaabo.»

⁷ Ngiisi byo Nahano akambwiraga, nanabigira. Ku kyanya kya mwi'zuuba, nanashweka umuteekerwa gwani, ngo'mundu úkola mu hunga. Na'kabigingwe, nanatula ikibambaazi na'maboko. Ikyanya abandu bâli gweti bagambenekera, nanabetula umuteekerwa gwani ku kitugo, nanayigendera.

⁸ Iri bukakya, Nahano anashubi mbwira: ⁹ «E mwana wo'mundu, yibi byoshi wagira, yabo Bahisiraheeri, kwo bali bahuni, bakola mu kubuuza umugeeza gwabyo. ¹⁰ Aaho! Ubabwire kwo Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: "Gano magambo, gali hi'gulu lyo'mutwali we'Yerusaleemu, kiri na'Bahisiraheeri ábatuuziri mwo." ¹¹ Ubabwire kwo ngiisi kwo wagira, kali kalangikizo imwabo. Mukuba nabo, bakola bagagwatwa imbira, banatwalwe i mahanga. ¹² Kiri na mwami agatunguuuka mu butule bushigi, abetwiri umuteekerwa gwage ku kitugo. Agayibwika amalanga, gira atabone ngiisi ho agagenda.

¹³ «Kundu kwokwo, ngamúyajuulira kwo'lushenga lwani, lunamúgwate, ninamútware mu kihugo kye'Babeeri. Na kundu atagakibona, si agafwira yeyo. ¹⁴ Abakozi baage, kiri na'basirikaani baage, ngabashabulira booshi mu mahanga mingi. Na mbayimule, iri na nvumbiiti ingooti mu kuboko. ¹⁵ Ikyanya ngaaba keera nabashabulira mu mahanga, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

¹⁶ «Kundu kwokwo, ngakingira baguma baabo batafwire mwi'zibo, batanafwe ni'shali, kandi iri ne'kijja. Kwokwo, ikyanya bagaahika mu mahanga go batwazirwi mwo, lyo bagaamenya kwa'mabi gaabo gâli kizi nyaagaza, banalonge ubulyo bwo'kugayilega. Lyo baganamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

¹⁷ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ¹⁸ «E mwana wo'mundu! Ikyanya ugakizi lya ibyokulya, unanywe na'magoloovi, ugirage ukizi

juguma. ¹⁹ Unabwire abandu be'Yerusalem, na'ba mu kihugo kyoshi kye'Buyuda, kwo Rurema Nahamwinyu adetaga kwokuno: Mугакизи ля ибыокуля биину ку кыоба, мунакизи ныва амаголоови му күшингүка. На бво мвәли кизи комерсания, byoshi íbirи mu kihugo kiinyu, bigashahulwa. ²⁰ Utwaya twinyu, kundu tuki yijwiri abandu, tugasigala biguuka, halinde ikihugo kinasigale kimaata. Kwokwo, lyo mugaa-menya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

Ngiisi byo Rurema adesiri, bigakoleka

²¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ²² «E mwana wo'mundu! Kituma kiki muli mu deta yugu mugani mu Bahisiraheeri, ti: "Isiku, kundu ziri ku lengerana, halikago ngiisi bya'baleevi bali mu deta, bitali mu koleka!"?

²³ «Kwokwo, ugendi babwiraga kwo Rurema Nahamwinyu adeta kwokuno: "Yugwo mugani, ngaguyita. Kwokwo, mu Bahisiraheeri, ndaaye úgakizi ki gukoleesa." Ku yukwo, ugendi babwira kwo leero, ikyanya keera kyahika, kya'magambo gooshi ga'maleevi gakola gagakoleka.

²⁴ «Mu kihugo kye'Hisiraheeri, batagaki tanga amabone ge'kinyoma, batanâye ki gatange mu kulyeryegana. ²⁵ Si nienyene ngakizi gwanwa nadeta íbigayiji koleka, bitaganakizi tindiriza. E mindagabika! Ku kyanya mugaaba mukiri ho, byoshi byo n'gadeta, ngabigira.» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

²⁶ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ²⁷ «E mwana wo'mundu! Abahisiraheeri bali mu deta kwa'mabone na'maleevi gaawe, galoziri

naaho ikyanya íkyâye yije. ²⁸ Ku yukwo, ubabwire kwo Rurema Nahamwinyu adetaga kwokuno: Amagambo gaani gatagaki tinda. Ngisi byo n'gamùkengula kwo, ngabigira bwobuno-bwobuno. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

13

Abaleevi be'kinyoma

¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ²⁻³ «E mwana wo'mundu, utangage ubuleevi, mu kukanukira abaleevi ba'Bahisiraheeri. Ngisi ábali mu yihalangira amaleevi boonyene, ubabwire kwokuno: "Muyuvwirize ngiisi kwo Rurema Nahamwitu adesiri; Si muli baleevi bahwija! Yayewe imwinyu! Mugweti muga-gayihalangira mwenyene, ndaanalyo igambo lyo mwalonga imwani!"

⁴ «E Bahisiraheeri, abaleevi biinyu bali nga banyambwe ábatuuziri mu mishaka. ⁵ Kundu inzitiro ziinyu keera zikahongoka, si mutali mu zishakuulula, mutanali mu ziba amatule gaazo. Aaho! Ikyanya nie Nahano ngayiji twa imaaja za'bandu, na'bagoma banabe bagweti bagamûteera, kutagi kwo mwangaki bahangirira?

⁶ «Abaleevi biinyu bagweti bagatanga amabone ge'bibeesha, iri banadeta, ti: "Nahano ye wadeta", kiziga ndanali nie wabalungika! Kundu kwokwo, baki hiiti umulangaaliro kwo ngiisi byo badeta, bigayiji koleka. ⁷ Aaho! Si mugweti mugaadeta: "Gano magambo, galyosiri imwa Nahano." Kundu kwokwo, galyagagi

naaho ga bibeeshaa. Aahabi! Ngiisi byo mugweti mugaadeta, kiri kinyoma kihalanga!

⁸ «Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: “Bwa'mabone giinyu gali ga bibeeshaa kuguma na'gandi magambo giinyu, ngolaga ngamùlwisa.” Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri!

⁹ «E baleevi, si muli mu deta amabone ge'kinyoma! Kiri no'buleevi bwinyu, bulyagagi bwe'kinyoma. Kwokwo, ngola ngamùhaniiriza. Ku kyanya abandu baani bagahumaanana mu kutwa imaaaja, mutagababa mwo. Kiri mu kitaabo kiyandike mwa'maziina ga'Bahisiraheeri, mwehe amaziina giinyu gatagaboneka mwo. Kiri ne'kihugo kye'Hisiraheeri, mutâye kifine mwo. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Rurema Nahamwinyu.

¹⁰ «Na íbitumiri mugaahanwa, bwo yabo baleevi babi bali mu habura abandu baani mu kukizi babwira, mbu: “Umutuula guli ho”, kiziga ndaanagwo. Abandu baani, iri bangayubaka uluzitiro lwo'lunjega-njega, yabo baleevi banayiji lushiiga kwo'luhemba, lyo bayerekana kwo lukomiri.

¹¹ «Kwokwo yulwo luzitiro, ngiisi ábagweti bagalushiiga kwo'luhemba, ugendi babwira kwo lugayihongoleka haashi. Invula yo'lugungu igaania, ne'kihuhuuta kikayu kinahuuse. Haaho, lulya luzitiro lunayihongoleke haashi. ¹² Yulwo luzitiro, ikyanya lugaaba keera lwayihongoleka haashi, abandu bagakizi mùbuuza: “Lulya luhemba lwo mukalushiiga kwo, buno lulyagagi hayi?”

¹³ «Nie Rurema Nahamwinyu, nadeta kwokuno: "Lulya luzitiro lwinyu, ngola ngaluhongola ne'kihuhuuta, ne'nvula yo'musiluula, na yo'lugungu. Mukuba, ngaaba ngoli rakiiri bweneene." ¹⁴ Yulwo luzitiro, kundu bakalushiiga kwo'luhemba, si ngaki luhongolera haashi, halinde ulutaliro lunasigale lumaata. Yikyo kyanya lugayihongoleka haashi, na niinyu, lugamùvungula-vungula. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

¹⁵ «"Ku lulya luzitiro, kwo'buraakari bwani bwoshi bugamalira, na ku booshi ábakalushiiga kwo'luhemba. Ha nyuma, ninamùbwire: Lulya luzitiro lutakiri ho. Kiri na ábakalushiiga kwo'luhemba, nabo batakiri ho." ¹⁶ Si balya baleevi be'bibeesha ndaakibo! Bâli kizi tanga ubuleevi, mbu mu Yerusaleemu mugaaba umutuula! Kundu kwokwo, umutuula ndaagwo!" Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁷ «Na buno, e mwana wo'mundu! Mu kati kiinyu, ulolage abakazi ábakola mu yihalangira ukutanga ubuleevi. Aaho! Utangage ubuleevi mu kubakanukira, ¹⁸ kwo Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: "E bakazi! Ali yayewe imwinyu! Si muli mu lukira ibiheeko mu mugozzi, munabiyambale ku maboko, munali mu hangira ibindi mu bihunika bya ngiisi kitirimo, lyo mulonga ukukizi kubika mwa'bandu. Aaho! Ka mutoniragi kwo mu kukizi kubika abandi, lyo mwehe mugayikiza? Aahabi!

¹⁹ «"Si mukola mu ndeeza ishoni imbere lya'bandu baani, lyo mulonga ifune ngumanguma yo'bulo, kandi iri utukoojoka twe'mikate.

Yabo bandu baani, si basiimirি bweneene ukukizi yuvviriza ibibeesha. Ne'kyanya muli mu babwira byo, iri mwabayita. Kundu kwokwo, boonyene batashubi kwiriiri ukuyitwa. Na ábakwiriiri ukuyitwa, boohe muli mu balanga.

²⁰ «“Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yibyo biheeko biinyu, muli mu biyambika abandu, gira mubahive, nga kwo mwangahiiva akanyuni. Kundu kwokwo, yibyo biheeko, ngabishanula-shanula mu maboko giinyu. Na yabo bandu bo mushubi gwasiri, ngabalikuula. ²¹ Na yibyo bihunika byo muli mu koleesa mu maleere, ngabihogola mu matwe giinyu, gira ngize abandu baani mu maboko giinyu. Abandu baani batagaki shubi gwatwa mu maboko giinyu nga nyamiishwa. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

²² «“Yabo bandu, kundu bâli kizi gira ibikwaniini, halikago ku njira ya birya bibeeshaa biinyu, mwâli kizi bavuna imitima. Si niényene, ndali nie wâli kizi bavuna yo. Na'bandu babi nabo, mwanakizi bashimya kwo bagenderere mu mabi gaabo, halinde batanaki longa ubulyo bwo'kuyikiza. ²³ Ku yukwo, mutagaki shubi bona amabone ge'bibeeshaa. Si yabo bandu baani, ngabafuushula mu maboko giinyu. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.”»

14

Rurema agaya ukuyikumba imigisi

¹ Lusiku luguma, bashaaja baguma ba'Bahisiraheeri bakayiji nzaatira. Ne'kyanya

bakaba bakoli bwatiiri imbere lyani, ² Nahano anambwira kwokuno: ³ «E mwana wo'mundu, yaba bandu, imitima yabo ikola mu yihega naaho ku migisi, inakola mu bahubiisa, halinde bakizi gira ibyaha. Aaho! Ka nangaki yemeera kwo bashubi kizi yiji ndabaaza?

⁴ «Buno, ugendi babwira kwo Nahano Rurema adetaga kwokuno: "Mu Bahisiraheeri, hangaba hali úkola mu yihega ku migisi, inakola mu kizi müyingiza mu byaha. Na ha nyuma, anagendere umuleevi, mbu agendi mühanuusa. Kwokwo, nie Nahano ngamúshuvya ukukulikirana na ngisi kwe'migisi yo ali mu yikumba iluguusiri.

⁵ «"Ha nyuma, abandu baani Abahisiraheeri, kundu bakanjanda, mbu bakizi yikumba imigisi, haliko, nie Nahano ngabashimya, halinde bashubi ngalukira."

⁶ «Ku yukwo, ugendi bwira Abahisiraheeri kwo Rurema Nahamwitu adeta kwokuno: "Mutwikire ku byaha biinyu, munajande ukukizi yikumba imigisi. Mulekage ukukizi nyaagaza!

⁷ «"Abahisiraheeri kandi iri ibinyamahanga íbibatuuziri mwo, hali ikyanya baganyilyosa kwo, banakizi yikumba imigisi, halinde banayidulumbike lwoshi mu byaha. Aaho! Iri bangayijiraga umuleevi, mbu balonge igambo imwani, niehe nienyene ngabashuvya. ⁸ Yabo bandu, ngaabatwa! Na mbalyose lwoshi mu bandu baani, halinde babe kalangikizo ka'bandi bagakizi yigira kwo'mugani. Kwokwo, lyo mugaaumenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

⁹ «"Ulya muleevi, iri angatebeka mbu atange ubuleevi, iri nie wamúhabura. Ngakoleesa

ubushobozi bwani, mu kumúshaaza mu bandu baani, Abahisiraheeri. ¹⁰ Uyo muleevi, kiri na ngiisi ábagamúhanuusa, booshi ngabahanira kuguma.

¹¹ «“Na íbitumiri ngabahana kwokwo, gira Abahisiraheeri bataki shubi njanda, batanaki shubi gendi yiylubaza mu byaha. Haliko, bagaaba bali bandu baani. Na naani, na mbe ndi Rurema wabo.”» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

Nuhu, na Danyeri, na Hayubu

¹² Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ¹³ «E mwana wo'mundu! Abandu be'kihugo kirebe, iri bangambubira, banabe batali be-meera imwani, ngakoleesa ubushobozi bwani, mu kushereeza ibihinda byabo bye'byokulya. Banabe bakoli shalisiri bweneene, halinde na mbaminike kuguma ne'bitugwa byabo. ¹⁴ Yikyo kihugo, kundu kyangabiiri mwa'bandu bakulu, nga Nuhu, na Danyeri, na Hayubu, bangakiziizi naaho amatwe gaabo goonyene, bwo bâli kizi gira íbikwaniini. Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

¹⁵ «Yikyo kihugo, hali ikyanya nangatuma mwe'nyamiishwa, gira zikizi yita abandu, kinasigale kimaata. Abandu batanaki bone ho bangalenga. ¹⁶ Aahago! Nga kwo nie Nahano Rurema nyamiri ho, yikyo kihugo, kundu kyangabiiri mwo Nuhu, na Danyeri, na Hayubu, batangashobwiri ukukiza kiri bagala baabo, kandi iri banyere baabo. Si bangayikiziizi boonyene naaho, yikyo kihugo kinabe kisigiiri kimaata.

17 «Yikyo kihugo, hali ikyanya nangakivyula mwi'zibo, na mbanguule abagoma bashereeze abandu baamwo, kuguma ne'nyamiishwa.

18 Aahago! Nga kwo nie Nahano Rurema nyamiragi ho, yikyo kihugo, kundu kyangabiiri mwo yabo bashatu, batangashobwiri ukukiza kiri bagala baabo kandi iri banyere baabo. Boonyene naaho bo bangakiziibwi.

19 «Yikyo kihugo, hali ikyanya nangaleetaga mwe'kiija. Na hi'gulu lyo'bute, ninaminike abandu booshi, kiri ne'nyamiishwa. **20** Aahago! Nga kwo nie Nahano Rurema nyamiragi ho, yikyo kihugo, iri kyangabiiri kiri mwo Nuhu, na Danyeri na Hayubu, batangashobwiri ukukiza kiri na bagala baabo, kandi iri banyere baabo. Bangakiziizi amatwe gaabo naaho, bwo bâli kizi gira íbikwaniini.»

21 Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «Kalya kaaya ke'Yerusaleemu, ngakahana ku bihano bina bikayu: kwi'zibo, na kwi'shali, na ku nyamiishwa ndangi, na ku kijja. Kwokwo, lyo ndonga ukuminika abandu baamwo, kiri ne'nyamiishwa.

22 «Kundu kwokwo, bandu baguma bagaka-fuushuka mwo, banakize na'baana baabo. Boohe, bagamùyijira i Babeeri. Ne'kyanya mugayibonera ngiisi kwo bakoli bihuusiri bweenene, lyo mugayemeera kwe'kihano kyo nahana mwe'Yerusaleemu kiri kyo'kuli. **23** Haaho, lyo mugaamenya kwo'ruhombo lwo naleetera yako kaaya, lutali lwa kimaama. Kwokwo kwo nie Rurema Nahamwinyu, ndesiri.»

15

Umu gani gwo'muzabibu

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, umulandira gwo'muzabibu, ka gwo mwija ukuhima ibiti bya mu lubako? ³ Ka mwangagulyosagya mwe'mbahwa, munazilinggaanie mwe'kindu kirebe? Abandu, ka bangagukoleesa mu kugira imisumaari yo'kukizi manikira kwe'bindu? Nanga maashi!

⁴ «Yugwo mulandira, gwangakoleesibwa naaho, mu kuyasa umuliro. Ne'kyanya gwasingooka uluhande no'lundi, ikitolo kye'kati nakyo kinajigimbe, iri ndaako kamaro guki hiiti. ⁵ Yugwo mulandira, ikyanya gutâli zaazi hiira, gutâli hiiti kamaro. Aahago! Ikyanya umuliro gugaaba keera gwagusingoolaga, ka itali yo haahé?

⁶ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Mu biti byoshi bya mu lubako, ndi mu koleesa umulandira gwo'muzabibu nga shaali zo'kuyasa mwo'muliro. Kwo na kwokwo, kwo ngagirira abandu be'Yerusaleemu.

⁷ Ngabahana ngana-ngana! Na kundu bagaagira mbu batibite umuliro, si gugabajigiivya naaho. Ne'kyanya ngaaba keera nabahana bweneene, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

⁸ Bwo batâli zaazi ba bemeera imwani, ngahindula ikihugo kyabo, kibe kimaata.» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

16

Abandu be'Yerusaleemu batali bemeera

¹ Nahano anambwira kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, ubwirage abandu be'Yerusaleemu kwo keera bakanyaagaza. ³ Unashubi babwira kwo nie Rurema Nahamwinyu nadeta kwokuno: Ikihugo kiinyu kye'nvuukira, iziina lyakyo Kaanani. Yisho, âli riiri Muhamoori. Na nyoko, âli riiri Muhiti-kazi.

⁴ «Ulusiku ukabutwa, ikondo lyawe litakagenywa, batanakukaraba mbu uyeruuke. Utanashiigwa umuunyu, kandi iri kubungirwa mu mirondo. ⁵ Ku yikyo kyanya ukabutwa, ndaaye mundu úkakubonera ulukogo, mbu akuhahalire. Si ukakabulirwa mu kishuka, gira usigali fwira mwo.

⁶ «Ikyanya n'galenga ho uli, nanabonaga kwo ukola mu yivuruguuza-vuruguuza mu muko gwawe, nanakubwira: “Ukire, unarambe!” ⁷ Nanakukuza nga kiti kya mu ndalo! Kwokwo, wanakula, wanalaaha, wanaba ukoli buyahiri. Amabeere gaawe ganayifundika bwija. No'mushaku gwawe, gwanalaaha. Kundu kwokwo, wâli ki riiri bukondwe lwoshi.

⁸ «Iri n'gashubi yiji lenga ho uli, nanabona kwo leero ukoli hisiizi imyaka yo'kukundwa nga munyere. Kwokwo, nanakuyajuulira kwo'mulondo gwani, gira mbwikire ubusha bwawe. Twananywana ikihanggo twembi, kwo ugaaba mukaanie. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

⁹ «Iri hakatamaga, nanayabiira amiji, nanakukaraba gulya muko gwoshi, nanakushiiga amavuta. ¹⁰ Ha nyuma, nanakuyambika umulondo gwo'mulimbo

kuguma ne'biraato íbigizirwi no'lulu lukomu. Na kwakundi, nanakuyambika umukaba gwe'kitaani, kiri ne'kitambala íkityeriiri. **11** Nanakuyambika íbiri mu keyengana, nga bikomo ku maboko gaawe, ne'migufu yo'kulimbiisa igosi lyawe. **12** Nanakuyambika imbete kwi'zuulu, na'mahereeni ku matwiri. Na kwi'twe, nanakuyambika ulushembe úlulangashiini bweneene.

13 «Kwokwo, wanalimbiisibwa ne'bikatulwa mu nooro, na mu miringa. Umulondo gwawe, gukalimbiisibwa ngana-ngana, gwanâli gwa kitaani. Wanakizi lya umukate mukande mu mushyano mwija, kiri no'buuki, na'mavuta ge'mizehituuni. Wanaba ukoli buyahiri ngana-ngana, wanayiji ba mwami-kazi. **14** Na bwo wâli buyahiri bweneene, imyazi yawe yanayami lumbuuka halinde mu mahanga. Ee ma! Nie kakulimbiisa, halinde wanaba no'bulangashane bweneene! Kwokwo, kwo nie Rurema Nhamwinyu ndesiri.

15 «Halikago, bwo wâli buyahiri bweneene, wanâli lumbuusiri kyanatuma ugatondeera ukukizi yidundulika. Kwokwo, wanakizi shulehana, halinde wanakizi gwejerwa na ngiisi mulenga-njira. **16** Irya mirondo yo n'gakuheereza, wanayabiiraga miguma, wanagikoleesa mu kulimbiisa uluheero lwo'kuyikumbira mwe'migisi. Haaho, ho wâli kizi girira ubusambani bwawe. Ibala mwene yiryo, litakwiriiri ukukoleka.

17 «Bulya bungeni-ngenii bwe'nooro na bwe'miringa bwo n'gakuheerezagya mbu

uyilimbiise mwo, wanabuyabiira, wanabutuliisa mwe'migisi ya'bashosi, lyo ulonga ukukizi sambana mwe nabo. ¹⁸ Ne'rya mirondo yo'mulimbo yo n'gakuheereza, yanaba yo ugabwikira mwe'yo migisi yawe. Na galya mavuta na gulya mubadu gwani, wanagitangira byo. ¹⁹ Iyo migisi yawe wanagendi gitangira kiri ne'rya mikate mikande mu mushyano mwija, kuguma na'mavuta no'buuki, gira umuhongolo gukizi gisimiisa. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

²⁰ «Aahago! Ubusambani bwawe, ka utoniragi kwo liri igambo liniini naaho? Bagala baawe, na banyere baawe, si nie wâli babutiiri. Kundu kwokwo, ukabayabiira, wanabatanga imwe'yo migisi yawe. ²¹ Keera wanagibaagira bo, libe ituulo lyo'kusiriiza!

²² «Yikyo kyanya wâli kizi nyaagaza mu kukizi sambana, utâli ki kengiiri ibya mu bwanuke bwawe, ngiisi kwo wâli bukondwe lwoshi, iri unayivuruguza-vuruguza mu muko gwawe! ²³ E bandu be'Yerusalem! Ali yayewe imwinyu! Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

«Biryâ byoshi, wâli kizi bigira, ²⁴ iri unayiyubakira kiri na'handu ho'kuyikumbira imigisi mu ngiisi kaaya. ²⁵ Ku ngiisi mutalimbwa, wâli kizi yiyubakira ahandu áhayinamusiri. Kyanatuma ugasheba mu masu ga'bandu. Wanakizi shuleha ngiisi mulenga-njira yeshi, halinde ubushule bwawe bwanahebuuza.

²⁶ «Kwakundi, wanakizi lungumirwa na'Bamiisiri, mwanakizi shulehana. Ikyanya

ubushule bwawe bukaleezagya ulugero kwokwo, nanavyula uburaakari bwani.

²⁷ «Kwokwo, nanakoleesa ubushobozzi bwani, mu kukuniihiza imbibi zaawe, nanakubiika mu maboko ga'bagoma baawe, Abafirisiti. Yabo Bafirisiti, ikyanya bakabonaga ngiisi kwo ukola mu yidulumbika mu bitalaalwe, banakanguka bweneene.

²⁸ «Yukwo kulungumirwa, iri ukabonaga kwo kwakavya, wanayilala mu kusambana Abahasuriya, utanasisirwa, ²⁹ wanagendera abadan-daza be'Babeeri, utanatuuza ³⁰ Uki lungumiirwi ngana-ngana, unakoli yamiri uli mundagabika wo'musambani. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

³¹ «Wâli kizi yiyubakira imbeero ku ngiisi mashangaaniza, na mu ngiisi lubuga lwa'kaaya. Halikago, utâli riiri nga bulambe wo'mukazi, bwo wâli kizi lahire ukuhongwa. ³² Wanayigira nga musambani, úli mu kundirira abashosi be'mbuga ahandu ha yiba.

³³ «Si abashosi bo batuula baliha babulambe ba'bakazi! Halikago wehe, we mu honga abashosi ukulyoka imbande zooshi, gira bakizi yiji kusambana. ³⁴ Kwokwo, utakiri nga'bandi babulambe bo'kukizi hongwa. Mukuba, ndaaye mushosi úkayiji kutiza mbu musambane mwe naye. Si we mu kizi bahonga ifwaranga. Wehe, utali nga'bandi babulambe.»

*Rurema atwa ulubaaja lwa'bandu
be'Yerusalemu*

³⁵ «E Musambani, yuvviriza ngiisi kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga: ³⁶ Yayebe wee!

Uli mu yiashika, lyo uyereka abakundwa baawe ubukondwe bwawe. Kiri ne'yo migisi yawe yoshi, uki genderiiri ukugiyikumba, iri unagitan-gira umuko gwa'baana baawe.

³⁷ «Yehee! Yabo bakundwa baawe booshi, uba uki bakuuziragi, kandi iri nanga, ngabakuumania. Kwokwo, mango booshi bakuumana, na nguhogolage imirondo, unayimange imbere lyabo uli busha. ³⁸ Ha nyuma, na nguhaniirize mu kukuyita, nga kulya abakazi ábahongola ubunyumba bali mu hanirizibwa, kandi iri abiitani. Na íbitumiri ngakuyita, bwo ngoli kurakariiri, keera nanateerwa no'luggi.

³⁹ «Yabo bakundwa baawe, ngakutanga mu maboko gaabo, banahongole imbeero. Banakuhogole kiri ne'mirondo, na bulya bungeningeni bwawe, banakusige bukondwe lwoshi-lwoshi. ⁴⁰ Bagashimya utupere-pere, tuyiji kuvurumika amabuye, tunabuli kutema-tema ne'ngooti. ⁴¹ Inyumba zaawe, bagaziduulika kwo'muliro, banakuhaniirize imbere lya'bakazi bingi. Yubwo bushule bwawe, ugabutwikira kwo, kiri na yukwo kukizi hongana ifwaranga. ⁴² Kwokwo, ubute bwani hi'gulu lyawe, no'luggi binamale, halinde na mboleere, ndaganaki shubi gwatwa no'bute.

⁴³ «Mu busore bwawe, náli kizi kugirira amiija. Kundu kwokwo, utaki gakengiiri. Si ukoli gweti uganyaagaza bweneene, mu kugira amabi. We yoyo, wanashubi gayushuula kwo'bushule. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

Umwana wo'mujoka, guli gundi mujoka

44 «E bandu be'Yerusaleemu, ngiisi úloziizi ukumùtwira kwo'mugani, angagutwa kwokuno: "Umwana wo'bunyere, ali mu yigira ku nyina."

45 «Na niinyu, muli banyere bo'mukazi úkashomba yiba na'baana baage. Munali nga mukulu winyu na mulumuna winyu, bwo nabo bâli shombiri bayiba na'baana baabo. Nyoko ali Muhiti-kazi, na yisho Muhamoori.

46 «Mukulu winyu, iri i Samariya, uluhande lwe'mbembe, kuguma no'twaya twayo. Na mulumuna winyu, iri i Soodoma, uluhande lwe'kisaka kuguma no'twaya twayo. **47** Aahago! Mwehe, mutakabayigira kwo'mugani, mu kukizi higula nga bo. Si mukayami bihuuka ukubahima!

48 «Ku kasiisa, nie Rurema Nahamwinyu, nga kwo nyamiragi ho, mulumuna winyu wa Soodoma na'baana baage, batâli kizi gira amabi mwene yago mwe na banyere biinyu mukagira. **49** Uyo Soodoma na'banyere, ubuligo bwabo bwâli bwobu: ikyanya bâli kizi gashaanirwa ibyokulya, banatondeere ukuyikangaata, batanaki twaze ukukizi tabaala abakeni na ábatashobwiri. **50** Haaho, mu yukwo kuyikangaata, banakizi yifunda mu bitalaalwe imbere lyani. Ne'ri n'gabibona, nanayami bashereeza, nga kwo mubwini.

51 «Abandu be'Samariya nabo, amabi gaabo gatâli kizi hika ku kitoolo kya'mabi giinyu. Mwehe mwâli kizi gira ibikoleere, halinde abiinyu Soodoma na Samariya, banaboneke nga bo bali shululu.

52 «Aaho! Bwe'byaha biinyu byo bikola
bibi bweneene ukuhima ibya baali biinyu, ba-
nakola mu boneka nga bazira buhubé, is-
honi zimùgwatage, munateteerwe. Yayewe
imwinyu! Si mwe mwatumaga yabo bakulu
biinyu bakola mu boneka kwo bo bali shululu!

*Utwaya twe'Soodoma na twe'Samariya tu-
gayubakululwa*

53 «Utwaya twe'Soodoma na twe'Samariya
ngashubi tugenduusa, kuguma no'tundi twaya
twatwo, nga kwo twâli riiri ubwa mbere. Na
niinyu, ngashubi mùgenduusa mu kati kaatwo.

54 Kwokwo, lyo mugagwatwa ne'shoni bwe-
neene, hi'gulu lya byoshi byo mwâli kizi gira.
Mukuba, ibyaha biinyu, byo byâli tumiri balya
beene winyu bagayibona kwo bali bandu biija.

55 «Yabo beene winyu, Soodoma na Samariya,
kuguma no'twaya twabo, bagashubi tuula nga
ngiisi kwo bâli tuuziri yaho keera. Kiri na niinyu,
kuguma no'twaya twinyu, kwo na kwokwo.

56 «Ikyanya mwâli kizi yikangaata, mwâli
kizi gayiriza mulumuna winyu wa Soodoma.

57 Halikago buno, niinyu amahube giinyu
keera gakayerekana ku bweranyange.
Kwokwo buno, abakazi be'Hedoomu bagweti
bagamûteeza ishoni, kiri na'Bafirisiti-kazi. Yabo
booshi bakola mu mùnegura. **58** Kyekyo, kyo
kihano kyo mwalongaga, bwo mukanyaagaza
mu yifunda mu bitalaalwe.» Kwokwo, kwo
Nahano adesiri.

59 Rurema Nahamwitu, adetaga kwokuno:
«Mwe bandu be'Yerusaleemu, ngamùgirira nga

kwo bimùkwiriiri. Mukuba kundu tukanywana ikihango na niinyu, haliko mukakigayiriza, mwanakihongola.

⁶⁰ «Kundu kwokwo, tukanywana ikihango na niinyu, ku kyanya mwâli ki riiri misore. Na buno, tugaki shubi nywana ikindi kihyahya kye'myaka ne'myakuula. ⁶¹ Haaho, yago mabi gooshi go mwâli kizi gira, mugagakengeera, munagwatwe ne'shoni. Yabo beene winyu, Soodoma na Samariya, ngamùheereza bo, babe nga banyere biinyu, kundu batakanywana ikihango na naani, nga kwo mukagira. ⁶² Ee ma! Tugashubi nywana ikihango na niinyu, lyo mugaamenya kwo nie Nahano. ⁶³ Ngamùkoga amabi gooshi go mwâli kizi gira. Ne'kyanya mugakizi gakengeera, munagwatwe ne'shoni bweneene, munateteerwe. Mutaganaki shubi fyodoka ukudeta irindi igambo.» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

17

Umagani gwa nyunda no'muzabibu

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, utwire Abahisiraheeri guno mugani, kwo ³ Rurema Nahamwabo adetaga kwokuno:

“Hâli riiri bisitwe muguma wa nyunda,
úkabalala halinde ku mugazi Lebanooni,
anagendi yineneka kwi'shako lye'kiti
kyo'mwerezzi.

Uyo nyunda âli ne'byubi bila-bila,
na'mashala mala-mala, ganâli riiri
na'mabara mingi-mingi.

- ⁴ Yiryo ishako ly a hi'gulu bweneene, analikoony-
ola,
analibalalana, halinde mu kaaya
ka'badandaza.
- ⁵ Ha nyuma, anayabiira ikitombo mu kihugo
kye'Hisiraheeri,
anakifulika mwi'daho lye'nagiira, áhali ami-
iji mingi.
- ⁶ Iri yikyo kitombo kikakula, kyanahinduka kya
muzabibu mwija gwo'kulandira haashi.
Gwanagangaala, halinde amatavi ganakizi lola
imunda ulya nyunda,
ne'mizi iri inayika bweneene mwi'daho.
Yugwo muzabibu, gwanatavika, halinde
gwanashoga kwe'bihunda bingi.
- ⁷ Halikago, hanayija ugundi bisitwe wa nyunda,
naye áli ne'byubi bila-bila, na'mashala
mingi-mingi.
Gulya mulandira gwanahindulira imizi
ne'bihunda imunda ali,
gira agunywise.
- ⁸ Kundu kwokwo, ho gwâli shiizirwi, hâli riiri
inagiira, na'miji mingi,
lyo gugangaala, gunatongeke
kwe'bitumbwe,
gunakizi yama gudehiri.”
- ⁹ «Aaho! Rurema Nahamwitu amùbwiraga
kwokuno:
“Yugwo mulandira, ka gwangasikama? Aa-
habi!
Mukuba ngagushikula ne'mizi ne'mizi.
Ibihunda byagwo kiri ne'bitumbwe, bi-
gayuma.

Amatavi gaagwo, kundu gakiri mu mina, haliko gagayuma.

Gunayami shikulwa, buzira kukoleesa imisi mingi, kandi iri bandu bingi.

¹⁰ Yugwo mulandira, kundu gwangashubi byalwa,
haliko gutagaki kula!

Si uluhande lwe'sheere, lugahulukaga imbuusi ngayu,
inaguyumye, haahalya mu luvu lwo gukakulira mwo.”»

Umugeeza gwa yugwo muzabibu

¹¹ Ha nyuma, Nahano anambwira ¹² kwo mbwirage yabo bahuni kwokuno: «Yugwo mugani, ka mutasobanukiirwi no'mugeeza gwagwo? Mwami we'Babeeri akahikiraga i Yerusaleemu, analyosa mwami wayo kuguma na'bagingi baage, anabatwala booshi i Babeeri.

¹³ «Uyo mwami, anayabiiraga mundu muguma mu bwami bwe'Buyuda, anamúbikiisa indahiro kwo akizi ba mwemeera imwage. Analyosa na'bandi batwali, anabatwala hala, ¹⁴ gira ubutwali bwabo butaki sikame. Kwokwo, lyo yubwo bwami bwe'Buyuda bugenderera naaho ukukizi simbahiisa irya ndahiro yo bakalagaana na mwami we'Babeeri.

¹⁵ «Haliko, ulya mwami we'Buyuda, anahuna imbere lyo'yo wabo we'Babeeri, analungika indumwa i Miisiri, gira zigendi mühuunira ifwarasi, kuguma na'basirikaani bingi. Aahago! Ka kwokwo uyo mwami we'Buyuda

agaahima? Bwo keera akahongola indagaano yage, ka agayiyeka ikihano? Aahabi!

16 «Nie Rurema Nahamwinyu, nga kwo nyamiragi ho, ngweti ngakyula kwo'yo mwami agafwira mu kihugo kye'Babeeri. Mukuba, mwami wakyo, ye na yolya úkayimikwa abe mwami we'Buyuda. Ee! Mwami we'Buyuda atakasiima umuhango gwo akalagaania mwami we'Babeeri, anaguhongola.

17 «Ikyanya Abababeeri bagalwisa Abayuda, ulya mwami we'Miisiri, kundu ali ne'bikalage bingi bya'basirikaani, haliko atagahaha uku-batababaala mwi'zibo. Mukuba yabo Bababeeri bagasokanana kalya kaaya kooshi, halinde banayite mwa'bandu bingi.

18 «Uyo mwami we'Buyuda, kundu akatee biika indahiro kwo agakizi yihega ku Bababeeri, haliko anayiji gigayiriza, mu kugihongola. Ku yukwo, atagafuushuka.

19 «Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: "Nga kwo nyamiragi ho, bwo'lya mwami we'Buyuda akangayiriza, anahongola kirya kihango kyo tukanywana twe naye, ku kasiisa, ukumúhana, ngamúhaniiriza.

20 Ngamúyajuulira kwo'lushenga lwani, halinde analugwatwe mwo. Ninamútwale halinde i Babeeri. Haaho, lyo ngamúhana, mukuba atáli riiri mwemeera imwani. **21** Kundu ali ne'bihagange bya'basirikaani, bagayitwa ku ngooti. Na ábagafuushuka, bagashabukira imbande zooshi. Kwokwo, lyo mugaamenya kwo nie Nahano, nie wadeta."

Umuhango gwa Rurema, guli mu tuleetera umulangaaliro

²² «Nie Rurema Nahamwinyu, nadetaga kwokuno: Nienyene, ngayabiira ihitavi ihikamina ku kiti kyo'mwerezzi. Yihyo hitavi, ngahitola ku matavi gaakyo hi'gulu, na ngendi hishinga kwi'rango lila bweneene. ²³ Ee! Ngahishinga mu kihugo kye'Hisiraheeri. Ha nyuma, higayasa, hinatongeke kwe'bitumbwe, kinayiji ba kiti kija kyo'mwerezzi. Haaho, utunyuni twe'milala yoshi tunayiji yubakira ingisha ku matavi gaakyo, tunakizi yegama mu kimbehwa.

²⁴ «Kwokwo, lye'bindi biti byoshi ibiri mu yikyo kihugo bigaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano. Ee! Ibiti bila-bila, ndi mu kizi bimanula. Haliko, ibiti byofi-byofi byohe, na mbiyinamule. Ibiti bibishi, ndi mu biyumya. Halikago ibiti byumu, na mbikuze. Yibi byoshi, nie Nahano, nie wabideta, nie nganabigira.»

18

Rurema ali mu hana ngiisi mundu ukukulikirana ne'mikolezi yage

¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno:
² «Kituma kiki mugweti mugagalukiragalukira mu yugu mugani hi'gulu lye'kihugo kye'Hisiraheeri, ti:

“Ababusi bakalya imizabibu mibishi,
 na'baana baabo banagwatwa ne'njijira.”

³ «Ehee! Nie Rurema Nahamwinyu, nga kwo nyamiri ho, ndesiri kwo yugu mugani gutagaki shubi twibwa mu Bahisiraheeri. ⁴ Mumenyage

kwo ngiisi mundu ali we'mwani, baba babusi, kandi iri baana. Ngiisi úgweti úgaagira ikyaha, ye gakifwira mwo.

⁵ «Tudete kwo'mundu ali wo'kuli, anabe ali mu gira íbikwaniini. ⁶ Uyo mundu atagweti agaalya íbyatangwa imwe'migisi ya'Bahisiraheeri ku marango, atanali mu giyikumba. Anabe atali mu shuleha muka umutuulani wage. Atanali mu menyana no'mukazi ku kyanya ali mu lwa'bakazi. ⁷ Atanali vindagaza umundu yeshi, si ali mu kizi galula ingwati. Atanali mu zimba.

«Si iri abandu bangaba bashalisiri, ali mu baheereza byo bagaalya. Ne'ri bangaba bali bukondwe, ali mu bayambika. ⁸ Ikyanya ali mu haana umwenda, atali mu langaalira ubunguke. Atali mu gira amabi, si ali mu twa imaaja mu kati ko'kuli. ⁹ Ali mu kulikira imaaja zaani mu kati ko'bwemeere. Yago gooshi, ngisi úgweti úgagakulikira, ye mu kulikira ukuli, ye ganalama. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁰ «Halikago, uyo mundu wo'kuli, angaba ahiiti nakuhambwa wo'mwana, úli mu kizi yitana, atanali mu twaza íbikwiriiri. ¹¹ (Haliko yago mabi, yishe yehe atali mu gagira.) Uyo mwana, anabe ali mu kizi gendi lya íbyatangwa imwe'migisi ku marango. Anabe agweti agashuleha muka umutuulani wage. ¹² Anabe agweti agalibuza abakeni na ábatashobwiri. Anabe ali mu zimba. Anabe atali mu galula ingwati. Anabe ali mu tabaaza imigisi. Anabe agweti agaagira ibitalaalwe, kundu biri kyagaza

imwani. ¹³ Ali mu kaabana mu kulangaalira ubunguke. Aahago! Umundu mwene uyo, ka agagenderera ukulama? Aahabi! Ku kasiisa, agayitwa. Yenyene, agabetula umuko gwage.

¹⁴ «Uyo nakuhambwa, iri angaba agweti umwana, no'yo mwana anabone amabi ga yishe, haliko atanamúyigaanie, uyo mwana atagaafwa hi'gulu lya'mabi ga yishe. ¹⁵ Mukuba yehe, atali mu gendi lya íbyatangwa imwe'migisi ku marango. Atanali mu tabaaza imigisi. Atanali mu shuleha muka umutuulani wage. ¹⁶ Atanali mu vindagaza umundu yesi, atanali mu beera ne'ngwati, atanali mu zimba.

«Haliko, iri ali mu bona abanamwena, ali mu baheereza byo bagaalya. Na ábali mu bula imirondo, ali mu bayambika. ¹⁷ Ali mu yiye ka ukugira amabi. Ne'kyanya ali mu kaabana, atali mu huuna ubunguke. Ali mu kizi simbaha imaaaja zaani. Umundu mwene uyo, atagayitwa hi'gulu lye'byaha bya yishe. Si yehe agakizi lama.

¹⁸ «Halikago yishe yehe, bwo ali gunge, anali mu kizi zimba ibya mwene wabo, anali mu kizi gira amabi mu beene wabo, uyo mundu yehe, amabi gaage gagamúyitiisa.

¹⁹ «Hali ikyanya mwangabuuza: “Uyo mwana, kituma kiki atali mu hanwa hi'gulu lya'mabi ga yishe?” Nangamùshyuvya kwokuno: “Uyo mwana, agweti agaagira ibyo'kuli.”

²⁰ «Si umundu, iri angakizi gira ikyaha, yehe ye gayitwa. Umwana atangabetula ibyaha bya yishe. Na yishe wo'mwana, naye atangabetula amahube go'mwana wage. Ngiisi ábali mu

gira ibyo'kuli, bagakizi genduukirwa. Halikago banangora-mabi boohe, bo bagakizi libuuka hi'gulu lya'mabi gaabo.

²¹ «Halikago, tudete kwo'mundu mubi angaba keera akajanda ibyaha byage, anabe akola mu simbaha imaaaja zaani zooshi, iri anakizi kulikira íbikwaniini. Uyo mundu, ku kasiisa agaramba, si atagayitwa, ²² bwa'mabi gaage gooshi, gagayibagirwa. Na bwo ali mu kizi gira ibyo'kuli, agalonga ukulama.

²³ «Aahago! Ikyanya abanabyaha bali mu yitwa, ka mutoniragi kwo ndi mu shambaala? Nanga, maashi! Ngweti ngalooza kwo bajandage amabi gaabo, gira bakalonge ukuramba. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

²⁴ «Haliko, abandu bo'kuli, iri bangajanda ukuli kwabo, banatondeere ukugira amabi, halinde banatondeere ukuyagazania nga'bandi babi, ka boohe, bangalonga ukuramba? Aahabi! Si amagambo gaabo mijja gooshi go bâli kizi gira, gagayibagirwa, mukuba batâli riiri bemeera. Haliko, bali mu ba keera bakagira ibyaha, baganayitwa hi'gulu lyabyo.

²⁵ «Hali ikyanya mwangadetaga kwo Nahano atagweti agaagira íbikwaniini. E Bahisiraheeri! Muyuvvirize kwokuno: “Niehe ndi mu kizi gira amiija.” Si mwehe, ngiisi byo mugweti mugaagira, bitali nga byo.

²⁶ «Abandu bo'kuli, iri bangajanda ukuli kwabo, banatondeere ukugira amabi, bagaafwa ngana hi'gulu lye'byaha byabo. Na íbitumiri bagaafwa, bwo bâli kizi bigira.

²⁷ «Halikago, abandu babi, iri bangajanda amabi gaabo, banatondeere ukugira ibikwaniini, boohe bagaaba bakiza amatwe gaabo. ²⁸ Kwokwo, ukulama, bagakizi lama ngana, bataganafwa. Mukuba bâli gweti bagayitoneesa ku mabi gaabo, banagatwikira kwo.

²⁹ «Haliko, mwe Bahisiraheeri, muki gweti mugaadeta: "Ngiisi byo Nahano agweti agaagira, bitakwaniini!" E Bahisiraheeri! Niehe, nie ndi mu gira ibikwaniini. Si mwehe, nanga!

³⁰ «Kwokwo, e Bahisiraheeri! Ngaahana ngiisi muguma winyu, ukukulikirana na byo agweti agaagira. Ku yukwo, mujandage amabi giinyu, gira mutayiji kengeera mwayitwa. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

³¹ «Ibyaha byoshi byo mugweti mugaagira, muyami bitwikira kwo! Imitima yinyu, ne'nzaliro ziinyu, mubihindule, bibe bihyahya. E Bahisiraheeri! Mugafwira bikagi? ³² Niehe, ndaloziizi kwo habe umundu úgaafwa. Ku yukwo, mutwikirage ku byaha biinyu, lyo mulonga ukuramba. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

19

Ikimombo

¹ Rurema akambwira kwo nyimbire abaluzi ba'Bahisiraheeri luno lwimbo lwe'kimombo:

² «Nyoko, yâli riiri ndare ye'kitangaaza mu zaabo ndare.

Kundu âli tuuziri mu ndare ndangi,
âli kizi heereza abaana baage ibyokulya.

- ³ Uyo mwana we'ndare, nyina anamúlera bwija,
halinde akizi ba kihagarusi.
Ne'kyanya bâli kizi hiiva,
nyina anakizi múheta ukujanganula-
janganula inyamiishwa,
kiri na'bandu.
- ⁴ Ha nyuma, imyazi yage, ibinyamahanga,
byanagiyuvwa.
Kwokwo, banamútega ubuhya,
banamúgwasa,
banamútala mu kihugo kye'Miisiri,
bamúgwetiiri kwi'gera.
- ⁵ Uyo nyina, iri akabonaga kwo ataki hiiti umu-
langaaliro gwo'kushubi móbona,
anayabiira ugundi mwana wage,
anamúyigiriza ukulangama.
- ⁶ Iyo ndare, nayo kwakundi yanakula, yanayi-
heta ku zaabo,
nayo yanatondeera ukukizi hiiva,
iri inajanganula-janganula izindi
nyamiishwa,
kiri na'bandu.
- ⁷ Ngiisi nzitiro za'bandu bâli kizi yibisha mwo,
iyo ndare yanakizi gendi ziteera, inash-
ereeze kuguma no'twaya twamwo.
Ikyanya yâli kizi lunduma, ikihugo
kinahuumirwe bweneene, kuguma na
ábakituuziri mwo.
- ⁸ Iyo ndare nayo, yibyo binyamahanga byana-
lyokaga imbande zooshi, gira biyiji giteera.
Byanagiyajuulira kwo'lushenga,
halinde lwanagigwata.
- ⁹ Byanagibiika mu kitiri, ishwesirwi ni'gera,

byanagitwala imunda mwami we'Babeeri.
 Ne'yo munda, byanagilasha mu nyumba
 ye'mbohe,
 gira ikilundumo kyayo kitaki shubi yu-
 vvikana mu migazi ye'Hisiraheeri.»

¹⁰ «Uyo nyoko, âli riiri nga muzabibu mu ndalo,
 úgwâli byazirwi ha'miji.

Yugwo muzabibu, ikyanya gukakizi longaga
 amiji, gwanatongeka kwe'bitumbwe bwe-
 neene.

¹¹ Gwâli kizi tavika, halinde amatavi ganabaajwe
 mwe'ngoni ye'kyami.

Yugwo muzabibu, gukakulaga bweneene,
 ukuhima ibindi biti.

Na bwo gwâli riiri mula bweneene, gwanakizi
 tavika,
 halinde abandu booshi banakizi gubona.

¹² Kundu kwokwo, gulya muzabibu gwanayiji
 shikulwa ku buraakari,
 gwanakabulirwa haashi.

Imbuusi ngayu ukulyoka isheere yanaguyumya.
 Ibitumbwe byagwo, byanaholokera haashi,
 na'matavi gaagwo makomu, ganayuma,
 ganasingoolwa.

¹³ Buno, yugwo muzabibu gwanagendi byalwa
 mwi'shabba,
 mu kihugo íkiyumuusiri, kizira miji.

¹⁴ Umuliro, keera gwahuluka mwi'sina lyagwo,
 gwanayami jigiivya ibitumbwe byagwo
 byoshi.

Mu matavi gaagwo, ndaalyo íriki kaniri, mbu
 libaajwe mwe'ngoni ye'kyami.

Yulwo lwimbo, luli lwe'kimombo. Lunakwiriiri ukukizi yimbwa mu bigandaaro.»

20

Rurema arongoora Abahisiraheeri, kundu bali bahuni

¹ Ikyanya tukahisa imyaka irinda tubungisi-ibwi, mu siku ikumi zo'mwezi gwa kataanu, abashaaja baguma ba'Bahisiraheeri banayiji hanuusa Nahano, banabwatala imbere lyani.

² Haaho, Nahano anambwira kwokuno:
³ «E mwana wo'mundu, yaba bashaaja ba'Bahisiraheeri, ubabwire kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: "Ka mwayiji mbanuusa? Aahabi! Nga kwo nyamiragi ho, ndangayemeera kwo mumbanuuse. Kwokwo kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri."

⁴ «E mwana wo'mundu, ka ukolaga ibiringiini ukuhana yaba bandu? Ngahwe, ubahanage! Ubakengeeze ngiisi kwa'bashaaja baabo bâli kizi nyaagaza, mu kugira amabi.

⁵ «Ubabwire kwo Rurema Nahamwinyu ade-taga kwokuno: Ikyanya n'gatoola Abahisiraheeri, nanabaheereza umuhango. Kiri na mu kihugo kye'Miisiri, n'gayimenyeesa imwabo, nanababiikira indahiro kwokuno: "Niehe, nie Nahano Rurema winyu." ⁶ Ku yikyo kyanya, n'gabalagaania kwo ngabahulusa mu Miisiri, na mbatwale mu kihugo kyo n'gabatoolera. Yikyo kihugo, kiyeziri mwa'mata, no'buuki. Emwe! Kiri kija bweneene ukuhima ibindi bihugo byoshi. ⁷ Nanabbwira na kwokuno: "Irya migisi yo'kuyagazania, si keera yamùhemura

bweneene! Aahago! Mugitwikire kwo, munagik-abulire! Mutakizi yiyulubaza, mu kuyikumba imigisi ye'Miisiri. Niehe, nie Nahano Rurema winyu."

⁸ «Kundu kwokwo, batanandwaza, si bâli kizi huna imbere lyani. Iyo migisi, kundu yâli riiri kyagaza, bâli kizi gikundirira. Ndaaye kiri no'muguma wabo úkagitwikira kwo, batanagi-hebuura. Ku yukwo, nanashungika kwo ngabahaniiriza ku burakari bwani, ku kyanya bâli ki riiri iyo munda i Miisiri. ⁹ Haliko, nanaleka uku-gira kwokwo, gira iziina lyani litayiji kengeera lyagayirizibwa mu bandu be'gindi milala bo batuliinwi. Mukuba, yabo bandu bakayibonera ngiisi kwo n'gayitanga mu Bahisiraheeri, ku kyanya n'gabahulusa mu kihugo kye'Miisiri.

¹⁰ «Kwokwo, nanabahulusa mu kihugo kye'Miisiri, nanabatwala mwi'shabma. ¹¹ Nanabaheereza ye'maaja zaani, gira bamenye ngiisi kwo bakwaniini ukutuula, halinde banakizi lama. ¹² Na kwakundi, nanabaheereza ne'siku ze'Sabaato zaani, zikizi ba kyo kimenyeeso ha kati kiitu, halinde bamenye ku kasiisa kwo nie Nahano, na kwo ngweti ngabayeruusa.

¹³ «Kundu kwokwo, haaho mwi'shabma, balya Bahisiraheeri banahunaga imbere lyani. Imaaja zaani, batâli kizi zikulikira, zinali zo zangabakiziizi. Batanakizi twaza kiri na ngiisi byo n'gababwira. Banakizi gayiriza isiku zaani ze'Sabaato. Nanababwira kwo ngabahaniiriza ku burakari bwani, nanashungika na ngiisi kwo ngabaminikira iyo munda mwi'shabma.

¹⁴ «Halikago, nanashubi shiginya ukubahanii-riza, gira iziina lyani litayiji kengeera lyagayiriz-ibwa mu binyamahanga. Mukuba, bikayibonera ngiisi kwo n'gahulusa Abahisiraheeri mu kihugo kye'Miisiri.

¹⁵ «Iyo munda mwi'shamba, nanashubi shi-ikiza kwo ndagabayingiza mu kihugo kyo n'gabaheereza, kinayeziri mwa'mata no'buuki, ukuhima ibindi byoshi. ¹⁶ Na íbitumiri n'gashiikiza kwokwo, bwo bâli kizi lahiramaaja zaani, batanazisimba. Batanâli twaziizi isiku zaani ze'Sabaato, si bâli loziizi ukukizi yikumba imigisi. ¹⁷ Kundu kwokwo, nanayiji bayuvwira indengeerwa, ndanaki baminikira mu liryia ishamba.

¹⁸ «Abaana baabo, n'gabahanuula mwi'shamba kwokuno: "Mutakolwe kwo mwakulikira imaaja za'bashaaja biinyu, mutanakizi kulikira imigeeza yabo. Mutanakizi yiyulubaza mu kuyikumba imigisi. ¹⁹ Haliko, mukizi simba. ngiisi kwo nimùbwiziri, munakizi simba. imaaja zaani, Nie Nahano Rurema winyu. ²⁰ Yizo siku ze'Sabaato zaani, mukizi zisimba, halinde zinakizi mùkengéeza kwo nie Nahano Rurema winyu."

²¹ «Kundu kwokwo, balya bandu ba yikyo kibusi, nabo bakahuna imbere lyani. Zirya maaja zaani, batanakizi zisimba, zangana-tumiri bagaalama. Batanatwaza kiri ne'siku zaani ze'Sabaato. Kyanatuma ngaatwa uluhango mwi'shamba, kwo mbahaniirize ku buraa kari bwani.

²² «Kundu kwokwo, nanashubi shiginya ukubahana, gira iziina lyani litayiji kengeera lyagayirizibwa mu binyamahanga. Mukuba, bikayibonera ngiisi kwo n'gahulusa Abahisiraheeri mu kihugo kye'Miisiri.

²³ «Yeyo munda mwi'shamba, n'gabiika indahiro kwo mbashaabulire mu mahanga.

²⁴ Mukuba, batâli kulikiiri imaaaja zaani, batanâli kizi simbaha ngiisi byo n'gababwira. Batanâli twaziizi isiku zaani ze'Sabaato, si bâli kizi yikumba imigisi ya'bashaaja baabo.

²⁵ «Nanabalereeja, halinde banakizi kulikira imaaaja ízitakwaniini, ne'migeeza ítangatumiri bagaalama. ²⁶ Nanabalekaga bakizi yiyulubaza, mu kukizi tanga ifula zaabo, gabe matuulo go'kusiriiza. Mukuba, nâli loziizi kwo bateerwe, halinde bamenye ku kasiisa kwo nie Nahano.

²⁷ «Aaho, e mwana wo'mundu! Ubwire Abahisiraheeri, kwo Rurema Nahamwabo ade-taga kwokuno: "Abashaaja biinyu bakan-janda, banakizi nduka. ²⁸ Mukuba, ikyanya n'gabatwala mu kihugo kyo n'gabalagaania, banabona amarango, na ngiisi kwe'biti biri ne'bihunda bingi. Haaho-haaho, banakizi siri-igiza imigisi amatuulo, iri banagitangira agandi matuulo, kiri na ge'divaayi. Umuhongolo gwago gwanakizi nyaagaza."

²⁹ «Ha nyuma, nanabuuza: "Maki gano! Si mb-wini kwo mugweti mugateramira kwi'rango!" (Si halinde zeene, boohe bakiri mu lihamagala Ahandu Áhashuumiri.)

³⁰ «Ku yukwo, ugendi bwira Abahisiraheeri kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ka mugayiyulubaza nga'bashaaja biinyu, mu kuyikumba imigisi yo'kuyagazania?

³¹ Ku kyanya mukiri mu tanga abaana biinyu, gabe matuulo go'kusiriiza, mumenyage kwo muki gweti mugayiyulubaza halinde zeene. Aahago e Bahisiraheeri! Ka ngaaleka kwo mukizi mbantuusa? Nga kwo nyamiragi ho, bitangaziga kwo mumbantuuse. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

³² «Si mugweti mugaadeta kwo muloziizi ukuyikumba ibiti na'mabuye nge'binyamahanga! Aahago! Mumenye kwo ngiisi byo muloziizi mu mitima yinyu, ndaalwo lusiku bigakoleka.

³³ «Nga kwo nyamiragi ho, ngakoleesa ubushobozi bwani, mu kumùhaniiriza ku buraakari. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri. ³⁴ Ku bwobwo bushobozi bwa'kahebuuza, na ku buraakari, ngamùlyosa mu mahanga. Nganashubi mùkuumania ukulyoka mu bihugo byo mwâli shabukiiri mwo, ³⁵ ninamùtwale mwi'shabma, hala ne'binyamahanga. Yeyo munda, yo ngakizi mùtwira ulubaaja, masu ku gandi. ³⁶ Kiri na bashokuluza biinyu, kwokwo kwo n'gabatwira zo mwi'shabma, ku kyanya n'gabalyosa i Miisiri. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

³⁷ «Ngakizi mùrongoora no'buhiri bwani, na ngizi mùloleekeza bwija, halinde mukizi simbaha ikihangoo kyani. ³⁸ Ne'ri hangagira ábagalahira kwo bataganzimba, banam-

bindulire ingoto, yabo, kundu ngabahulusa ho bakashabukira, haliko batâye ki shubi fina mu kihugo kye'Hisiraheeri. Kwokwo, lyo mugaa-menya ku kasiisa, kwo nie Nahano.

³⁹ «E Bahisiraheeri, nie Rurema Nahamwinyu ngweti ngaadeta kwokuno: Mugendererage ngana no'kukizi yikumba imigisi yinyu. Haliko, hagaatama munashubi nzimba, mutanaki shubi ndeeza ishoni, mu kutanga amatuulo giinyu imwe'migisi. ⁴⁰ E Bahisiraheeri! Mweshi, mwâye gendi ngolera ku mugazi gwani mweru, gulya mugazi gwa'Bahisiraheeri. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

«Ku yugwo mugazi, ho nâye mùyakiirire. Ho nganalinda kwo mundeetere amatuulo giinyu gooshi, ngiisi ágakwaniini, ganabe mataluule. ⁴¹ Ne'kyanya ngamùlyosa imunda mukashabulirwa mu mahanga, ngamùyakiira nga mubadu mwija, na njubi mùkuumania haguma. Kwokwo, lyo ngayerekana kwo ndi Mweru, imbere lye'binyamahanga byoshi.

⁴² «Yikyo kihugo kye'Hisiraheeri, nâli kiheziizi bashokulu biinyu. Ne'kyanya ngamùgalulira mwo, lyo mugaa-menya ku kasiisa kwo nie Rurema Nahamwinyu. ⁴³ Haaho, lyo mugakengeerera amabi go mwâli kizi gira, ganâli kizi mùyulubaza, halinde munayishombe mwenyene.

⁴⁴ «Ikyanya ngamùgalulira mwo, bitagaaba mbu bwo mukwaniini imbere lyani, kandi iri mbu bwo muli mu kizi gira ibitanzimisiizi. Haliko, bigaaba kwokwo, li'ziina lyani likizi gingikwa, halinde abandu bamenye kwo nie

Nahano.» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwinyu adesiri.

21

Ngiisi kwa'Bahisiraheeri bagagooka

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno:
² «E mwana wo'mundu, ulangiize uluhande lwe'kisaka, unatange ubuleevi hi'gulu lya'batuulaga ba mu mbako ze'Negebu. ³ Ugendi babwira: "Muyuvwirize ngiisi kwo Rurema Nahamwitu agweti agaadeta, ti: Ngola ngayasa umuliro, gira nzingoole ibiti biinyu byoshi, ibyumu, kiri ne'bibishi. Yibyo biti byoshi, ikyanya bigagulumira kwo'muliro, ndaaye úgaahasha ukuguzimya. Si abandu booshi, ukulyokera ikisaka halinde imbembe, bagahiira. ⁴ Kwokwo, lyo booshi bagaamenya kwo nie Nahano, nie naguyasa, gutaganaki zima."»

⁵ Iri hakatama, nanamúshuvya: «E Nahano Rurema! Si abandu bagweti bagakizi nyidodombera, iri banadeta, ti: "Uyo, byo ali mu deta, biri mu ba ku migani naaho."»

⁶ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ⁷ «E mwana wo'mundu, ulangiize i Yerusaleemu, iri unatanga ubuleevi bwo'kugikanukira, kundu ya'bandu bagweti bagakizi nyikumbira. Ewe! Ukizi kanukira Abahisiraheeri! ⁸ Ubabwire kwo Rurema Nahamwabo adetaga kwokuno: "Ngola mugoma winyu! Ngayomola ingooti yani, gira nimùmale mweshi, muba mukwaniini, kandi iri banangora-mabi. ⁹ Ábakwaniini na banangora-mabi, nga kwo batuuziri ikisaka halinde imbeme, booshi ngabayitira kuguma.

¹⁰ «“Haaho, lya'bandu booshi bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano, nayomola ingooti mu kyubati, na kwo ndangashubi gigalulira mwo, itazi yusa umukolwa gwayo.”

¹¹ «E mwana wo'mundu, uyigonyage nga útahiiti umulangaaliro, unatondeere ukulira ku kimombo mu masu gaabo. ¹² Ne'ri bangakubuuza, ti: “Ewe! Kituma kiki ugweti ugabulu-luka kwokwo?” Unabashuvye: “Ngweti ngabululukira imyazi mibi íyadetwa kwo iri njira. Emwe! Iri ya kushengula imitima, inali ya kule-beza amaboko na'madwi. Ngiisi úrambiri, agaa-hola. Na yibyo byoshi, ukukoleka, bigakoleka ngana! Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.”»

¹³ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ¹⁴ «E mwana wo'mundu, ubwire Abahisiraheeri kwo nadeta kwokuno:

Abagoma, bagweti bagatyaza ingooti, iri banagiyeruusa.

¹⁵ Na íbitumiri bagweti bagagityaza, gira bakizi yitana mwo.

Banagiyeruuse, lyo ikizi kyemula nga mulavyo.

¹⁶ Ee ma! Iyo ngooti, ikola mu tyazibwa, iri inayeruusibwa, gira umwitani akizi gikoleesa.

¹⁷ E mwana wo'mundu, uborooge, unabululuke ku kimombo.

Iyo ngooti, igayita abandu baani, kuguma na'batwali baabo. Emwe! Booshi bagay-itwa ngana!

Ku yukwo, mukizi yishulika ku bifuba hi'gulu
lyo'mwizingeerwe!

¹⁸ Ehee! Abandu baani bagaki gezibwa.
Abayuda ka baganaba ho,
na'Bababeeri babashombiri bweneene?
Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁹ E mwana wo'mundu, tangaga ubuleevi, iri
unakoma amagasha,
gira irya ngooti ikizi yitana, kiri no'bugira
kabiri, kandi iri kashatu.

Iyo ingooti yabiikirwa ukuyitana, iganayitana
ngana.
Izungulusiri abandu baani, gira ibayitage.

²⁰ Yabo bandu bagashenguka bweneene,
na bingi baabo bagayami yitwa.

Nabiika ingooti ha miryango yabo yoshi.
Iyo ngooti, iri mu lyamuza nga mulavyo.
Bakoli gifumbiiti, gira bakizi yitana mwo.

²¹ E ngooti! Ukizi temaga ilulyo, ne'lumosho.
Ni'songo lyawe, ulihindize imbande zooshi.

²² Naani nie Nahano, ngakizi koma amagasha,
halinde uburaakari bwani bunamale.
Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri!»

Abandu be'Yerusaleemu bagashereezibwa

²³ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ²⁴ «E
mwana wo'mundu, uyerekane injira zibiri, ho
mwami we'Babeeri agalenga ne'ngooti yage.
Yizo njira zombi, zibe zilyosiri mu kyekyo ki-
hugo kiguma. Na ha mashangaaniza, habi-
ikwe ikimenyeeso, kikizi yerekana ho ngiisi
nguma iri mu lola. ²⁵ Nguma igaalola i Raba
mu kaaya ka'Bahamooni. Ne'gindi inalole i

Buyuda, kuguma na'kaaya ke'Yerusaleemu, kwo kasokaniinwi ne'nzitiro ngomu.

26 «Buno, uyo mwami we'Babeeri ahika ha mashangaaniza, analaguza. Na mu kulooza ho agalenga, ali mu shagania imyambi, iri ana-hanuusa imigisi yage. Anakizi loleekeza kiri na madiku ge'bitugwa ibyatangwa amatuulo.

27 «Umwambi úgwatibukira iwa kuboko kwage kwe'lulyo, gwayererekana kwo agendage i Yerusaleemu. Iyo munda, ya'basirikaani baage bagalunda ibilwaniiso byo'kuhongola mwe'nyiivi za'kaaya. Bagateera akashiba, iri banalunda indundo zo'luvu, banalushonere kwo, halinde ku nzitiro.

28 «Yugwo mwambi, ngiisi byo gugayerekana, balya bandu be'Yerusaleemu bagaatona kwo biri bya bibeeshaa. Mukuba balya Bababeeri, Abahisiraheeri bâli mali biika indahiro kwo bagakizi bakolera. Kundu kwokwo, uyo mwami agabakengeeza ngiisi kwo bâli kizi huna imbere lyage. Ha nyuma, anabateere, anabagwate.

29 «Nie Nahano nadetaga kwokuno: Ibyaha biinyu, bikoli bonesiri ku bweranyange. Ngiisi mundu akoli yiji kwo mugaahanwa. Ngiisi igambo lyoshi lyo mugweti mugaagira, liri mu yami yerekana ibyaha biinyu. Ku yukwo, mugaahanwa ngana-ngana, ninamùtange mu maboko ga'bagoma biinyu.

30 «Na naawe, e mutwali wa'Bahisiraheeri! Si ukoli bihuusiri, unakoli teeresiri lwoshi! Ulusiku lwawe lwo'kuhanwa, lwahikaga!

31 «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Umulondo gwawe gwo'kusoosa

kwi'twe, no'lushembe lwawe lwe'kyami, bagakuhogola byo. Mukuba byoshi bigahinduka. Ngiisi ábashuba bakulu, bakola bagabiikwa haashi. Na ábashuba bagunda, bo bakola bagakuzibwa! ³² Bushereeze! Bushereeze! Kano kaaya, ngakashereeza. Kataganashubi yubakululwa, halinde ikyanya umukulu agayija, ulya úkwaniini ukuyimikwa abe mwami. Ee! Kano kaaya, yoyo, ye ngakaheereza.

Ikihano kya'Bahamooni

³³ «E mwana wo'mundu, Abahamooni bagweti bagashekeereza Abahisiraheeri, ti honyo! Aaho! Yabo Bahamooni, utangage ubuleevi kwo nadeta hi'gulu lyabo kwokuno:

“Ingooti! Ingooti! Ingooti ikoli yomwirwi, keera yanatyazibwa, gira iyitane.

Ee! Igweti igakyemula nga mulavyo.

³⁴ «“Abaleevi biinyu, amabone gaabo gali ga kutebana. Banagweti bagamùtangira ubuleevi bwe'bibeesh. Kiri na niinyu, mukoli bihusiri, munali banduuuvwa. Kwokwo, irya ngooti igamùsingula amagos. Ee ma! Ulwinyu lwahikaga, munakola mugaahanwa ngana.

³⁵ «“Buno, ugayomekage ingooti mu kyubati kyayo! Mukuba, haahalya mukabumbirwa, mwanahabutirwa, ho nganamùhanira.

³⁶ Ngamùhaniiriza ku buraakari bwani, ninamùfuuhire kwo'muliro gwabwo. Ngamùbiika mu maboko ge'bikalage bya'biitani.

³⁷ Mugasingoolwa mu muliro, halinde munafwire mu kyekirya kihugo. Ndaanaye

mundu úgashubi mùkengeera.” Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri.»

22

Amahube ga'bandu be'Yerusalem

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, abandu ba mu kano kaaya, bali biitani. Aaho! Bwo bagweti bagayagazania, ubatwire ulubaaja.

³ «Ubabwirage kwo nie Rurema Nahamwinyu nadeta kwokuno: Si mugweti mugayitana, iri munayiyulubaza mu kukizi yikumba imigisi! Aahago! Keera mwayikululira umwama. ⁴ Mukuba, keera mwayona umuko, munali mu kizi yiyulubaza mu kuyibaajira imigisi. Kwokwo mwayegereza ulusiku lwe'kihano, ne'siku zinyu zikola mbaruure. Kyo kitumiri n'galeka ibinyamahanga bikizi mùshekeereza, ti honyo! ⁵ Abandu booshi, baba bali hoofi, kandi iri hala, bagweti bagakizi mùshekeereza bwo muyijwiri mwa'kalugi.

⁶ «E Yerusalem, abatwali booshi ba'Bahisiraheeri, bagweti bagakizi yitana. ⁷ Abandu baawe bashombiri bayishe na banyina. Ibinyamahanga íbikutuuuziri mwo, biri mu kizi libuzibwa. Kiri na banamufwiri ne'fuuvi, bali mu kizi hubirwa. ⁸ Mugweti mugagayiriza ahandu haani hataluule, mutanali mu twaza isiku zaani ze'Sabaato. ⁹ Abandu biinyu bagweti bagabanganizania, gira balonge ukuyitana. Banali mu lya ibyokulya keera íbikatangwa imwe'migisi ku marango.

«Abandu baawe banagweti bagayifunda mu busambani. ¹⁰ Mu bashosi biinyu, baguma bali mu kizi gendi menyana na bamuka yishe. Ne'kyanya abakazi bali mu ba mu lwa'bakazi, abashosi bali mu kizi gendi bagwejera ku misi. ¹¹ Abandi biinyu bagweti bagakizi shuleha bamuka abatuulani baabo. Abandi bagweti bagakizi shuleha bali-kazi baabo. Abandi banakizi gendi gwejera baali baabo.

¹² «Baguma biinyu bagweti bagakizi yitana, lyo bahaabwe imbuli. Banali mu kizi haana umwenda, mu kulooza ubunguke bwingi! Banagweti bagakizi nyaga ibya beene mu kugungana. Balya bandu, keera banyibagira lwoshi! Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹³ «E bandu be'Yerusalem, bwo mugweti mugazimba, munagweti mugayitana, naani ngamùhana, mu kumùhimbula ngana-ngana! ¹⁴ Aahago! Ikyanya ngayiji mùhana, ka mugaki ba bikalage, mbu mukanie imitima yinyu? Aahabi! Yibyo byoshi, nie Nahano, nie wabideta, nganabikoleesa.

¹⁵ «Ngamùshabolira mu binyamahanga, halinde yibyo bitalaalwe biinyu binamale. ¹⁶ Mugaanaba mukoli yiyulubaziizi imbere lyabyo. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

Abahisiraheeri, ndaako kamaro bahiiti

¹⁷ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ¹⁸ «E mwana wo'mundu, bano Bahisiraheeri, ndaako kamaro baki hiiti. Bakola nge'ngamba ze'harija, kandi iri ze'miringa, kandi iri ze'kyuma, kandi

iri ze'kyuma kyo'lusasi, ku kyanya byayeru-usibwa.

19 «Ku yukwo, Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: Mweshi, ndaako kamaro muhiiti! Aaho! Ngola ngamùkuumaniza haguma mu kaaya ke'Yerusalem. **20** Abandu bali mu kizi kuumania iharija, ne'miringa, ne'byuma, ne'byuma byo'lusasi, na'manjanja, banabibiike mu fuuru, gira babiyeruuse mu muliro. Kwo na kwokwo niinyu ngamùkuumaniza i Yerusalem, ninamùjongolole ku buraakari bweneene. **21** Hi'gulu lyo'bute bwani, ngamùkuumaniza yo haguma, ninamùyakize kwo'muliro, halinde munajongoloke. **22** Nga kulya iharija iri mu kizi jongolokera mu fuuru, kwo na niinyu mugajongolokera mu kaaya. Nie Nahamwinyu! Haaho, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie kamùrakarira.»

Ibyaha bya'batwali ba'Bahisiraheeri

23 Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: **24** «E mwana wo'mundu, ugendi bwira Abahisiraheeri, kwe'kihugo kyabo kigashereera hi'gulu lyo'buraakari bwani, nga kwe'kihugo kyangashereera hi'gulu lyo'kubula invula isiku nydingi.

25 «Abatwali ba'Bahisiraheeri bali nga ndare íri mu genda igalunduma. Ne'kyanya iri mu gwata inyamiishwa, iri mu yami gjanganula. Si yabo batwali bagweti bagakizi yitana, iri banashahula ibindu bya beene! Banasige kiri na'bakazi bingi bakola banamufwiri.

²⁶ «Abagingi baabo bakola mu hongola imaaja zaani. Ne'birugu byani bitaluule, keera babiyulubaza. Batakiri no'lushaagwa ku bindu bitaluule. Si bali mu bigira nga bitazi taluulwa. Banagweti bagayigiriza kwo hatali ulubibi ha kati ke'byeru, na íbiyulubiiri. Batanali mu twaza isiku ze'Sabaato, kiri no'kunzimbahiisa ndaakikwo. ²⁷ Balya batwali baabo, balyagagi nga mirunga íri mu janganula-janganula inyamishwa. Bagweti bagakizi yitiisa abaabo, lyo balonga ukugala.

²⁸ «Yago mabi gooshi, abaleevi biinyu balozi-izi ukukizi gabisha, nga úwashiiga uluhemba áhagingiiri. Bali mu kizi menyeesania amabone ge'bibeesha, iri banalagula ibinyoma. Bali mu kizi deta: "Yaga magambo, Rurema Nahamwitu ye wagadeta!" Kiziga ndaalyo igambo lyoshi lyo nababwira. ²⁹ Kiri na'bagunda bagweti bagakizi gungana, iri banazimbana. Bagweti bagakizi nyukula ibya bakeni ábatashobwiri. Banagweti bagagunga kiri ne'binyamahanga, buzira kuyiyubaara.

³⁰ «Nâli kizi looza umundu úgayubakulula inzitiro. Ne'kyanya angagwana áhahongosiri, anatee yimanga haaho, gira ndayiji kengeera nashereeza ikihugo. Haliko, ndaaye n'gabona. ³¹ Ku yukwo, ngabararakirira, halinde uburaakari bwani bubasingoole. Kwokwo, kwo ngabahaniiriza hi'gulu lya ngiisi byo bâli kizi gira.» Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

Abandu be'Samariya bali bashule

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, hâli riiri mukazi muguma, úwâli hiiti abanyere babiri. ³ Yabo banyere, ikyanya bâli geeziri i Miisiri mu busore bwabo, banateerera yo'bunyere bwabo, banatondeera ukuyifunda mu bushule. Ehee! Banayemeeraga kwa'mabeere gaabo gakizi humwa-humwa kwo. ⁴ Umukulu ye wâli Ohola. No'muto, ye wâli Oholiba. Yabo banyere kwo bali bombi, nanabayanga, banaba bakola bakaanie. Banambutira abaana bo'butabana na bo'bunyere. Uyo Ohola, ko kaaya ke'Samariya. No'yo Oholiba, ko kaaya ke'Yerusaleemu.

⁵ «Uyo Ohola, kundu âli riiri mukaanie, halikago anakizi lungumirwa bweneene, anakizi gendi shulehwa na'basirikaani be'Hasuriya.

⁶ Yabo basirikaani, imirondo yabo yâli midukula. Mu kati kaabo, mwâli riiri baguvuruneeri, na'bakulu ba'basirikaani. Bâli ki riiri misore, banâli nonosiri ngana-ngana, banâli bihagange, byo'kugendera ku fwarasi. ⁷ Kwo bâli bata-sumbwa mu Hasuriya, uyo Ohola ngiisi yâli kizi yifwija mu kati kaabo, kwo anâli kizi yiyulubaza mu kuyikumba umugisi gwage.

⁸ «Yubwo bushule, akabutondeera mu busore bwage i Miisiri. Yabo bashosi bakamúshereegeza ubusore, banakizi mûhuma-huma ku mabeere, iri banamûheta mu bushule.

⁹ «Ku yukwo, bwo âli kizi lungumirwa na'bakundwa baage be'Hasuriya, naani nanayami bahebera ye. ¹⁰ Banamûkaturura

ibyambalwa, banamúsiga bukondwe. Ha nyuma, banamúgwata kuguma na bagala baage, na banyere baage, banabayita ku ngooti. Ikihano mwene yikyo, kyanaba mugani ku baabo bakazi booshi mu kihugo.

¹¹ «Yibyo byoshi, ikyanya bikakoleka, mulumuna wage wa Oholiba akabibona. Kundu kwokwo, anaba ye gakizi lungumirwa ingingwe ukuhima mukulu wage wa Ohola. Yubwo bushule, anabuyilalaga lwoshi. ¹² Naye kwakundi, âli kizi vunikira bweneene abatuulani baabo Abahasuriya, nga baguvuruneeri, na'batwi be'maaja, kiri na'basirikaani bo'kugendera ku fwarasi. Mukuba, booshi bâli yambiiti imirondo yo'mulimbo, banâli nonosiri ngana-ngana.

¹³ «Uyo Oholiba, nanabonaga kwo agweti agayiyulubaza mu bushule, nga kwo mukulu wage naye âli kizi gira. ¹⁴ Haliko, Oholiba yehe, anabukaviiriza mwo. Ehee! Akasimiisibwa ne'bishushanio bya'Bababeeri ku bibambaazi, bwo bâli yambiiti imirondo mija-mija ye'bidukula. ¹⁵ Na mu bibuno, bâli kenyiri imikaba milimbise. Na ku matwe gaabo, bâli kusosiizi ibihunika bila-bila. Byâli shushiini ne'bya'bakulu be'Babeeri, abatuulaga be'kihugo kya'Bakalidaayo.

¹⁶ «Uyo Oholiba, iri akabonaga kwokwo, haaho anayami lungumirwa, analungika abandu imwabo i Babeeri. ¹⁷ Kwokwo, banayiji múshuleha bweneene. Ne'kyanya bakaba

bakoli mýulubaziizi, anabanenuuka, anabayilyosa kwo.

¹⁸ «Uyo Oholiba, ikyanya akayiyerekana ku bweranyange imbere lya booshi, kwo ali mushule, nanamúnenuuka, nga kwo náli nenuusiri mukulu wage. ¹⁹ Kundu kwokwo, yubwo bushule bwage, anabukaviiriza mwo, nga kwo áli kizi bugira mu busore bwage mu kihugo kye'Miisiri. ²⁰ Áli lungumiirwi na ábali no'bushosi nga mishiri ya bapunda, banali mu yona nga fiizi ye'fwarasi.

²¹ «E Oholiba, wâli loziizi ukushubi yifunda mu bwobwo bushule, nga kwo wâli kizi bugira mu busore bwawe i Miisiri. Mukuba, yo munda abashosi bâli kizi kuhuma-huma ku tubeere.

²² «Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Balya bashosi baawe bakundwa, ukoli banenuusiri. Kwokwo buno, ngolaga ngabaraakaza, banayiji kuteera imbande zooshi. ²³ Ngaleeta Abababeeri na'Bakalidaayo booshi, kuguma na'bandu be'Pekoodi, na'be'Sowa, na'be'Kowa, na'be'Hasuriya. Ngakumania abatwali baabo be'misore miija-miija, na baguvuruneeri, na'batwi be'maaja, na'bakulu ba'basirikaani, na'basirikaani. Kwo bali booshi, bagaaba bo'kugendera ku fwarasi.

²⁴ «Yabo booshi kwo bali katundu, bagayiji kuteera, bali na'magaare gaabo gi'zibo, ne'miteekerwa yabo. Bagaaba bakusokaniini imbande zooshi, balyagagi ne'siribo mbamu ne'niini, kiri ne'ngofeera ze'byuma. Yabo basirikaani, keera n'gabaheereza ubushobozi

bwo'kukuhana, baganakuhana nga ngiisi kwo baloziizi. ²⁵ Bwo ngoli kurakariiri, ngabaleka nabo bakuhane ku buraakari bwabo. Bagakutola izuulu na'matwiri. Banyere baawe na bagala baawe bagatwalwa imbohe. Na ábagasigala bagabajigiivya. ²⁶ Bagakuhogola ibyambalwa, no'bungeni-ngenii bwawe bwo'kuyilimbiisa mwo, banabitwale.

²⁷ «Ikyanya ngakuhana kwokwo, lyo ngayami kutwikiza ku bushule bwawe. Kundu wâli kizi buyifunda mwo mu kihugo kye'Miisiri, haliko utagaki buyifwija.

²⁸ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yabo bakundwa baawe, kundu wâli koli banenuusiri, haliko ngola ngakubiika mu maboko gaabo. ²⁹ Na bwo bakoli kushombiri, bakola bagakunyaga byoshi byo ukakolera, banakusige bukondwe. Bwo ukolaga mushule, ishoni zigaboneka ku bweranyange. Yaga makuba, ubusambani bwawe, ³⁰ bwo bugakuleetera go. Mukuba, wâli kizi gira ubushule ne'binyamahanga, halinde wanayiyulubaza, mu kuyikumba imigisi yabo. ³¹ Na bwo wâli kulikiiri ingesho za mukulu wawe, kwokwo naawe, ngola ngakunywesa ku rusoozo lwo'buraakari bwani.

³² «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno:
Urusoozo lwo mukulu wawe akanywa kwo, lwo na naawe ugaanywa.

Ee! Yulwo rusoozo luli luhamu, lunali lwa bukunda.
Na bwo lukoli yijwiri, abandu booshi bagakuho-nyoleza, honyo!

³³ Yulwo rusoozo, luli lwolulya mukulu wawe wa
Samariya akalunywa kwo.

Lugakulalusa, halinde unagwatwe ne'kyoba,
unashenguke.

Lunali lwa kushereezania.

³⁴ Yulwo rusoozo, ugayami gotomera ibiri mwo.
Ha nyuma, lwonyene unaluvungule buvungu-
vungu.

Hanatame, galya mabeere gaawe,
unagaduutule-duutule ku mwizingeerwe.

Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

³⁵ «Buno, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Keera ukambeereza ingoto, wanayami nyibagira. Wanakizi lungumirwa mu busambani bwawe. Kyo kitumiri ukola mu hanirizibwa.»

Nahano ahana i Samariya ne'Yerusaleemu

³⁶ Nahano akambwira na kwokuno: «E mwana wo'mundu, ukwaniini utwirage Ohola na Oholiba ulubaaja. Ubalege ku ngiisi byo bâli kizi yagazania kwo. ³⁷ Si bâli kizi sambana, iri banayitana! Bakasambana, mu kukizi yikumba imigisi yabo. Banakizi yitana, mu kutanga abaana baabo imwe'migisi. Yabo baana, banakizi bajigliyya mu muliro, kundu bo bakabayibutira. ³⁸ Na kwakundi, banakizi yulubaza inyumba yani, banakizi gayiriza ne'siku zaani ze'Sabaato. ³⁹ Ku lwolulya lusiku lwo bakangan-gaga abaana baabo imwe'migisi, banayami yi-funda mu nyumba yani, lyo bagiyulubaza. Bye-byoye bitalaalwe, byo bâli kizi girira mu nyumba yani.

⁴⁰ «Hali ne'kyanya bakatumira abashosi ukulyoka i mahanga, banayija. Ohola na Oholiba banagendi yikaraba, banayilaba ku bisike, banayambala no'bungeni-ngeni, ⁴¹ banabuli gendi bwatala ku ngingo nyijanya. Banabiika akashasha imbere lyabo, banakatereka kwo'mubadu gwani, na'mavuta gaani.

⁴² «Haaho mu kaaya, mwanayuvwikana akalugi bweneene! Mukuba utupere-pere tukakuumana ukulyoka mwi'shamba, tukoli lalusiri. Yabo bashosi banayambika yabo bakazi bombi ibikomo ku maboko, ne'njembe nyijia ku matwe.

⁴³ «Iri hakatama, nanadeta: "Ehee! Si balozi-izi ukushuleha abakazi keera ábakayiluhya mu bushule!" ⁴⁴ Kwokwo, banakizi sambana yabo babulambe, Ohola na Oholiba. ⁴⁵ Kundu kwokwo, ngisi ábakwaniini, bo bagabahana, nga kwo batuula bahana ngisi ábayimbwa bashule na'bitani. Mukuba nabo, keera bakashulehana, keera bakanayitana.

⁴⁶ «Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Mukuumanie utupere-pere, tuyiji teera abandu be'Samariya na'be'Yerusaleemu. Babateere ikyoba, banabashahule ibindu. ⁴⁷ Yutwo tupere-pere, tubavurumike amabuye, tunabuli bayita ku ngooti, kuguma na bagala baabo na banyere baabo. Kiri ne'nyumba zaabo, zisingoolwe. ⁴⁸ Kwokwo, kwo ngatwikiza ubushule bwabo mu kihugo, halinde abakazi booshi bakengulwe, batanakizi bakulikira.

49 «Na niinyu, e Ohola na Oholiba! Bwo mwâli kizi shulehana, mwanakizi yikumba imigisi, kyo kitumiri ngamùhaniiriza. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Rurema Nahamwinyu.»

24

Imyazi ye'nyungu íri ne'ngishi

1 Ikyanya tukahisa imyaka mwenda tutwazirwi imbohe, mu siku ikumi zo'mwezi gwi'kumi, Nahano anashubi mbwira kwokuno:
2 «E mwana wo'mundu, ulusiku lwa zeene, uluyandike. Mukuba, lwo lusiku mwami we'Babeeri atondeera ukusokanana akaaya ke'Yerusaleemu. **3** Ha nyuma, unaheereze abahuni umugani, kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno:

“Utereke inyungu ku masiga,
 unagiyijuze mwa'miji.

4 Iyo nyungu, utengere-tengere mwe'nyama,
 ndongo nyija-nyija, ze'kisingiira,
 ne'za'kalambwe.

Unagiyijuze kwakundi mwa'mavuha mijja-mijja.

5 Yizo nyama nyija, zibe za kibuzi.

Na mu kuzideeka, ubiike ishaali mu kiiko,
 halinde inyama zihodoke kiri na'mavuha.”

6 «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yayewe, imwa Yerusaleemu, akaaya ko bali mu yitana mwo! Yako kaaya, kali nga nyungu ígishimiiri, itanganaki shukwa mbu iyeruuke. Aahago! Yizo ndongo íziri mwo, muzishaaze nguma-nguma bwalaafwe.
7 Mukuba yako kaaya, abaami baamwo

bakayona umuko, gunakiri mwo. Yugwo muko, gwâli kizi yonerwa kwi'buye. Mukuba, nga gwangayoniirwi kwi'daho, nga keera ulukungu lukaguzimangania.⁸ Aaho! Yugwo muko, naani nagulekera ha bweruula kwi'buye, gira guvyule uburaakari bwani, halinde na nyihole.

⁹ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yayewe, imwa'kaaya ka ábali mu yitana! Naani, ngakalunda mwe'shaali nyingi. ¹⁰ Ngahwe! Mukaviirize ukukalunda mwe'shaali, munayase umuliro. Ha nyuma, irya nyama, mugideeke ihodoke na'mavuha, na'mavuha, kiri no'mwita gukame. ¹¹ Mutereke inyungu maata ku muliro, gira iduute bweneene, inadukule. Kwokwo, lyo irya ngishi igajongoloka, inyungu inashubi yeluuka. ¹² Haliko, kundu mugire kwokwo, iyo ngishi bwo ikoli datiiri, umuliro gutagagishaaza.

¹³ «E bandu be'Yerusalem, niinyu mumenyage kwe'byaha biinyu bikoli müyulubaziizi. Kundu nageregeza ukumüyeruusa, bitanaziga. Kwokwo, ngatee mùhana ku buraakari bwani, lyoki, mukabuli yeluuka. ¹⁴ Nie Nahano, byo ngweti ngaadeta, ngabikola. Ndaganaki shiginya, kwo nimùkejeerere. Si ngamùtwira ulubaaja, ukukulikirana na ngiisi byo mwâli kizi kola. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

Ulufu lwa muka umuleevi

¹⁵ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno:
¹⁶ «E mwana wo'mundu, kundu uvunikiiri

mukaawe, haliko buno, ngola ngakunyugutula ye. Na kundu agakinduka, utakolwe kwo waba no'mwizingeरे we mbu ulire, kandi iri utonia kiri no'mugenge. ¹⁷ Si ukakizi kungumira i mutima, buzira kiri no'kumúgirira ikigandaaro. Utayibwike amalanga, utanalye ibiryagu. Haliko, ugenderere ukukizi yambala ibiraato, unasoose ne'kihunika kwi'twe.»

¹⁸ Kwokwo, iri n'gagendi ganuuza abandu shesheezi, kabigingwe mukaanie anafwa. Ne'ri bukakya shesheezi, nanagira nga kwo n'gabwirwa. ¹⁹ Abandu banakizi mbuuza: «Ewe! Maki gano? Yibi wagira, umugeeza gwabyo guli muki?»

²⁰ Nanabashuvya: «Nahano keera akanganu-
za, anambwira kwo ²¹ mbwire Abahisira-
heeri kwokuno: "Rurema Nahamwitu adetaga
kwokuno: Ngayulubaza inyumba yani, kundu
mugweti mugayikangaata hi'gulu lyayo, iri mu-
nagilangaalira. Ne'kyanya muli mu kizi gilola-
lola kwo, munashambaale bweneene! Kundu
kwokwo, bagala biinyu na banyere biinyu
ábakasigala i Yerusaleemu, bagayitwa ku ngooti.

²² «Ne'kyanya yabo bagala biinyu na banyere
biinyu bagayitwa, mukagire nga kwo naani
nagira. Mutakizi yibwika amalanga, kandi
iri mulya ibiryagu. ²³ Mukizi yisoosa ibihu-
nika ku matwe, munayambale ne'biraato. Mu-
tanakizi lira ku kimombo, bwe'byaha biinyu byo
bigamùhuumira, halinde munakizi yiganyira
mwenyene ku mwenyene. ²⁴ Hezekyeri agaaba
mugani gwo mugayigira kwo. Ngiisi kwo agaa-
gira, kube kwo na niinyu mugaagira. Yago

gooshi, mango gakolekaga, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Rurema Nahamwinyu.”»

²⁵ Rurema anashubi mbwiraga kwokuno: «E mwana wo'mundu, iyo nyumba yani, bagibiisiri kwo'mulangaaliro, banali mu gilongera mwe'misi, iri banagishambaalira, no'kugiyikangaatira. Banasiimiri kiri no'kukizi gilola kwo. Kundu kwokwo, yulwo lusiku, ngabalyokeza yo, na ndyose kiri na bagala baabo na banyere baabo. ²⁶ Na ngiisi úgalufuushuka mwo, agayiji mùmenyeesa imyazi.

²⁷ «Ku lwolwo lusiku, utagaki ba kimeme. Haliko, ugatondeera ukuganuula. Kwokwo, kwo ugaaba kalangikizo imwabo, halinde nabo bamaneye ku kasiisa kwo nie Nahano.»

25

Ubuleevi hi'gulu lya'Bahamooni

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, ukebaanuke, unalole mu kihugo kya'Bahamoni, unatange ubuleevi, mu kubakanukira: ³ “Muyuvvirize ngiisi kwo nie Rurema Nahamwinyu nadeta: Ikyanya abagoma bakayulubaza inyumba yani, mwanashambaala. Ne'kyanya bakashereeza ikihugo kye'Hisiraheeri, banatwala Abayuda imbohe mu mahanga, mwanaba na'malega.

⁴ «“Ku yukwo, ngola ngamùtanga mu bandu be'sheere. Bagashinga amaheema gaabo ha kati kiinyu, banakizi mùlya imimbu, iri banamùnywa na'mata. ⁵ Akaaya ke'Raba ngakahindula kabe ka kukizi ragirira

mwe'ngamiya. Ne'kihugo kye'Hamooni ngakihindula kibe iruri lye'bibuzi. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

⁶ «“Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ikyanya abandu baani bakashereezibwa, mukakizi koma amagasha, iri munatamba ku busiime. Mwanakizi shekeereza Abahisiraheeri bweneene. ⁷ Ku yukwo, ngakoleesa ubushobozi bwani, mu kumuhana. Ngaaleka ibinyamahanga bimugwate mbira, binamùminike, halinde mutanaki boneke mu kihugo kinyu, umulala gwinyu gunahere. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.”»

Ubuleevi hi'gulu lya'Bamohabu

⁸ «Nie Rurema Nahamwinyu, nadetaga kwokuno: Balya Bamohabu, bagweti bagaadeta kwa'Bayuda bo baguma na'bandi bandu booshi. ⁹ Kwokwo, ngola ngahanguula abagoma bayiji teera utwaya twabo, nge'Beeti-Yeshimooti, ne'Baali-Mehoni, ne'Kiryatayimu. Mukuba, two twaya tuzitire útuli mu langa Abamohabu ku mbibi zaabo. ¹⁰ Yabo Bamohabu, na'Bahamooni, ngabatanga mu maboko ga'bagoma be'sheere. Kwokwo, lyo batagaki yimbwa kwo bali bandu bo'mulala mulebe. ¹¹ Ngabahaniiriza bweneene, banamenye ku kasiisa kwo nie Nahano.»

Ubuleevi hi'gulu lya'Bahedoomu

¹² «Nie Rurema Nahamwinyu, nadetaga kwokuno: Yabo Bahedoomu, bakagira ikyaha bweneene, mu kuyihoola beene Yuda. ¹³ Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu ngweti

ngaadeta kwokuno: Ngola ngakoleesa ubushobozi bwani hi'gulu lye'kihugo kye'Hedoomu, mu kuyita abandu baamwo booshi ku ngooti, kiri ne'bitugwa byoshi. Yikyo kihugo, ngakisiga kimaata, ukulyokera mu kaaya ke'Temaani halinde mu ke'Dedaani. ¹⁴ Yabo Bahedoomu, ikyanya ngabayihoola, ngakoleesa abandu baani Abahisiraheeri, banakizi balibuza bweneene ku bute bwani. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

Ubuleevi hi'gulu lya'Bafirisiti

¹⁵ «Nie Rurema Nahamwinyu, nadetaga kwokuno: Abafirisiti keera bakayihoola Abayuda, mu kukoleesa inzigo bweneene! Na bwo bayamiri-yamiri babashombiri, bayami bazimiiza. ¹⁶ Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yabo Bafirisiti, ngola ngabahaniiriza ku bushobozi bwani. Ngayita Abakereeti, kuguma na booshi ábasigiiri ku ngombe ye'nyaaja. ¹⁷ Yukwo kubahaha, kugaaba ku buraakari bwani. Mukuba ngabayihoola. Kwokwo, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

26

Ubuleevi hi'gulu lya Tiiro

¹ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi na muguma tutwazirwi imbohe mu mahanga, mu lusiku lwa mbere lwo'mwezi, Nahano anashubi mbwira kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, abandu be'Tiiro bagweti bagashekeereza akaaya ke'Yerusalem, mbu kundu abandaza bâli

kizi lenga mwo, haliko leero kashereezibwa. Banadete, mbu: "Bwe'Yerusaleemu ikola biguuka, twe tukola tugaagala!"

³ «Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: E bandu be'Tiiro! Buno, ngola mugoma winyu! Ngalungika ibinyamahanga bingi, biyiji mùyubukira, nga midunda mu nyaaja. ⁴ Binahongole inzitiro ziinyu, ne'nyumba ziinyu kundu zishuumiri. Ngakubuula kiri no'luvu lwa'kaaya kiinyu, kanasigale lwala lumaata. ⁵ Yako kaaya ke'Tiiro, kagasigala ha kati ke'nyaaja, ha'badubi bagakizi yanikira injenga zaabo. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

«E bandu be'Tiiro, ibinyamahanga bigamùgwata imbira. ⁶ Abandu bo'tundi twaya twinyu útuli ku ngombe, nabo bagaminikwa ku ngooti. Haaho, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

⁷ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: E bandu be'Tiiro! Mu mbande ze'mbembe, ngalyosa yo mwami Nebukandeneza we'Babeeri, gira ayiji mùteera. Uyo mwami, ye sumbiria abaabo booshi. Aganamùyijira ali ne'fwarasi, na'basirikaani bo'kuzigendera kwo, na'magaare gi'zibo, kuguma na'bandi basirikaani katundu.

⁸ «Uyo Nebukandeneza agatee shereeza utwaya twinyu útuli ku ngombe. Ha nyuma, anayubake ikishonero, kinamúhise ku nzitiro ziinyu. Anayushuule no'luvu, luhike hi'gulu lyazo. Kwokwo, abasirikaani baage banategaanure isiribo zaabo ku muzizi, gira bamùlwise.

⁹ Yizo nyumba ziinyu ízishuumiri, bagakoleesa ibikolanwa byabo mu kuzihongola, banakoleese ne'mingwaro mu kuhongola inyingo.

¹⁰ «Ulukuuli lwe'fwarasi zaage, lugayija lugweti lugagirigimba, halinde ulukungu lwazo lunakusitire. Abasirikaani baage ábali mu zigendera kwo, ikyanya bagayija bali mu magaare gi'zibo, inzitiro zigajugumbana, banayigogombike mu kaaya kiinyu, nga ábayifunda he'nzitiro zikoli hongosiri-hongosiri. ¹¹ Yabo basirikaani, ifwarasi zaabo zigagirigimba-girigimba mu mifulege yinyu, iri banaminika abasirikaani biinyu ku ngooti. Kiri na yizo nzitiro ziinyu ngomu bweneene, zigayami yihongoleka haashi, buu!

¹² «Ha nyuma, yabo basirikaani banayaduukire ku bindu biinyu, kiri na byo mugweti mugadandaza, banabishahule. Inzitiro ziinyu, na zirya nyumba ziinyu nyija-nyija, bagaasiga babihongolera haashi. Banavugumule amabuye gaazo mu nyaaja, ne'mbahwa, kiri no'luvu. ¹³ Ehee! Ukuyimba kugaamala, kiri no'kulasa ibinanda. ¹⁴ Ngakuhindula ube nga lwala lumaata, ha'badubi bagakizi yanikira injenga zaabo. Ndaanakyo kyanya wâye ki yubakululwe. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁵ «Nie Rurema Nahamwinyu nabwira abandu be'Tiilo kwokuno: Ngiisi ábatuuziri ku butambi bwe'nyaaja, bagaabona ngiisi kwo mwabezibwa inguma, na ngiisi kwo mugweti mugabanda akashiba mu kuyitwa. Ne'kyanya mugayideedeka haashi, bagayami jungubana.

16 Yabo batwali ba ku ngombe ye'nyaaja, ikyanya bagaabona ngiisi kwo mwashereezibwa, bagakanguka bweneene! Banalyoke ku bitumbi byabo bye'kyami, banakaturure ibyambalwa byabo byo'mulimbo, banayibwandalike haashi, iri banajuguma ne'kyoba. **17** Haaho, bantondeere ukuyiganyira, iri banayimba ulwimbo lwo'kugandaara Tiiro kwokuno:

"E kaaya ákalumboosiri bweneene! Si abandu baawe bo bâli batwali ba ku nyaaja, halinde abandu banakizi bayoboha.

Kundu kwokwo, ukoli shereziibwi.

Abandu baawe, keera bayimulwa áhali in-yaaja!

18 Bwo keera mwagwa, mwanahimwa, ngiisi ábatuuuziri ha butambi lye'nyaaja, bag-weti bagajuguma.

Kiri na ábatuuuziri mu tulira bakoli yobohiri!"

19 «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: E Tiiro! Ngakuhindula ube nga twaya útukasiba. Na ngubindikire na'miji mingi, halinde ganakusooke itwe.

20 «Ne'ri hagaatama, na ngulindimulire i kuz-imu, gira ugwane yo ábakafwa kare. Ugabeera yevo imyaka ne'myakuula, kuguma na'bandi abafwiri. Utanâye ki lyoke yo, mbu ushubi tuula mu bagumaana. **21** Ugakizi teera abandi bandu ikyoba. Haaho, ho uganamalira. Kundu bagakizi kushakula, haliko batâye ki kubone. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

27

Ikimombo hi'gulu lya'kaaya ke'Tiiro

- ¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno:
- ² «E mwana wo'mundu, buno uyimbage ulwimbo lwo'kugandaara akaaya ke'Tiiro.
- ³ Yako kaaya, kali ku ngombe ye'nyaaja, hanali he'binyamahanga bingi biri mu yiji dandaliza. Yako kaaya, ukabwire kwo nie Rurema Nahamwabo nadetaga kwokuno:
“E Tiiro! Si wâli kizi yikangaata kwo uli mwija ngana-ngana!
- ⁴ Ukyayami tabika halinde mu kati ke'nyaaja, wanayiyuvwa bweneene, mbu bwo ukayubakwa ubuyahiri ngana-ngana!
- ⁵ Uyubasirwi nga mashuba mahamu malin-gaanie mu biti bye'shindano ukulyoka i Seniiri.
Banagalingaaniza inguliro ya'matanga,
mu biti bye'myerezi ye'Lebanooni.
- ⁶ Banagatwira ibiti bye'myalooni ukulyoka i Bashaani,
bakizi gashooja mwo.
Banabereesa ne'mbahwa mu biti bye'shindano za mu kalira ke'Kipuro,
banazilingaania mwe'bitumbi
byo'kubwatala kwo,
banabilimbiisa na'mahembe ge'njovu.
- ⁷ Banakuhangira itanga mu mirondo ye'kitaani ukulyoka i Miisiri,
yanakizi tuma ugalangiika ku hala.

Wanakizi siikirwa no'mulondo gwi'bara
 lye'kituku-tuku ne'lidukula, ukulyoka
 mu tulira twe'Kipuro.

⁸ Wanaleeta abashooji ukulyoka mu kaaya
 ke'Sidooni na'ke'Harwadi.

Na ábâli kizi rongoora amashuba, bâli lyosiri i
 Tiiro yonyene.

⁹ Wâli kizi koleesa ibikalage bya'bashosi uku-
 lyoka i Gebaali, kuguma na banaluganda
 baabo bo'kuziba amatule ga'mashuba.

Na'ba mu mashuba gooshi ga mu nyaaja,
 imwawe yo munda bali mu yiji dandaliza.

¹⁰ Abasirikaani baawe, wâli balyosiizi i Perisiya,
 ne'Luudi, ne'Puuti.

Isiribo zaabo, ne'ngofeera banayiji bimanika
 mu mwawe.

Kwokwo, kwo bakakugingika.

¹¹ Inzitiro zaawe zooshi zâli kizi langwa
 na'bandu ukulyoka i Harwadi, kuguma
 na'basirikaani baawe. Na'be'Gamadi bâli
 kizi langa inyingo zaawe. Hooshi ku nzitiro
 zaawe, bâli kizi shasha he'siribo, halinde
 banakubuyahiisa ngana-ngana!

¹² «Na bwo wâli riiri mugale bweneene,
 wâli kizi dandaza na'bandu be'Tarasisi. Bâli
 kizi kuleetera iharija, ne'byuma, na'majanja,
 ne'byuma byo'lusasi. ¹³ Ikyanya abandu
 be'Yavaani, na'be'Tubaali, na'be'Mesheki, bâli
 kizi yiji dandaza, bâli kizi kuleetera abaja,
 na íbikatulwa mu miringa. ¹⁴ Abadandaza
 be'Beeti-Togarima, nabo bâli kizi kuleetera
 ifwarasi zo'kuheeka imiteekerwa, na zo'kugenda
 mwi'zibo, ne'ngamiya, ne'biiza bya bapunda.
¹⁵ Abadandaza be'Dedaani, nabo bâli kizi

yiji dandaza. Kiri na'bandi bandu bingi ukulyoka mu tundi tulira, bâli kizi yiji dandaza, banakuleetere amahembe ge'njovu, ne'biti biija-biija ïbiri mu detwa: hebeene.
¹⁶ Abaharaamu nabo, banakizi yiji gula ibindu byawe bingi-bingi, banakizi kuleetera amabuye ge'kishingo ne'mirondo ítyeriiri, mihange mu nuzi ze'kitaani, inali kwe'birimbiiso bya'mabuye mijja ágadukumbusiri, na'gandi mabuye madukula. ¹⁷ Abadandaza be'Buyuda na'be'Hisiraheeri, nabo bâli kizi yiji dandaza ingano ze'Miniiti, na'mahemba, no'buuki, na'mavuta ge'mizehiituuni, no'mubadu.
¹⁸⁻¹⁹ Abandu be'Damasiki, nabo bâli kizi yiji gula ibindu byawe bingi-bingi, banakuleetere idivaayi ukulyoka i Heribooni, no'bwoya bweru-bweru bwe'kibuzi ukulyoka i Zahari, ne'byuma bitule, ne'biti bya'malaasi, no'lusheke.
²⁰ Abandu be'Dedaani nabo, mwâli kizi dandalizanwa ibyajo bye'fwarasi. ²¹ Abaharaabu na'batwali booshi be'Kedaari, mwâli kizi dandalizanwa. Bâli kizi kuleetera ibyanabuzi, ne'bipanga, ne'mbene. ²² Abandu be'Sheeba, na'be'Rama, mwâli kizi kaburania ibindu. Bâli kizi kuleetera ibilungo bye'byokulya, na'mabuye ge'kishingo, ne'nooro. ²³ Abatuulaga be'Harani, na'be'Kane, na'be'Hedeni, na'be'Sheeba, na'be'Hashuuri, na'be'Kirimadi, mwâli kizi dandalizanwa ²⁴ imirondo mijja ye'kitukutuku, na ïkahangirwa kwe'birimbiiso, ne'byajo bya'mabara ga kwangi-kwangi, ne'ngoba ngomu, zinali nduke.

²⁵ E Tiiro! Ibindu byawe byâli kizi seeherwa mu

mashuba mahamu-mahamu.
Ee ma! Byâli yijwiri mwo.

- ²⁶ Haliko lolaga! Abashooji baawe, bakakutwala
i buziba,
yanatuza imbuusi yo'mulula ukulyoka isheere.
- ²⁷ Yoho wee! Ku lusiku lwo ugashereezibwa kwo,
byoshi bigatikirira mu nyaaja:
Ubugale bwo ukalonga mu budandaza,
na'bashooji ba'mashuba, kuguma
ne'birongoozi,
na banaluganda bo'kugalingaania,
na'badandaza baawe,
kiri na'basirikaani baawe.
- ²⁸ Ikyanya abashooji baawe bagateera umulaga
kwo batabaalwe,
abandu ku ngombe bagajuguma ne'kyoba.
- ²⁹ Abashooji booshi, ne'birongoozi na'bandi
bakozi, bagashonooka mu mashuba,
banabeere kwi'buga, bagweti gabaloleera.
- ³⁰ Kwo bali booshi, bagabululuka hi'gulu lyawe,
iri banayifuka uluvu mu matwe,
no'kuyivuruguuza mu munyota-kiiko.
- ³¹ Amatwe gaabo, bagagakunguula hi'gulu
lyawe,
banayambale amasuuzu ku mwizingeerwe.
Banabululukage ku kimombo, iri banashenguka.
- ³² Bagakizi jengeerwa hi'gulu lyawe,
iri banakuyimbira ulwimbo lwe'kigandaaro,
ti:
Ka hâli riiri akaaya ákali nga ke'Tiiro?
Si keera katikira mu nyaaja, i buziba!
- ³³ Ibindhу byawe, ikyanya byâli kizi hika mu
bihugo bye'kajabo,

abandu bingi bâli kizi longa íbishubi ba-gooziri!

Kiri na'baami, nabo bikabagaza, bwo byâli riiri kanyamwala.

³⁴ Halikago leero, keera wavungukira mu nyaaja, wanazika mu mabenga, halinde wanayikira haashi.

Ubudandaza bwawe, kiri na'bandu booshi ábâli kuliiri mwo, mweshi kuguma, mwazika.

³⁵ Abatuulaga booshi ba ku nyaaja, ikyanya bakabonaga íbikakukoleka kwo, banakanguka.

Abaami baabo banayoboha bweneene, halinde amalanga gaabo ganayami zizibala ku mwizingeरेरे

³⁶ Abadandaza be'mahanga bagakizi kuyamiriza!

Ehee! Keera waheraga, utanâye ki boneke!"»

28

Ubuleevi hi'gulu lya mwami we'Tiiro

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, ubwire mwami we'Tiiro kwo nie Rurema Nahamwabo nadetaga kwokuno: "Si ugwti ugayikangaata bweneene, iri unayihaya, ti: 'Niehe nie wo'kuyikumbwa!

Ngoli bwatiiri ku kitumbi kya íbiri mu yikumbwa, kinali ha kati ke'nyaaja.'

Kundu ugwti ugayidundulika kwo we wo'kuyikumbwa,

- si ulyagagi mundu ngana, utanali wa kun-yigereera.
- 3 Ugweti ugayitoneesa kwo we hiiti ubwitegeereze ukuhima Danyeri.
Unatoniragi kwo we yiji ubumbishwa bwoshi-bwoshi,
- 4 mbu ku bwitegeereze bwawe, na ku bwenge bwawe wayigaza,
wanayikumaniza inooro ne'harija, wanabilunda mubihinda byawe.
- 5 Mbu na ku njira yo'kumenya ukudandaza,
ukayilugiza ubugale bwawe.
Ehee! Si bwobwo bugale, bwo butumiri ukola mu yikangaata bweneene!
- 6 «“Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno:
Bwo wayibona kwo ukola mwitegeereza nga Rurema,
- 7 kyo kitumiri ngola ngakuleetera ibinyamahanga,
banali balangi ukuhima igindi milala yoshi.
Bagayomola ingooti zaabo mu kyubati,
banakushereegeze byoshi byo ugaaba walonga ku bwitegeereze bwawe, na ku bulenga bwawe.
- 8 Bagakulindimulira mu kuzimu,
unafwire buligo mu kalingi ke'nyaaja.
- 9 Aahago! Ikyanya bagaaba bakoli gweti bagakuyita,
ka ugashubi yihaya, mu kudeta kwo uli wo'kuyikumbwa?
Ikyanya bagayiji kuyita,

ugayibona kwo uli mundu ngana,
utanakwiriiri ukuyikumbwa!

¹⁰ Ukufwa kwawe, ugaafwa nga kabwa mu
maboko ge'binyamahanga.

Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu
ndesiri.”»

¹¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ¹² «E
mwana wo'mundu, uyimbire mwami we'Tiyo
ulwimbo lwe'kigandaaro. Unamúbwire kwo nie
Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno:

“Ushubi hiiiti íbiri bijja ngana,
wanayijula ubwitegeereze bwoshi,
unashubi nonosiri ngana-ngana!

¹³ Wâli jeberiiri bweneene, nga bandu ábâli i
Hedeni, mwi'rya ndalo ya Rurema.

Wâli limbisiibwi na ngiisi mabuye ge'kishingo,
ngi'buye lye'saridwane, na lye'topaazi, na
lye'dyama, na lye'kirisolate, na lye'yasipi,
na lye'honikisi, na lye'safiiri, na lye'harija,
na lye'sikaribukile.

Ubungeni-ngeni bwawe bwâli tuzirwi mu nooro
naaho-naaho.

Yibyo byoshi, bikagirwa hi'gulu lyawe ku lulya
lusiku lwo ukalemwa kwo.

¹⁴ N'gakubiikira makerubi, gira akizi kulanga,
wanaramba ku mugazi gwani mweru,
wanakizi zaatira mu mabuye ágakeyengiini
nga muliro.

¹⁵ Wâli rambiri ku njira ítungiini ukulyokera ku
lusiku lwo ukabumbwa kwo,
halinde ku kyanya ukatondeera ukugira am-
abi.

- 16 Iri ukabonaga kwe'bindu byawe byakugaza
bweneene,
wanatondeera ukulangama, halinde wanay-
ifunda mu byaha.
Na bwo wâli kola mubi, nanakuyimula ku
mugazi gwani mweru.
No'lya makerubi úwâli kizi kulanga, naye
anakuyimula mu yago mabuye
ágakeyengiini nga muliro.
- 17 Emwe! Wâli buyahiri ngana-ngana, kyana-
tuma ugatondeera ukukizi yikangaata.
Na bwo wâli mukulu, wanashereeza ub-
witegeereze bwawe.
Kwokwo, nanakunyanyaga haashi,
halinde abandu baani banakuyigira kwo.
- 18 Wâli kizi gira ibyaha bweneene, kiri
no'kugungana,
halinde wanayulubaza ngiisi ho wâli kizi
yikumbira.
Kwokwo, ngiisi ho wâli tuuziri, nanahayakiza
umuliro,
halinde gwanahajigiivya.
Nanakuhindula ube munyota-kiiko mu masu
ga'bandu booshi.
- 19 Ngiisi binyamahanga íbyâli kuyiji,
bigweti bigasoomerwa hi'gulu lyawe.
Ukumala kwawe, kwâli riiri kubi bweneene,
utanâye shubi boneka halinde imyaka
ne'myakuula!"»
- Ubuleevi hi'gulu lye'Sidooni*
- 20 Nahano anashubi mbwiraga kwokuno:
21 «E mwana wo'mundu, ulangiizagye uluhande

lwe'Sidooni, unagitangire ubuleevi, mu kumenyeesa kwo ²² nie Rurema Nahamwabo nadetaga kwokuno:

"E bandu be'Sidooni! Ngolaga mugoma winyu!
Ne'kyanya ngamùhana, lyo
ngamuyerekana mwo'bulangashane
bwani,

lyo nganayerekana na kwo ndi mweru.

Kwokwo, abandu bagaamenya ku kasiisa
kwo nie Nahano.

²³ Ngamùlungikira amalwazi, halinde imiko
mingi inagolombe mu njira zaawe.

Ugateerwa ne'ngooti imbande zooshi,
halinde abandu baawe banaminikwe.

Kwokwo, lyo mugaamenya kwo nie Nahano."»

Abahisiraheeri bagagashaanirwa

²⁴ Nahano agweti agaadeta kwokuno:
«Ibinyamahanga, balya ábatuuziri hoofi-hoofi na'Bahisiraheeri, bâli kizi balibuza nge'mishuugi, ne'migunga. Kundu kwokwo, batâye ki shubi balibuza. Haaho, lyo bagayiji menya kwo nie Rurema Nahamwabo.

²⁵ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yabo Bahisiraheeri, kundu bâli shabusiri, haliko ngashubi bakuumania booshi. Kwokwo, mango birya binyamahanga byabonaga ngiisi kwo ngagirira abandu baani, lyo bigaamenya kwo ndi mweru. Yabo Bahisiraheeri bagashubi tuula mu kihugo kyabo, kirya kyo n'gaheereza Yakobo, umukozi wani. ²⁶ Bagakituula mwo mu kati ko'mutuula, banashubi yubaka inyumba, iri banabyale ne'mizabibu. Ee ma! Yibyo binyamahanga

byo babibikiinwi, kundu bibashombiragi, haliko ngaki bihana byoshi, halinde Abahisiraheeri banashubi tuula mu mutuula. Haaho, lyo bagayiji menya kwo nie Rurema Nahamwabo.»

29

Ubuleevi hi'gulu lya'bandu be'Miisiri

¹ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi tutwazirwi imbohe mu mahanga, mu siku ikumi na zibiri zo'mwezi gwi'kumi, Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, ulangi-ize imunda mwami we'Miisiri, unatange yubu buleevi, mu kumúkanukira, kuguma ne'kihugo kyage kyoshi. ³ Umúbwire kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno:

E mwami we'Miisiri! Ngolaga mugoma wawe.

Si ukola nga ngoona ígwejiri mu lwiji Niire!
Unagweti ugayikangaata, ti: Luno lwiji luli
lwe'mwani!

Mukuba nie kalubiika kwo lube ho.

⁴ «“Ehee! Kundu ukadetaga kwokwo, si ngaki kufunda igera mu migeka,
na mbanguule ifwi ziyiji naniira ku magamba gaawe.

Ha nyuma, na nyiji kulyosa mu lwiji, na yizo fwi ziki kunaniiri kwo.

⁵ Haahago, na ngendi kulasha mwi'shamba,
kuguma na zirya fwi zooshi.

Ugayideedeka haashi, ndaanaye úgakutoola,
mbu agendi kuziika.

Si keera n'gatanga amagala gaawe,

bibe byokulya bye'nyamiishwa, na
byo'tunyuni!

⁶ «“Haaho, lya'batuulaga booshi be'Miisiri bagaamenya kwo nie Nahano.

«“E bandu be'Miisiri! Ikyanya Abahisir-aheeri bâli gweti bagamùlangaalira, mwanaba nga ngoni yi'sanga, inali nzira misi.

⁷ Iri bakagira mbu bamùgwate no'kuboko, mwanayami vunika, mwanabakomeeresa ku bitugo. Ne'ri bakamùshendamira mwanabajajagula imigongo.

⁸ «“E Bamiisiri! Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ngamùlungikira abasirikaani, bamùteere ne'ngooti, halinde banamùyite kwo, kuguma ne'bitugwa biinyu byoshi. ⁹ Kinatumage ikihugo kiinyu kye'Miisiri kigahinduka ishamba limaata. Kwokwo, lyo mugaamenya kwo nie Nahano.

«“Bwo mwâli kizi deta kwo'lwiji Niire luli lwe'mwinyu, na mbu mwe mukalubiika ho, ¹⁰ ku kasiisia ngamùhanira kuguma na yulwo lwiji lwinyu. Yikyo kihugo kye'Miisiri, ngakishereeza, kisigale ishamba limaata, ukulyokera i Migidoli imbembe halinde ukuhisa i Sewene ikisaka, halinde kiri na ku mbibi ze'kihugo kye'Hendyopiya. ¹¹ Ndaanaye mundu úgashubi yiji fina mwo, kandi iri nyamiishwa, halinde ukuhisa imyaka makumi gana. ¹² Kigaashaka bweneene ukuhima ibindi bya'gandi mahanga gooshi. Utwaya twinyu tugasigala biguuka, halinde ukuhisa yevo myaka makumi gana. Na balya Bamiisiri boonyene, ngabashabulira mu

mahanga, banagendi shumbika mu bandi-bandibandu.

¹³ «Kundu kwokwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Iyo myaka makumi gana, mango yakwira, ngashubi genda mu mahanga, na nguumanie balya Bamiisiri, ngiisi ho bagaaba bashabukiiri. ¹⁴ Na njubi bagalulira mu kihugo kyabo kye'nvuukira kye'Paturo. Na kundu bagashubi ba no'bwami, haliko bugaaba buzira misi. ¹⁵ Ee ma! Yubwo bwami, butagasikama, butanâye ki twale agandi maami. Bataganaki shubi yiheemya hi'gulu lya'bandu be'gindi milala. Mukuba boonyene bagaaba bataki sikamiri. ¹⁶ Yabo Bamiisiri, Abahisiraheeri batâye ki balangaalire, mbu babatabaaale. Ikyanya Abahisiraheeri bagabonaga ngiisi kwa'Bamiisiri bakoli hanirwi, bagakengeera ngiisi kwo nabo bâli hubiri, mu kubalan-gaalira. Kwokwo, lyo bagayiji menya kwo nie Rurema Nahamwabo.”»

Ikihugo kye'Miisiri kigahaabwa Abababeeri

¹⁷ Ikyanya tukahisa imyaka makumi gabiri ni'rinda tutwazirwi i Babeeri, mu lusiku luguma lwo'mwezi gwa mbere, Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ¹⁸ «E mwana wo'mundu, ulya mwami Nebukandeneza we'Babeeri, abasirikaani baage bakagendi teera ikihugo kye'Tiiro, anabahidika nganganana, halinde amatwe gaabo ganashyoka mwe'mbala. Ne'bitugo byabo byoshi, byanaba kwe'bishugule-shugule. Kundu kwokwo, uyo mwami na'basirikaani baage, ndaabyo bindu bakalonga ukunyaga i Tiiro.

¹⁹ «Kwokwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Kirby kihugo kye'Miisiri, ngak-iheereza Nebukandeneza, mwami we'Babeeri. Yehe, agashahula ibindu byamwo byoshi, analonge byo agahemba mwa'basirikaani baage. ²⁰ Yikyo kihugo kye'Miisiri, namúheereza kyo, bwo âli kizi ngolera. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

²¹ «Ku yikyo kyanya, ngashubi kania Abahisir-aheeri indege. Na naawe, e Hezekyeri, bakola bagasimba amagambo gaawe. Kwokwo, lyo nabo bagayiji menya kwo nie Nahano.»

30

Rurema agaahana ikihugo kye'Miisiri

¹ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, utange ubuleevi, mu kumenyeesa kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno:

“Mulire ku kimombo, iri munadeta, ti: Lulya lusiku, lugaaba lwa kuhumirana ngana!

³ Ee! Yulwo lusiku keera lwayegerera.

Nie Nahano ngola ngatwira abandu ulubaaja.

Ku yulwo lusiku, ibibungu bigazinga,
ne'binyamahanga binashenguke.

⁴ Umugoma agayiji teera ikihugo kye'Miisiri.

Yabo Bamiisiri, ikyanya bagayitwa, ibindu byabo bigashahulwa,

ne'ndaliro zo'twaya twabo zinahongolwe.

Haaho, Abahendyopiya bagajuguma ne'kyoba.

5 Abahendyopiya, na'bandu be'Puuti,
 na'be'Luudi, na'be'Buharaabu,
 na'be'Libiya,
 kundu bakayibiika ku Bamiisiri, booshi
 bagayitirwa kuguma.”

6 «Nie Nahano nadetaga kwokuno:
 “Ngiisi ábagweti bagashigikira Abamiisiri,
 bagaminikwa.

Na kundu bâli riiri bihagange, bagayitwa
 mwi'zibo.

Abamiisiri booshi bagayitwa, ukulyokera i Migi-
 doli halinde i Sewene.

Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu
 ndesiri.

7 Ikihugo kye'Miisiri kigasigala ishamba limaata
 ukuhima ibindibihugo byoshi.

Kiri no'twaya twamwo tugaasiba ngana-
 ngana!

8 Yikyo kyanya, ngajigiivya i Miisiri ku muliro,
 na nvungule-vungule abatabaazi baabo
 booshi.

Haaho, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie
 Nahano.

9 Ku yikyo kyanya, ngalungika indumwa, zigendi
 kanga Abahendyopiya.

Kundu bagweti bagayihenda, kwo baki tuuziri
 mu kati ko'mtuula,

haliko ikyanya Abamiisiri bagaminikwa,
 nabo bagalenga mwo'musisi.

Ee! Yulwo lusiku, ukuhika, lugaahika ngana!”

10 «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga
 kwokuno:

"Ngakoleesa mwami Nebukandeneza
 we'Babeeri,
 mu kumala abandu katundu mu kihugo
 kye'Miisiri.

¹¹ Uyo Nebukandeneza, na'bandu baage,
 ndaabo ábali balangi ukubahima mu ma-
 hanga gooshi.

Bagaleetwa, gira bagendi shereeza i Miisiri.

Bagayomolaga ingooti zaabo, banayite Abami-
 isiri,
 halinde ikihugo kyabo kinayijule
 mwe'birunda.

¹² Lulya lwiji Niire, ngaluyumya.

Ne'kihugo íkiri ha butambi lyalwo, ngaki-
 heereza abandu babi.

Kyoshi, ngakoleesa ibinyamahanga,
 gira bikishereeze kuguma na ngiisi íbikiri
 mwo.

Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri."»

¹³ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno:

«Ngashereeza imigisi ye'Miisiri, kiri ne'ya mu
 kaaya ke'Mefiisi.

Mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, ndaaye úgaki ba
 mutwali.

Nganabiika mwe'kyoba kingi.

¹⁴ Ngashereeza akaaya ke'Paturo.

Na'kaaya ke'Sowani, ngakajiviivya ku
 muliro.

Nganahana akaaya ke'Tebeesi.

¹⁵ Akaaya ke'Siini, kundu ko kazitire mu Miisiri
 yoshi,
 ngakahaniiriza ku burakari bwani,

na nzimiize na'bandu katundu ba mu kaaya
ke'No.

- ¹⁶ Ee! Ngajigiivya ikihugo kyoshi kye'Miisiri.
Abandu be'Siini bagateerwa ne'kyoba kingi
bweneene.

Inzitiro ze'Mefisi zigahongolwa.

Na'bandu baayo, bagakizi shenguka.

- ¹⁷ Imisore mitabana ye'Honi na ye'Pibeseeti,
igayitwa ku ngooti.
Na ábagasigala, bagatwalwa imbohe mu
mahanga.

- ¹⁸ Ikyanya ngayiji maliiriza ubushobozi
bwe'Miisiri,
lye'kihulu kigabwikira i Tapaneshi, gunali
mwi'zuuba.

Ikihugo kye'Miisiri kigayidika mwe'kihulu,
abandu mu twaya twakyo banagwatwe imbira,
banatwalwe i mahanga.

Haaho, lya'bandu be'Miisiri batagaki yikangaata
hi'gulu lyo'bushobozi bwabo.

- ¹⁹ Kwokwo, kwo ngaahana ikihugo kye'Miisiri,
halinde abandu baamwo bamenye kwo nie
Nahano.»

Abandu be'Miisiri batakiribihagange

- ²⁰ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi na muguma
tutwazirwi imbohe mu mahanga, mu lusiku
lwa kalinda lwo'mwezi gwa mbere, Nahano
anashubi mbwiraga kwokuno: ²¹ «E mwana
wo'mundu, kundu ukuboko kwa mwami
we'Miisiri kushuba no'bushobozi, haliko keera
nakuvuna. Yukwo kuboko, ndaaye úkakubuka,
ndaanaye úkakushweka ulushange. Kwokwo,

kutâye longe ukukira, kutanâye ki fumbate ingooti.

²² «Kwokwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ngola mugoma wa mwami we'Miisiri. Ngaavuna amaboko gaage gombi, kulya úkukiri kugumaana, no'kwabo keera úkukavunika. Kwokwo, irya ngooti yo ashubi fumbiiti mu kuboko kwage, igamútibuka.

²³ «Yabo Bamiisiri, ngabashabulira mu mahanga gooshi. ²⁴ Ngasikamya amaboko ga mwami we'Babeeri, ninamúfumbadike ingooti yani. Haliko, amaboko ga mwami we'Miisiri yehe, ngagavungula. Ne'kyanya agaaba imbere lyo'yo mwami, agagongeera ngana, ngo'mundu úkola úgaafwa. ²⁵ Ee! Ngasikamya amaboko ga mwami we'Babeeri. Haliko, amaboko go'wabo we'Miisiri, goohe gagalebera. Mukuba, mango nafundaga irya ngooti yani mu kuboko kwa mwami we'Babeeri, anabe akola mu gikoleesa mu kulwisa ikihugo kye'Miisiri, lya'bandu bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

²⁶ «Yabo Bamiisiri, ngayami bashabulira mu mahanga, halinde banashabukire hooshi-hooshi. Haaho, lya'bandu bagaamenya kwo nie Nahano.»

31

I Miisiri iri nga kiti kyo'mwerezzi

¹ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi na muguma tutwazirwi imbohe mu mahanga, mu lusiku luguma lwo'mwezi gwa kashatu, Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ² «E mwana

wo'mundu, ubwire mwami we'Miisiri kuguma
na'bandu baage kwokuno:

"Ewe! Si ulyagagi mukulu bweneene! Ndaaye
gundi úgweti úgakuyigera.

³ Ee ma! Uli nga kitii kijja kyo'mwerezi
gwe'Lebanooni.

Amatavi gaawe gabuyahiri bweneene,
ganali mu kizi leeta ikimbehwa mu kishuka.

Unashuumiri halinde mu bibungu.

⁴ Yikyo kitii, bwo kyâli byazirwi ha kadota
ka'miji mingi,
kyanadeha bweneene.

Inyiji zâli kizi lenga mu matambi gaakyo,
iri zinahingira mu bindi biti bya mu kishuka.

⁵ Yikyo kitii kyanalahuuka ukuhima ibindi byoshi
bya mu kishuka.

Na bwa'miji mingi gâli kizi nywerera mu mizi,
kyanakaviiriza ukutavika.

⁶ Utunyuni twoshi, twâli kizi yiji yubaka ingisha
mu matavi gaakyo.

Kiri ne'nyamiishwa zâli kizi butira
mwi'dako lyakyo.

Abandu ba mu mahanga gooshi bâli kizi yiji
vwagarara mu kimbehwa kyakyo.

⁷ Yikyo kitii kyâli riiri kihamu, kyanâli buyahiri
ngana-ngana!

Amatavi gaakyo, gâli mala-mala.

Imizi yakyo, yâli yisiri hala bweneene mwi'daho,
halinde yanayikira áhali amiji mingi.

⁸ Kiri na mu biti bye'myerezi ya mu ndalo ya
Rurema,
ndaakyo kindi ikyangakiyigera.

Amatavi gaakyo, kiri na'matavi ge'biti
bye'shindano gatagashushiri.

Kiri ne'biti íbiri mu detwa misunobari, bitâli hiiti
mwene yago matavi.

Ee! Mu ndalo ya Rurema, ndaakyo kitî,
íkibuyahiri nga kyo.

⁹ Mukuba, n'gakibuyahiisa bweneene,
mu kukiheereza amatavi mingi.

Ibindi byoshi bya mu ndalo ya Rurema,
byanakiyuvvirwa uluugi."

¹⁰ «Ku yukwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Si yikyo kitî kiija kyo'mwerezî
gwe'Lebanooni kyâli kizi yikangaata, mbu kyo
kilahuusiri bweneene ukuhima ibyabo, na mbu
kyo kishuumiri halinde ku bibungu! ¹¹ Aaho!
Bwo kikoli bihuusiragi, keera nakijanda. Na
ngola ngakibiika mu maboko ge'bihagarusi
bye'mahanga, bikihane nga kwo bikikwiriiri.

¹² «Abasirikaani balangi bweneene ukulyoka
i mahanga bagakikubira haashi, banakisige
haaho. Amatavi gaakyo, maguma gagagwira ku
mugazi, na'gandi hooshi mu ndekeera, kiri na
mu tubanda twoshi. Abandu booshi ábashubi
bwatiiri mu kimbehwa kyakyo, bagalyoka yaho,
banakisige kyonyene. ¹³ Utunyuni twa mu
kyanyaanya, tunayiji twa ku matavi gaakyo.
Ne'nyamiishwa zinakizi yiji gafina kwo.

¹⁴ «Ikiti, kundu kyangalonga amiji mingi,
ndaakyo íkigashubi laaha kwokwo, halinde ki-
nahike ku bibungu. Kundu kwokwo, hagaatama,
byoshi bigaafwa, binalindimukire i kuzimu nga
bandu.

¹⁵ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Kirby kit, ulusiku kikalindimukiraga i kuzimu, haaho-haaho, hanaba ikigandaaro. Nanayami dagira utudota. Nanayumya ne'nyiji, halinde amiji ganakama. Nanayambika Lebanooni imirondo miiru, mu kuyerekana umwizingeerwe. Ne'biti byoshi bya mu kishuka, byanayuma.

¹⁶ «Yikyo kit, ikyanya kikayibudika haashi, buu! Nanayami kilindimulira i kuzimu. Ikyanya kikalindimukiraga yo, izu lyakyo lyanayami teera ibinyamahanga ikyoba. Haliko, ibiti byoshi bye'Hedeni kuguma na birya biti bija bye'Lebanooni, kwo byâli kizi nywisibwa, byoshi byanaholobezibwa i kuzimu, imunda abafwiri batuuziri.

¹⁷ «Yibyo bindi biti íbyâli kizi kitabaala, nabyo byanalindimukira yo, byanagendi beera kuguma na ábâli bwatiiri mu kimbehwa kyakyo kihamu.

¹⁸ «Kwokwo, e Miisiri! Mu biti byoshi bya mu ndalo ye'Hedeni, ndaakyo íkiri nga we, ku bukalage bwawe, na ku bulangashane bwawe. Kundu kwokwo, naawe ulyagagi nga yibyo biti. Mukuba, naawe ugagendi lambama mu bafwiri, balya ábatatwaziizi Rurema, banayitwe mwi'zibo. Bigaanaba kwokwo kiri ne'mwa mwami we'Miisiri, na'bandu baage booshi. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

32

*Mwami
ne'ngoona*

we'Miisiri

bamúshushaania

¹ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi ni'biri tutwazirwi imbohe mu mahanga, mu lusiku lwa mbere lwo'mwezi gwi'kumi na kabiri, Nahano anambwira kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, uyimbage ulwimbo lwe'kimombo hi'gulu lya mwami we'Miisiri, ti:
 "E mwami we'Miisiri! Ugweti ugayikangaata mu binyamahanga nga mwana we'ndare,
 unali naaho nga ngoona mu miji.

Ugweti ugayoga mu miji gaawe,
 iri unagatwanga mu kugalibata-libata mwo,
 halinde gakundule.

³ Kundu kwokwo, Rurema Nahamwitu agweti agaadeta kwokuno: Ngakuyajuulira kwo'lushenga lwani, na ngoleese abandu bingi, mu kukulyosa mu miji. ⁴ Ngakukabulira i bulambo áhayumiri. Ne'kyanya ugaafwa, ngaleeta utunyuni ne'nyamiishwa zooshi biyidagadule ikirunda kyawe. ⁵ Iminyofu yawe, ngagishabulira ku migazi. Ne'misigala na giyijuze mu tubanda. ⁶ Umuko gwawe, ngaguyonera mu kihugo, halinde ku migazi, kiri na mu tubanda. ⁷ Ikyanya ngakuzimiiza, ngayami bwikira igulu, halinde indonde zinayidike mwe'kihulu. Izuuba nalyo, na ndeeze ikibungu imbere lyalyo. Kiri no'mwezi, gutagaki shubi yaka. ⁸ Imirengeerwe yoshi íri kwi'gulu, ngagiyidika mwe'kihulu. Ikihugo kiinyu kyoshi, kigayidika mwe'kihulu. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri. ⁹ Imyazi yawe, ikyanya igamenyeekana i mahanga, kiri na mu bihugo byo utayiji, lya'bandu bingi bagashenguka. ¹⁰ Ikyanya bagakizi

yuvwa kwo wanyanyagwa haashi, bagalenga mwe'kinyukura. Ngiisi mwami agakizi yitaaniza, mbu hali ikyanya naye angayitwa. Abandu booshi bagaaba no'mwizingeerwe.

¹¹ «“Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: Mwami we'Babeeri, ikyanya agakuteera ne'ngooti, ¹² ibihagange byage bye'ndwani bigaminika abandu kashenga. Yibyo bihagange biryagagi bilangi bweneene ukuhima abandi booshi. Emwe! Bigaminika Abamiisiri, halinde ukuyikangaata kwabo kunamale. ¹³ Kiri ne'bitugwa byawe, kwo biri mu ragira ha butambi lye'nyiji, ngabiyita byoshi. Kwokwo amiji, ndaabyo íbigashubi gafina mwo mbu gatwange, gaba magulu ga'bandu kandi iri ibinogosho bye'bitugwa. ¹⁴ Leero, ngaaleka amiji ga'Bamiisiri gatwanguuke. Inyiji zaabo zigakizi hinga bwija-bwija nga mavuta. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri. ¹⁵ Ikyanya ngalyosa Abamiisiri mu kihugo kyabo, ngayami bayita, na njahule mwe'bindu byoshi. Lyeryo, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.”

¹⁶ «Ee ma! Yulwo, lwo lwimbo abandu bagakizi yimba, mu kugandaara Abamiisiri. Abakazi be'mahanga bagakizi luyimba hi'gulu lye'kihugo kye'Miisiri, na'batuulaga baamwo booshi. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

Ikihugo kya'bahisi

¹⁷ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi ni'biri tutwazirwi imbohe mu mahanga, ku lusiku

lwi'kumi na kataanu lwo'mwezi gwa mbere, Nahano anashubi mbwira kwokuno: ¹⁸ «E mwana wo'mundu, ulirire Abamiisiri booshi, gira yago malira gabamanulire i kuzimu, bagwane ye'bindi bikalage keera íbikafwa. Kwokwo, bagendi beeranwa na'baabo ábakoli gimanukiiri.

¹⁹ «Ugendi babwira kwokuno: "Ka mubwinagi kwo mwe mubuyahiri ukuhima abandi? Aahago! Mugire mumanukire i kuzimu, gira mugendi lambikwa kuguma na'bandi ábatayiji Rurema!"

²⁰ «Balya bandu be'Miisiri baganyanyagwa haashi kuguma na'bandi ábakayitirwa mwi'zibo. Ingooti ikoli yomwirwi. Ngahwe! Iminikage i Miisiri kuguma na'bandu baamwo. ²¹ Iyo munda i kuzimu, ibyâli bikalage bi'zibo bigakizi honyoleza Abamiisiri kuguma na'batabaazi baabo, ti: "Lolagi yaba! Nabo, batâli twaziizi Rurema! Bakayitirwa mwi'zibo, banakoli lambisirwi kuguma hano mu bafwiri."

²² «Mwami we'Hasuriya, naye yo munda alambamiri kuguma ne'kiso kyage. Yikyo kiso kyage, kwo bakayitwa mwi'zibo, ishinda zaabo zimúzungulusiri. ²³ Yizo shinda ziysisiri bweenene, mwi'dako lya'bandi abafwiri. Iye'mwage izungulusirwi na ze'kiso kyage. Ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli kizi leeza abandi booshi mwe'kinyukura. Halikago buno, nabo keera bakayitwa booshi mwi'zibo.

²⁴ «Iyo munda i kuzimu, kiri na mwami we'Helamu naye, yo munda alambamiri, ne'kiso kyage kimúzungulusiri. Yabo booshi, bakayitwa

mwi'zibo, batanayiji Rurema. Ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli kizi leeza abandu mwe'kinyukura. Halikago buno, bakoli fwiri, banalambamiri yaho mu kati ke'shoni.

²⁵ Mwami we'Helamu keera akalambikwa mu bandi ábakayitirwa mwi'zibo, azungulusirwi na'basirikaani baage. Yabo booshi, bakayitwa mwi'zibo, batanayiji Rurema. Ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli kizi leeza abandu mwe'kinyukura. Halikago buno, balambamiri mu bafwiri. Bakoli teziibwi ishoni kuguma na'baabo keera ábakayitwa.

²⁶ «Mwami we'Mesheki na we'Tubaali, nabo balyagagi i kuzimu, ne'biso byabo bibazungulusiri. Yabo booshi bakayitwa mwi'zibo, batanayiji Rurema. Kundu kwokwo, ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli kizi leeza abandu mwe'kinyukura.

²⁷ Batâli kizi ziikwa mu kati ko'lushaagwa, nga zirya ndwani za keera. Mukuba yabo ba keera, ikyanya bakayikira mu shinda, banabwikerwa ne'siribo zaabo. Ne'ngooti zaabo, bâli zishendamiiri. Ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli kizi leeza abandu mwe'kinyukura.

²⁸ «Kwokwo, e Bamiisiri! Niinyu, mugashereezibwa, munalambikwe mu bandi ábakayitirwa mwi'zibo, batanayiji Rurema.

²⁹ «Abahedoomu nabo, bali i kuzimu kuguma na'baami baabo, na'batwali baabo booshi. Ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli bihagarusi. Halikago buno, keera bakayitirwa mwi'zibo, bakoli lambamiri kuguma na'baabo ábakaliyitirwa mwo, batanayiji Rurema.

³⁰ «Abatwali booshi ba'bandu be'mbembe, kiri na'Basidooni, nabo bakola i kuzimu. Ikyanya bâli ki riiri bagumaana, bâli kizi leeza abandu mwe'kinyukura. Halikago buno, keera bakayitwa, banamanulwa mu bafwiri, mu kati ke'shoni. Bakayitwa mwi'zibo, banakoli lambamiri kuguma na'baabo ábakaliyitirwa mwo, batanayiji Rurema. Nabo bakoli yuvwiti ishoni kuguma na'baabo ábakalindimukira i kuzimu.

³¹ «Mwami we'Miisiri kuguma na'basirikaani baage, ikyanya bagabonaga yabo booshi, lyo bagaholeera, mu kubona kwo hali abandi ábakayitwa kwakundi. ³² N'galeka mwami we'Miisiri akizi leeza abandi mwe'kinyukura. Kundu kwokwo, agagendi lambikwa mu bakayitirwa mwi'zibo kuguma na'basirikaani, batanayiji Rurema. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

33

Hezekyeri agaabaa naazi (Hezekyeri 3.16-21)

¹ Nahano anashubi mbwiraga: ² «E mwana wo'mundu, ugendi bwira abandu baawe kwokuno: "Iri nangatuza izibo mu kihugo kilebe, abandu baakyo bali mu toola muguma wabo kwo ibe naazi yabo. ³ Uyo mundu, iri angabona kwa'bagoma bakola mu yiji bateera, ali mu yami dihiriza ikibuga, mu kukengula abaabo. ⁴ Ne'ri abaabo bangayuvwa yikyo kibuga, batanakebukwe, haaho abagoma bali mu yiji bayita. Balya bandu, ulufu lwabo, lugaaba

kwi'twe lyabo boonyene. ⁵ Mukuba, bakayuvwa kwe'naazi yalasa ikibuga, batanatwaza. Byebyo, byo bigaatuma umuko gwabo, gugaaba kwi'twe lyabo boonyene. Haliko, bákiyuvwe izu lye'kibuga, bangayikiziizi.

⁶ «Irya naazi, iri yangabona kwa'bagoma bakola mu yija, itanadihirize ikibuga, iri abandu batagakengulwa kwe'nguuke ikola igakoleka. Kwokwo, iri yabo bagoma bangayiji yita ngiisi ye babona, uyo úwafwa, agaaba afwa hi'gulu lya'mahube ge'naazi. Ee! Yulwo lufu, iyo naazi yo bagaludwika.”

⁷ «Na naawe, e mwana wo'mundu! Keera n'gakubiika, ukizi ba naazi mu Bahisiraheeri. Aaho! Ikyanya ugakizi yuvwa amagambo gaani, unayami bakengula.

⁸ «Tudete kwo nangabwira umundu mubi, ti: “E nakuhambwa! Ükufwa, ugaafwa nyene!” Kundu kwokwo, unabé ugwteti ugayihulikira, utanamúkengule, mbu atwikire ku mabi gaage. Kwokwo, uyo mundu agaafwa hi'gulu lya'mabi gaage. Si yulwo lufu lwage, we ngaludwika.

⁹ «Haliko ulya mundu mubi, iri wangamúyerekeza kwo atwikire ku mabi gaage, atanakutwaze, agaafwa hi'gulu lya'mabi gaage yenyene. Si wehe, ugaaba wayikiza.»

Ulukogo lwa Rurema

¹⁰ Nahano anashubi mbwira: «E mwana wo'mundu, ubwire Abahisiraheeri ngiisi kwo bagweti bagayiganyira, ti: “Amahube giitu ne'byaha biit, bikoli tuzidohiiri. Na buno,

keera byatuvuna indege! Aahago! Kuti kwo tugaramba?”

¹¹ «Ubabwire, ti: “Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Nga kwo nyamiri ho, ndagweti ngashambaalira ulufu lwa'bandu babi. Haliko, ndozizi kwo batwikirage ku mabi gaabo, lyo balonga ukulama. Aaho! Na nyinyu, e Bahisiraheeri! Mutwikirage ku mabi giinyu! Kituma kiki mugweti mugayiloogeza ulufu?” Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹² «E mwana wo'mundu, ubwire abandu baawe kwokuno: “Umundu úkwaniini, iri angagira amabi, yukwo kukwanana kwage kutangaki múkiza. Na nangora-mabi kwakundi, iri angatwikira ku byaha byage, atangaki shubi bihanirwa kwo. Ee! Umundu wo'kuli, ukukwanana kwage kutangaki múkiza, iri angaton-deera ukugira ibyaha.

¹³ «“Umundu úkwaniini, iri nangamúbwira kwo agaalama, hali ikyanya angatona kwo'kukwanana kwage kushobwiri. Kinatume agatondeeraga ukukola amabi. Kwokwo, irya mikolezi yage mija ya keera, itagaki kengeerwa. Anayiji kengeera afwa mu mabi gaage.

¹⁴ «“Na kandi, nangora-mabi, iri nangamúbwira ku bweranyange, ti: ‘Ukufwa, ugaafwa!’ Hali ikyanya angatwikira ku byaha byage, anatondeere ukugira ibijja. ¹⁵ Ku mugani, hali ikyanya angagalula ingwati, kandi iri ayemeera ukugalula byo ashubi zimbiri. Kwokwo, iri angakizi kulikiraga íbiri mu leeta ubulamu, anabe atakiri mu gira ibyaha, ku kasiisa atagaki fwa. Si agaalama. ¹⁶ Birya

byaha byage byoshi byo âli kizi kola yaho keera, bitagaki shubi kengeerwa. Ee! Ali mu ba akola mu gira ïbiri byo'kuli, kinatume akola agaalama.”

¹⁷ «Abiinyu bagweti bagaadeta, ti: “Aahabi! Yibyo Nahano agweti agaagira, bitali bijja!” Naani, ti: “Nanga maashi! Si boohe boonyene, bo batali mu gira ibija.” ¹⁸ Umundu úkwaniini, iri angajanda ukukwanana kwage, anatondeere ukugira amabi, ku kasiisa agaaafwa hi'gulu lya yago mabi gaage. ¹⁹ Na nangora-mabi kwakundi, iri angajanda amabi gaage, anatondeere ukugira ïbikwaniini, uyo agaalama.

²⁰ «Halikago mwehe, muki gweti mugashubi deta, ti: “Byo Nahano ali mu gira, bitali bijja!” E Bahisiraheeri! Mumenye kwo ngamùhana mweshi, ukukulikirana ne'ngesho ziinyu.»

Akaaya ke'Yerusaleemu kagwatwa

²¹ Ikyanya tukahisa imyaka ikumi ni'biri tut-wazirwi imbohe mu mahanga, ku lusiku lwa kataanu lwo'mwezi gwi'kumi, mundu muguma úkafuushuka i Yerusaleemu, akayiji mbwira: «Akaaya ke'Yerusaleemu keera kagwatwa!»

²² Mu lusiku lwa mbere, kabigingwe, Nahano anashubi mbiika mwo'bushobozi bwage, halinde nanatondeera ukuganuula, ndanaki shubi ba kimeme.

Ibyaha bya'bandu

²³ Nahano anashubi mbwiraga kwokuno: ²⁴ «E mwana wo'mundu, Abayuda ábakasigala i Hisiraheeri mu twaya two'mushaka, bagweti bagaadeta, ti: “Hiburahimu âli riiri yenyene.

Kundu kwokwo, ye kayiji hyana kino kihugo, kibe kye'mwage. Na twehe, tulyagagi bingi. Aaho! Ka itali yo haahe, kwo nyiitu tukwaniini ukukihaabwa, kibe kye'mwitu?”

²⁵ «Ku yukwo, ubabwire kwo Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: “Mwehe, mugweti mugaalya inyama íkiri mwo'muko. Munagweti mugatabaaza imigisi, iri munayitana. Aahago! Kino kihugo, ka muki kwaniini ukukihaabwa, kibe kye'mwinyu? ²⁶ Si mulyagagi biitani, munali mu yagazania, munali mu gendi gwejera bamuka abatuulani biinyu! Yikyo kihugo, ka muki kwaniini ukukihaabwa, kibe kye'mwinyu? Aahabi!”

²⁷ «E Hezekyeri, ugendi bwira Abahisira-heeri kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: “Nga kwo nyamiragi ho, ngiisi ábatuuziri mu twaya útukoli shasiri, bagayitwa ku ngooti. Na ngiisi ábatuuziri mu mbingiro, bagaliibwa ne'nyamiishwa. Na ngiisi ábatuuziri ku migazi, na mu nyaala, boohe bagaafwa ku kijja. ²⁸ Yikyo kihugo, ngakihindula libe ishamba limaata. No'bushobozi bwo bâli kizi yikangaata mwo, bugaamala. Imigazi ye'Hisiraheeri, igaashaka, ndaanaye mundu úgagilenga mwo. ²⁹ Keera bakagira íbiri mu yagazania, kyanatuma ngahindula ikihugo kyabo, libe ishamba limaata. Lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.”»

³⁰ Rurema anashubi mbwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, beene winyu, ikyanya bali mu ba babwatiiri ku bibambaazi bye'nyumba zaabo, na kwi'rembo, we bali mu ba bagweti

bagagamba. Ha nyuma, banakizi bwirana: "Tugendi yuvwiriza ngiisi kwo Nahano adesiri."

³¹ «Ehee! Bali mu yiji kubwataza bali kigugu, banayigirage nga bandu baani. Kiziga bali yuvwiriza naaho byo ugaadeta, bataganabisimbaha. Bali mu kizi deta naaho ku tunwa kwo banguuziri, kiziga mu mitima yabo, bagenderiri no'kukizi gungana. ³² Ku luhande lwabo, we Hezekyeri uli mu ba naaho nga mwimbi mwija, úyiji ukulasa ibigaalaka ku njira nyijia! Ngiisi byo ugwti ugaadeta, bali mu kizi biyuvwiriza. Halikago, ndaalyo igambo lyo basimbahiri. ³³ Yubwo buhanya, ikyanya bugakolekaga, lyo bagayiji kebukwa ku kasiisa kwo'muleevi abashuba mwo. Buganakoleka ngana.»

34

Abangere be'kihugo kye'Hisiraheeri

¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, utange ubuleevi hi'gulu lya'Bahisiraheeri, ubamenyeese kwo nie Rurema Nahamwinyu ngwti ngabakanukira kwokuno: "E bangere ba'Bahisiraheeri! Yayewe imwinyu! Si mugwti mugayiliisa mwenyene naaho! Aahago! Ka mutakwiriiri ukuliisa ne'bibuzi? ³ Mugwti mugaanywa amata, munayambale ne'mirondo íyahangwa mu bwoya bwe'bibuzi. Munagwti mugabaaga ibibuzi íbidehiri, munabilye.

«"Haliko, yibyo bibuzi byonyene, mutagwti mugabiliisa. ⁴ Ibibuzi íbivunisiri indege, mutagwti mugabihahalira. Na íbilwaziri, mutali

mu bibuka. Na íbiri mu vunika, mutali mu bishweka atushange. Na íbyahabuka, mutali mu bigalula. Na íbiteresiri, mutagweti mugabilooza. Si ibibuzi, mugweti mugabitwala ku kashuushi, iri munabiliba za bweneene.

⁵ «“Yibyo bibuzi, bwo bikabulaga umungere, kyo kitumiri byashaabulwa, binagweti bigali-ibwa ne’nyamiishwa. ⁶ Ibibuzi byani, keera bika-habukira ku migazi, na ku tugangazi, halinde byanashabulirwa mu kihugo kyoshi. Ndaanaye mundu úkagendi bishakula, kandi iri abiha-halira.

⁷ «“Ku yukwo, mwe bangere, muyuvvirize bwija ngiisi kwo nie Nahano nadeta: ⁸ Nga kwo nyamiri ho, nie Rurema Nahamwinyu, birya bibuzi byani, ndaaye mungere ye biki hiiti. Inyamiishwa ndangi keera zikabiyi-lala mwo, zanakizi bijanganula. Na kundu mwâli ho, mutâli kizi gendi bishakula. Ho mwangabishakuliiri ibyokulya, mwanakizi yili-sa mwenyene.

⁹ «“Ku yukwo, mwe bangere, muyuvvirize ngiisi kwo nie Nahano nadeta: ¹⁰ Kundu nie Rurema Nahamwinyu, haliko buno, ngolaga mugoma winyu. Umukolwa gwo’kulanga ibibuzi byani, ngola ngamùnyaga gwo. Ndânâye ki yemeere, kwo mushubi bilanga. Kwokwo, mutagaki longa ubulyo bwo’kushubi biyungukira kwo. Yibyo bibuzi byani, ngabifuushula mu tunywa twinyu, gira mutaki shubi birya.”»

Umungere mwija

¹¹ «Ee! Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Niehe nienyene, ngashakula ibibuzi

byani, na ngizi bikuya-kuya. ¹² Nga ngiisi kwo'mungere ali mu hahalira ibibuzi byage ku kyanya ali mu bilanga, kwo na naani ngakizi hahalira ibibuzi byani. Kundu ibibungu byangazinga, ne'kihulu kinayidike bweneene, ibibuzi binashaabuke, haliko ngashubi bikuumania, na ngizi bihalalira.

¹³ «Ibibuzi byani, ngabilyosa mu mahanga, na mbikuumanie kuguma, halinde mbigalukire mu kihugo kyabyo. Ngabiragirira ku migazi ye'mwabo, na ha butambi lye'nyiji, na ngiisi ha'bandu batuuziri. ¹⁴ Ngakizi bisholera mu ndagiriro nyija za ku marango ge'Hisiraheeri, hanabe ho bigakizi gwejera. Yaho handu hija, bigakizi halongera ibyokulya bija. ¹⁵ Nienyene, ngakizi biragira, na ngizi bivyagiza. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁶ «Ikyanya bigakizi yangaara-yangaara, binabe bikoli teeresiri, ngakizi gendi bishakula, halinde na mbigalukire i kaaya. Ne'kyanya bigakizi vunika, ngakizi bibuka. Ne'kyanya bigaaba bikoli jehusiri, ngabikania indege. Halikago, ngiisi ibishishiri, binabe biki kaniri, byohe, ngabishereeza. Na bwo ndi mungere, ngakizi bilanga byoshi ku njira ikwaniini.

¹⁷ «Na niinyu mwe bibuzi byani! Nie Rurema Nahamwinyu, ngweti ngamübwira kwokuno: Bwo nie mungere winyu, ngakizi twa imaaja za ngiisi muguma winyu. Ee! Ngakizi twa imaaja ha kati ke'bipanga ne'bihebe. ¹⁸ Baguma biinyu bagweti bagaliisa ubwasi bwija. Haliko, imisigala yabwo, banagifine-fine. Na kwakundi, muli mu shyola amiji miija. Haliko, amiji

ágasigiiri, munakizi gatwanga mu kugafina-fina mwo! ¹⁹ Aahago! Ibindi bibuzi byani, ka bikwaniini ukukizi liisa ubwasi bwo keera mwafina-fina mwo, bikizi na nywa amiiji go keera mwatwanga? Nanga, maashi!

²⁰ «Ku yukwo, Rurema Nahamwitu ade-taga kwokuno: "Nienyene, ngakizi twa imaaja ha kati ke'bibuzi íbishishiri, na íbijambiri. ²¹ Yibyo bibuzi íbijambiri, si mwe bishishiri mugweti mugabitumikirira mu mbavu na ku bitugo! Munagweti mugabitumita na'mahembe, binashabukire mu mbinga. ²² Kundu kwokwo, birya bibuzi, nienyene ngabikiza. Ndaanakyo íkigashubi libuzibwa. Ngiisi kibuzi ne'kyabo, ngakizi bitwira ulubaaja.

²³ «"Yibyo bibuzi, ngabiheereza umungere muguma naaho, ye mukozi wani Dahudi. Yehe, agakizi biliisa, anakizi bahahalira. ²⁴ Nie Nahano, kwokwo, ngaaba Rurema wabo. No'mukozi wani Dahudi, agaaba kirongoozi kyabo. Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri.

²⁵ «"Kwokwo, twe na'bandu baani, tugany-wana ikihangoo, halinde banatuule mu mutuula. Ngabalyokeza inyamiishwa ndangi mu kihugo, lyo balonga ukuramba mwi'shamba buzira mbuzi-mbuzi, banakizi gwejera mu kishuka.

²⁶ «"Ee ma! Ngakizi gashaanira abandu baani, halinde banakizi tuula ku mugazi gwani. Ngakizi baniekeza invula ku kyanya kyayo, halinde banakizi gashaanirwa. ²⁷ Ibiti bya mu ndalo za-abo, bigakizi tongeka kwe'bitumbwe. Ne'ndalo zaabo zinayere bweneene! Booshi banalongage ukuramba mu mutuula mu kihugo kyabo.

«“Na balya ábaki konirwi mu buja, ngavungula iminyororo yabo, na mbafuushule mu bushobozi bwa basheebuja. Haaho, lyo bagaa-menza ku kasisa kwo nie Nahano.

²⁸ «“Batagaki shubi gwatwa imbira ne'binyamahanga. Kiri ne'nyamiishwa, zitagaki shubi bajanganula. Haliko, bakola bagaramba mu mutuula, ndaanaye úgashubi bakakaza.

²⁹ Bigamenyeekana hooshi, ngiisi kwe'ndalo zaabo zikoli yeziri bweneene! Kwokwo, abandu baani batâye ki shubi minikwa no'mwena. Batanâye ki honyolezibwe ne'binyamahanga.

³⁰ Kwokwo, lyo bagayiji menya ku kasiisa, kwo nie Nahano Rurema wabo, na kwo tuyamiinwi. Baganamenya kwo balyagagi bandú baani. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

³¹ «“Mwe bandu baani, munali bibuzi byani. Ngweti ngamùhahalira. Na ndi nie Rurema winyu Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.”»

35

Ubuleevi hi'gulu lye'Hedoomu

¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, uloleekeze uluhande lwe'Seyiri, unatange ubuleevi. ³ Ukanukirage abandu, kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: E Bahedoomu! Ngola mugoma winyu. Kwokwo buno, ngakoleesa ubushobozi bwani, gira nyami hindula ikihugo kiinyu, kisigale ishamba. ⁴ Utwaya twinyu, ngola ngatushereeza, halinde tunashake. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

⁵ «Mwe Bahedoomu, mwâli kizi shomba Abahisiraheeri. Ne'kyanya, n'gabahaniiriza ubuzinda, kyanâli kola kyanya kyo'buhanya, mwanaleka bayiji yitwa ku ngooti. ⁶ Aahago! Niehe, nie Rurema Nahamwinyu. Nga kwo nyamiri ho, niinyu ngaaleka muyitwe. Ndaanakwo kundi. Bwo mwe mwâli kizi yitana, na niinyu, mugakizi yitwa. ⁷ Yugwo mugazi gwe'Seyiri, ngaguhindula mushaka. Na ngiisi ábagalenga yo, nabo ngabayita. ⁸ Iyo munda mu migazi, ngiisi ábagayitirwa yo, ibirunda byabo bigayijula yo. Ee! Ngiisi ábagayitwa mwi'zibo, ibirunda byabo bikasigala mu tugangazi, na mu tubanda, kiri na mu misima. ⁹ Ikihugo kinyu kigasigala biguuka, halinde imyaka ne'myakuula! Ndaanaye úgaki tuula mu twaya twinyu. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.

¹⁰ «E Bahedoomu, ikihugo kye'Buyuda, na kye'Hisiraheeri, mwâli gweti mugaadeta kwo bikola bigaaba bye'mwinyu, mbu mwe mugabi-hyana. Si nie Nahano! Na mu yibyo bihugo byombi, mwo nduuuziri.

¹¹ «E Bahedoomu, nie Rurema Nahamwinyu ngweti ngaadeta kwokuno: Yibyo bihugo byombi, mwâli bishombiri bweneene, mwanakizi bilibuza ku bute, na ku nzigo. Kwokwo, nga kwo nyamiri ho, ngamùyihioola. Ikyanya ngamùhaniiriza, lyo ngayereka Abahisiraheeri ngiisi kwo ndi. ¹² Haaho, lyo mugayiji menya kwo keera n'gayiyuvvirwa ngiisi kwo mugweti mugahonyoleza imigazi ye'Hisiraheeri. Mukuba, mwâli kizi deta: "Balya Bahisiraheeri, utwaya

twabo keera twashaka! Na buno, twe tukola tugajanganula abandu baatwo!” ¹³ Ngiisi kwo mugweti mugayikangaata, iri munanduka, keera nabiyuvwa.

¹⁴ «Nie Rurema Nahamwitu nadetaga kwokuno: E Hedoomu! Ikyanya utwaya twinyu tugaashaka, lya'bandu booshi mu mahanga bagashambaala. ¹⁵ E mugazi gwe'Seyiri, ne'kihugo kyoshi kya'Bahedoomu! Ku kyanya ikihugo kye'Hisiraheeri kikashaka, mwanashambaala. Kwokwo niinyu, utwaya twinyu tugaki shaka. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

36

Rurema agashubi gashaanira Abahisiraheeri

¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, utange ubuleevi imwe'migazi ye'Hisiraheeri. Ugibwire, ² kwo nie Rurema Nahamwinyu nyuvwiti ngiisi kwa'bagoma biinyu bâli kizi mùshekeereza, mbu: “Yuuhu! Irya migazi íyâli riiri ya'Bahisiraheeri ukulyoka kare, leero ikola ye'mwitu!”

³ «Ku yukwo, e Hezekyeri! Utangage ubuleevi, kwo nie Rurema Nahamwinyu nadeta kwokuno: E migazi ye'Hisiraheeri! Abagoma biinyu ukulyoka i mahanga, bâli kizi mùteera imbande zooshi. Na buno, mukola mu maboko gaabo. Bagweti bagamùshembuula, iri banamùhonyoleza!

⁴ «Ku yukwo, e migazi ye'Hisiraheeri! Muyuvvirize ngiisi kwo nie Rurema Nahamwinyu

ndesiri. Biri ukuli, kwe'binyamahanga bikayiji mùshekeereza, byanashekeereza ne'migazi, no'tugangazi, no'tubanda, kiri ne'biguuka, no'twaya útukashahulwa. ⁵ Kundu kwokwo, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yibyo binyamahanga, ngoli gweti ngabirakarira. Ne'ngingwe, ngoli rakariiri Abahedoomu. Si bagweti bagangayiriza, iri banayiraata, mu kudeta mbwe'kihugo íkishuba kye'mwani, keera bakigwata, kinakola kye'mwabo!

⁶ «Ku yukwo, utangage ubuleevi hi'gulu lye'kihugo kye'Hisiraheeri. Ubwire imigazi yamwo, kiri no'tugangazi, no'tubanda, ne'ndekeera, kwo nie Rurema Nahamwabo nadetaga kwokuno: Ngoli rakiiri bweneene, bwe'binyamahanga bigweti bigamùhonyoleza.

⁷ «Kwokwo buno, nie Rurema Nahamwinyu nashiikiza, kwo yibyo binyamahanga nabyo bikola bigashembuulwa. ⁸ Haliko, mwe migazi ye'Hisiraheeri, mugatavika kwe'biti, binatongekere abandu baani ibitumbwe. Masaasa atabukwa, yabo bandu baani bakola bagataahira imwabo. ⁹ Lolagi! Ndi uluhande lwinyu, na ngweti ngamùhahala. Ku yukwo, mugakizi shubi hinga indalo ziinyu, zinashubi byalwa mwe'mbuto.

¹⁰ «E Bahisiraheeri, ngola ngamùluza. Kundu abandu bakahongolerwa utwaya twabo, banashaabuka, haliko yutwo twaya tugashubi yubakululwa. ¹¹ E migazi! Ngamùluza kwa'bandu, kiri ne'bitugwa. Abandu baani, bagashubi mùtuula mwo, nga kwo byâli riiri yaho kare. Munakizi genduukirwa ukuhima

kare. Kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa, kwo nie Nahano.

¹² «E migazi, abandu baani, Abahisiraheeri, ngabahanguula bakizi müzaataga kwo, banamùhyane. Ee! Mugaaba bindu byabo. Kwokwo, mutagashubi leka, mbu bashalike.

¹³ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Abandu bali mu deta kwe'kihugo kye'Hisiraheeri kigweti kigayimalira abandu, kiri na'baana. ¹⁴ Kundu kwokwo, kitâye ki shubi sivya abandu, kandi iri kuyimalira abaana. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁵ «Nie Rurema Nahamwinyu ngweti ngaadeta na kwokuno: Ndagaki shubi leka ibinyama-hanga, kwo bishubi kizi mütuka, kandi iri bikizi mühonyoleza. Abandu batagaki fwa mu kati kiinyu.»

Uburambe buhyanya bwa'Bahisiraheeri

¹⁶ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ¹⁷ «E mwana wo'mundu, Abahisiraheeri, ikyanya bâli ki tuuziri mu kihugo kyabo, banakiyulubaza mu kukizi kigirira mwe'bitalaalwe. Byo bâli kizi gira, bikaba byo'kuyulubaza nga kwo'kuhonerwa kwo'mukazi. ¹⁸ Kwokwo, n'gabahana ku buraakari bwani. Mukuba, bâli kizi yitana, banakizi yulubaza ne'kihugo kyabo mu kuyikumba imigisi. ¹⁹ Kwokwo, n'gabashabulira mu mahanga, lyo ndonga ukubahaniiriza ku mikolezi yabo mibi.

²⁰ «Yabo bandu baani, ikyanya bâli kizi gendaga mu mahanga, banagenderera ukukizi gayiriza iziina lyani, kundu liri lyeru. Kwokwo,

birya binyamahanga byanakizi bagamba, ti: "Ehee! Balya Bahisiraheeri, kundu balyagagi bandu ba Nahano, halikago bakayimulwa mu kihugo kyage!" ²¹ Yiryo iziina lyani, kundu bâli kizi ligayiriza mu binyamahanga, haliko niehe, nâli kizi lihahala.

²² «Kwokwo yabo Bahisiraheeri, ugendi babbwira kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ikyanya mwâli kizi genda mu mahanga, mwanakizi gayiriza iziina lyani. Kundu kwokwo, niehe ngakizi lisimbahiisa. Iri nangaba ngaagira kwokwo, kutagaaba hi'gulu liinyu, si kugaaba hi'gulu lyani. ²³ Yiryo iziina lyani, kundu mwâli kizi ligayiriza mu yibyo binyamahanga, haliko ngaki yerekana ngiisi kwo liri lihamu. Kwokwo, lyo nabo bagaamenya kwo nie Nahano, banamenye na ngiisi kwo ndi mweru. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri!

²⁴ «Ngamùlyosa mu mahanga gooshi, ninamùkuumanie kuguma, halinde ninamùgalulire mu kihugo kiinyu. ²⁵ Ha nyuma, ninamùyeruuse, mu kumùshaangira kwa'miji meeru. Bwo tuyulubiiri hi'gulu lyo'kuyikumba imigisi, ngamùyeruusa ²⁶ Ngamùheereza umutima muhyahya, na'menge mahyahya. Imitima yinyu, kundu ikiri ngi'buye, inali mindagabika, ngagilyosa, ninamùheereze imitima minovu, inabe iri mu simbahana. ²⁷ Ngamùbiika mwo'mutima gwani, gira mukizi simbaha imaaja zaani, iri munagira ngiisi byo namùbwira.

²⁸ «Kirya kihugo kyo n'gaheereza bashokuluza biinyu, niinyu mugakizi kituula mwo. Mwehe,

mugaaba bandu baani. Naani ngaaba nie Rurema winyu.

²⁹ «Kundu muki yulubiiri, ngamùkiza. Na njubi kyula kwe'ngano iyere bwija. Ndanki leke kwo'mwena gushubi müteera. ³⁰ Si ngakizi yeza imimbu mu ndalo ziinyu, gira ibinyamahanga bitaki shubi mùshembuula, mbu muli banamwena.

³¹ «Haaho, mugakengeera ngiisi kwo mwâli kizi gira amabi. Mugayigaya, mbu bwo mwâli bi-huusiri bweneene, halinde mwanakizi nyaagaza. ³² E Bahisiraheeri! Mumenye bwija kwo ngiisi byo ngamùtabaala, kutali hi'gulu liinyu. Si ngamùtabaala naaho, gira lye'shoni zimüguate, munayiji kengeera mwateteerwa. Kwokwo, kwo Rurema Nahamwitu adesiri.

³³ «Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: Ikyanya ngamùyeruusa ibyaha biinyu, utwaya twinyu tugashubi tuula mwa'bandu. Na byoshi ibikahongolwa, binashubi yubakululwa. ³⁴ Ikyanya abandu bâli kizi genda ha butambi lye'ndalo ziinyu, banabona ngiisi kwo zasiba. Kundu kwokwo, ngashubi müleka mukizi zihinga.

³⁵ «Leero, abandu bagaadeta, ti: "Kino ki-hugo kyâli riiri mushaka. Haliko buno, kikola kandi nge'ndalo ye'Hedeni. No'twaya, kundu twâli kola biguuka, na mushaka, leero buno, tukoli yijwiri mwa'bandu, tunakoli zungulusirwi ne'nzitiro".

³⁶ «Haaho, ibinyamahanga íbigasigala bimùzungulusiri, bigaamenya ku kasiisa, kwo nie Nahano, na kwo ndi mu yubakulula íbishubi

sherebiiri. Na ndi mu byala imbuto mu kihugo íkyâli mali shaka. Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri, kwo nganagira.

³⁷ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ikyanya Abahisiraheeri bagambuuna kwo nyushuule ibibuzi byabo, ngayemeera, na mbiyondolose, ³⁸ halinde binabe katundu. Bigaaba nga kwo byâli riiri ku kyanya bâli kizi bitwala i Yerusaleemu ku siku ngulu. Na kundu utwaya twinyu twâli riiri tumaata, haliko tugashubi yijula mwa'bandu bingi. Kwokwo, lyo bagaamenya ku kasiisa, kwo nie Nahano.»

37

Amabone hi'gulu lye'migongolo íyumagusiri

¹ Nie Hezekyeri, nanayuvwa kwo'bushobozi bwa Nahano bungola mwo. Haaho, umutima gwage, gwanandwala mu ndekeera íyijwiri mwe'migongolo, ² anandeeza mu kati kaayo. Iyo migongolo, nanabona kwo yâli luguusiri, yanâli mali yumaguka.

³ Rurema anambuuza kwokuno: «E mwana wo'mundu, ino migongolo, ka yangaki shubi biikwa mwo'bugumaana?» Na wa naani, ti: «E Rurema Nahamwitu, wenyene naaho we yiji!»

⁴ Nahano, ti: «Utangage ubuleevi hi'gulu lyayo, mu kugibwira kwokuno: "E migongolo mwe mukoli yumagusiri! Muyuvwirize ngiisi kwo Nahano adeta: ⁵ Nie Rurema Nahamwinyu, ngashubi mùfuuhira mwo'muuka, halinde munashubi ba bagumaana. ⁶ Ninamùbiike kwe'minyofu, ninamùbwikire kwo'lulu.

Ha nyuma, ninamùfuuhirage mwo'muuka, mulonge ukushubi ba bagumaana. Haaho, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.”»

⁷ Lyeryo, nanatanga ubuleevi, nga kwo n'gabwirwa. Ikyanya n'gaba ngweti ngabutanga, nanayami yuvwa kwe'rya migongolo ikola mu laka. Yanatondeera ukuyegeerana, iri inayinanikana kwo.

⁸ Ne'ri n'gayitegeereza bwija, nanabona kwe'yo migongolo ikola kwe'minyofu, keera yanabwirkirwa kwo'lulu. Kundu kwokwo, ndaabwo bugumaana úbwâli giriiri mwo.

⁹ Ha nyuma, Nahano anashubi mbwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, utange ubuleevi ku mbuusi yo'mubangami, umagibwire kwo Rurema Nahamwitu adeta kwokuno: “E mbuusi! Ushaagage mu mbande zooshi, unayiji fuuhira yaba abafwiri umuuka, halinde balonge ukushubi ba bagumaana.”»

¹⁰ Kwokwo, nanashubi tanga ubuleevi, nga kwo Nahano akambwira. Haaho, umuuka gwan-abayingira mwo, banashubi ba bagumaana, banayimanga. Kiziga, yabo bandu bâli kandaharuurwa, nga kiso kihamu kya'basirikaani.

¹¹ Lyeryo, Nahano anashubi mbwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, iyo migongolo, guli mugani gwa'Bahisiraheeri. Mukuba, bali mu deta, ti: “Keera twayumaguka ngana! Ndaakigwo mulangaaliro tugweti. Buno, keera tukamala lwoshi-lwoshi!”

¹² «Kwokwo, ugendi batangira ubuleevi, kwo nie Rurema Nahamwinyu nadeta kwokuno: “E

bandu baani! Ngayigula ishinda ziinyu, ni-namùzuule mwo. Haaho, ninamùgalulire mu nyumba ziinyu, mu kihugo kye'Hisiraheeri. ¹³ E bandu baani! Mango mwabonaga kwokwo, lyo mugaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano. ¹⁴ Ee ma! Ngabiika Umutima gwani mu kati kiinyu, munashubi longa ukuba bagumaana, munagalukire mu kihugo kiinyu. Yago gooshi, mango nagagira, lyo mugaamenya ku kasiisa, kwo nie gadesiri, na kwo keera nagagira. Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri.”»

Abayuda na'Bahisiraheeri bashubi ba kuguma

¹⁵ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ¹⁶ «E mwana wo'mundu, uyabiire ihitolo hyo'lupahwa, unahiyandike kwo yaga magambo: “Imwa'Bayuda na'Bahisiraheeri booshi kwo baliriinwi”. Ha nyuma, unayabiire ihindi, unahiyandike kwo yaga gandi magambo: “Imwa'Bahifurahimu bagala Yusefu, bo na'Bahisiraheeri booshi kwo baliriinwi”. ¹⁷ Mango wayusa, uyabiire yutwo tupahwa twombi, unatumanike kuguma, halinde kibe kindu kiguma mu kuboko kwawe.

¹⁸ «Abiinyu bo mutuliinwi, bagayiji kubuuza: “Ewe! Yibi wagira, utuyereke umugeeza gwabyo!” ¹⁹ Haaho, ubashuvye kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yihyo hipahwa hyo Hifurahimu afumbiiti, hiri hye'mwa Yusefu, bo ne'milala yoshi ya'Bahisiraheeri. Aaho! Ngahiyabiira, ninahishwekere kuguma na hirya hye'mwa Yuda. Kwo tuli twombi, ngatuhindula hibe higuma naaho mu kuboko kwani.

20 «Ha nyuma, yutwo tupahwa tuyandike kwo, utufumbate mu kuboko kwawe, halinde abandu booshi batuyibonere. **21** Unababwire kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Yabo Bahisiraheeri, bakoli tuuziri i mahanga. Kundu bakatwalwa yo, haliko, ngabalyosa yo, na mbakumanize kuguma, halinde banagalukire mu kihugo kyabo.

22 «Balya Bahisiraheeri booshi, ngabakuumania, babe bandu bo'mulala muguma naaho, banashubi tuula mu migazi yabo. Kwo bali booshi, bagaaba no'mwami muguma naaho. Ee! Batâye ki shubi gabulikana mu maami gabiri.

23 «Yabo bandu, batagaki shubi yiyulubaza, mu kukizi yikumba imigisi. Mukuba, iyo migisi iri mu yagazania. Batanâye ki kizi gira ibyaha mu buhuni bwabo. Mukuba ngabakiza, halinde bayeruuke bwija. Kwokwo, lyo bagaaba bandu baani. Naani, na mbe ndi Rurema wabo.

24 «Umukozi wani Dahudi ye gaaba mwami wabo, banabe bahiiti umungere muguma naaho. Bagakizi simbaha imaaja zaani, iri banatuula nga ngiisi kwo n'gababwira. **25** Bagabeera mu kihugo kya bashokuluza baabo, kirya kyo n'gaheereza Yakobo. Baganatuula yo, kuguma na'baana baabo, kiri na'bifikulu, halinde imyaka ne'myakuula. Umwami wabo, ye mukozi wani Dahudi, halinde imyaka ne'myakuula.

26 «Tuganywana ikihangi twe nabo, halinde bakizi longa umutuula gwe'myaka ne'myakuula. Ee ma! Ngabagashaanira, banakizi luguuka. Na mbiike inyumba yani ha kati kaabo, halinde imyakuula. **27** Ngatuula mu kati kaabo.

Ngaaba nie Rurema wabo. Nabo, bagaaba bo bandu baani.* ²⁸ Ikyanya inyumba yani igabiikwa ha kati kaabo halinde imyakuula, lye'binyamahanga bigaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano, na kwo ndi mu yeroosa Abahisir-aheeri.»

38

Mwami Googi, kiri kirugu kya Rurema

¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno: ² «E mwana wo'mundu, ulolage imunda mwami Googi, we'kihugo kye'Magoogi. Uyo mwami, ye mutwali mukulu we'Mesheki na we'Tubaali.

«Aaho! Utangage ubuleevi hi'gulu lyage, ³ kwo nie Rurema Nahamwinyu ngweti ngamúkanukira kwokuno: E Googi, we mutwali mukulu we'Mesheki na we'Tubaali! Nie Nahano ngolaga mugoma wawe. ⁴ Ngakushakiza igeria mu migeka, na ngutumikire ku misi. Ngakuhulukiza imbuga, kuguma na'basirikaani baawe booshi, ne'fwarasi, na ábali mu zigendera kwo. Yabo booshi, bagaaba bayambiiti imirondo yi'zibo, banabe bafumbiiti ne'siribo mbamu ne'niini, kuguma ne'ngooti zaabo. ⁵ Mu yabo bandu, muli abasirikaani be'Perisiya, na'be'Hendyopiya, na'be'Puuti. Kwo bali booshi, bahiiti isiribo ne'ngofeera ze'byuma.

⁶ «Na ha butambi lyabo, hagayiji yiguga Gomeeri, kuguma na'basirikaani baage booshi, na'be'Beeti-Torigama, ukulyoka uluhande lwe'mbembe hala! Naye, agayija

* ^{37:27} 37.27 Balaawi 26.12; Yeremiya 32.38; 2 Bakorindo 6.16.

ali na'basirikaani baage booshi. Hagayija na'bandi basirikaani bingi kwakundi. ⁷ Aaho! Uyiteganurage! Unayibiike ibiringiini, mwe na yabo basirikaani booshi. Mukuba yabo booshi, we gabarongoora.

⁸ «Ha nyuma lye'myaka mingi, mwâye hamagalwe, mbu mugendi teera ikihugo kye'Hisiraheeri. Yikyo kihugo, abandu baakyo bagaaba keera bakalyosibwa mu mahanga, banabe bakoli tuuziri mu mutuula mu migazi yabo. ⁹ Haaho, mwe na'basirikaani baawe booshi, mugagendi bateera, munabazinge nga kihuuhuta, halinde munabwikire ikihugo kyabo nga kibungu.

¹⁰ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Ku yikyo kyanya, mugakizi yitoneesa buligo, iri munashungika ishungi mbi. ¹¹ Munadetage, ti: "Ikihugo kyabo kitazitiirwi, ndaanayo miryango bagweti, kandi iri bihamiko. Aaho! Tugagendi kiteera. Si batuuziri mwo mu mutuula, buzira ngerania! ¹² Kundu utwaya twabo twâli mali shaka, haliko banalyosibwa mu mahanga, banatuyubakulula. Na buno, bakoli hiiti inguuli nyingi ze'bitugwa, na'kanyamwala ke'bindi bindu. Ku zeene, batoniragi kwo batuuziri ha kati ke'kihugo. Kundu kwokwo, tugendi bishahuliisa.”

¹³ «Halikago, abatuulaga be'Sheeba na'be'Dedaani, na'badandaza be'Tarasisi, kiri no'twaya twayo, bagabuuzania, ti: “Ewe! Ka muhiiti ubushobozzi bwo'kuyiji tunyagaza? Yabo basirikaani biinyu bo mwakuumania, ka mutoniri kwo bagaahasha ukutushahula

inooro, ne'harija, ne'nguuli ze'bitugwa, ne'bindi bindu?"

¹⁴ «Ku yukwo, e mwana wo'mundu! Utange ubuleevi bwo'kukanukira Googi, iri unamúbwira kwo nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Abandu baani Abahisiraheeri, ikyanya bagaaba batuuziri mu mutuula, mugatondeera ulugeezi. ¹⁵ Mugalyoka imwinyu hala bweneene, uluhande lwe'muga, munayije muli ne'bihagarusi bya'basirikaani katundu, bashoniri ku fwarasi. ¹⁶ Munagendi teera abandu baani Abahisiraheeri, mu kubazinga nga kulya ikibungu kiri mu zinga ikihugo kyoshi. E Googi! Ku kyanya ngamùlungika kwo mugendi teera ikihugo kyan, lye'binyamahanga bigaamenya kwo nie namùkoleesa, binayibonere ngiisi kwo ndi mweru.

¹⁷ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Nâli mali gwanwa nadeta hi'gulu lyawe yaho kare, ikyanya n'gadeta ku njira ya'bakozi baani abaleevi, kwo ikyanya íkyâye yije, ngalungika abandu bo'kuyiji teera Abahisiraheeri.

Rurema agaahana Googi

¹⁸ «Nie Rurema Nahamwinyu ngweti ngaadeta kwokuno: Ikyanya ulya Googi âye yiji teera Abahisiraheeri, lyo ngaaba ndakiiri bweneene.

¹⁹ «Ku yulwo lusiku, mu kihugo kye'Hisiraheeri, hagalenga sizigirye wo'musisi.

²⁰ Abandu booshi ba mu kihugo, mango bambanda kwa'masu, bagayami lenga mwe'kinyukura, kiri ne'fwi, no'tunyuni,

ne'nyamiishwa, na íbiri mu yibulula. Imigazi yoshi igayihongoleka haashi, kuguma ne'nzitiro, ne'bibambaazi.

²¹ «Haahago, mu migazi yoshi ya'Bahisiraheeri, ngahamagala abasirikaani, kwo bayiji teera Googi. Abasirikaani baage bagatondeera ukulwisania ku ngooti zaabo boonyene ku boonyene. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

²² «Uyo Googi, ngamúhaniiriza ku kiija, no'kuyitwa. Ngamúniekeza kwe'nvula ngayu yo'lugungu, na yo'muliro. Yibyo byoshi, ngamútibulira ku byo, kuguma na'basirikaani baage, na ngiisi milala ígamúyibiika kwo.

²³ Kwokwo, lyo ngayereka ibinyamahanga ngiisi kwo ndi mukulu, na ngiisi kwo ndi mweru. Kwokwo, lyo bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano.»

39

Ukuhimwa kwa Googi

¹ Rurema anashubi mbwira kwokuno: «E mwana wo'mundu, utangire Googi ubuleevi, mu kumúkanukira kwo nie Rurema Nahamwinyu nadeta kwokuno: Kundu we mutwali mukulu wa'bandu be'milala ye'Mesheki na ye'Tubaali, haliko ngola mugoma wawe. ² Ngakuhindula, gira ngurongoore halinde nguzamuulire hala imbembe, ugendi teera imigazi ye'Hisiraheeri.

³ Ha nyuma, ngakushulika, umuheto gwawe gunavunikire mu kuboko kwawe kwe'lumosho. Ne'myambi íri mu kwe'lulyo, nayo ngagitibulira haashi. ⁴ Mwe na'basirikaani baawe booshi,

kiri na'batabaazi biinyu bo muliriinwi, mweshi mugafwira ku migazi ye'Hisiraheeri. Ne'birunda biinyu, ngabiteereza utunyuni, ne'nyamiishwa ndangi, bibilye. ⁵ Mugafwira mweshi mu mbingiro. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri. ⁶ Ikihugo kye'Magoogi, ngakiduu-likia mwo'muliro, gunajigiivye kiri na'batuulaga booshi ba mu tulira, kundu bajeberiiri. Kwokwo, lyo booshi bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano. ⁷ Ngayerekwa abandu baani Abahisiraheeri ngiisi kwi'ziina lyani liri lyeru. Ndagaki leka kwo likizi gayirizibwa. Haaho, lye'binyamahanga bigaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano, Rurema Mutaluule wa'Bahisiraheeri. ⁸ Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Lulya lusiku lwe'kihano, ukuyija, lugayija ngana. Lunali lwolwo lwo náli mali gwanwa nadeta. ⁹ Aahago! Ngiisi ábatuuziri mu twaya twa'Bahisiraheeri, bagatuhuluka mwo, banagendi kuumania ibil-waniiso bya'bagoma bakasiga, banabiduulike kwo'muliro, gunajigiivye isiribo, ne'miheto, ne'myambi, na'matumu, na'mahiri. Yibyo bil-waniiso byoshi, bigakongeezibwa kwo'muliro nga shaali, binahise imyaka irinda biyasiri. ¹⁰ Yabo Bahisiraheeri batagaki ba ni'goorwa, mbu bagendi looza ishaali mu ndalo, kandi iri bagendi sheenya mu kishuka. Mukuba yizo siribo ízigaaba zasigwa, zo bagakizi koleesa zibe ngongeezo. Balya bagoma booshi ábakashahula ibya beene, nabo bagabishahulwa. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹¹ «Ku yikyo kyanya, ngalingaania ho mugaziikira ulya Googi, bo na'basirikaani baage.

Ee! Bagaziikwa yaho mu kihugo kye'Hisiraheeri, mu kabanda ka'Babalama, uluhande lwe'sheere lwe'Nyaaja yo'Muunyu. Haaho, ho Googi agaziikirwa kuguma na yabo baabo. Yako kabanda, kakola kagakizi detwa Kabanda ka'basirikaani bingi ba Googi. ¹² Abahisiraheeri bagaahiswa imyaka irinda bagweti bagaziika yibyo birunda, halinde ikihugo kinabe kikoli yeruuusiri. ¹³ Mu kubiziika, Abahisiraheeri booshi bagatabaanwa, halinde banagingikwe. Mukuba mu lwolwo lusiku, mwo ngayerekana ubulangashane bwani. Kwokwo kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁴ «Imyezi irinda, mango yamala, abashosi baguma bagalungikwa, mbu balenge-lenge mu kihugo, bagende bagalooza ibirunda ibisigiiri, gira babiziike, halinde ikihugo kiyeruuke lwoshi. ¹⁵ Ne'kyanya bagakilenga-lenga mwo, ho bagakizi gwana ivuha, bagalibiika kwa'kalangikizo, gira ábali mu humba ishinda bakayiji liziika mu liryा ishamba mu Kabanda ka'Basirikaani bingi ba Googi. ¹⁶ Ne'yo munda, hagaboneka akaaya ákali mu detwa "Kaaya ka'bandu bingi." Kwokwo, kwa'bandu bagashubi yeruusa ikihugo.

¹⁷ «Nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: E mwana wo'mundu! Uhamagalage utunyuni twoshi, kuguma ne'nyamiishwa zooshi, bikuumane mu migazi ye'Hisiraheeri, gira biyiji lya ibyokulya bi'tuulo byo ngweti ngabilingaaniza. Yibyo byokulya, bigaaba katundi. Hagaliibwa inyama, hananywebwe umuko. ¹⁸ Yizo nyama, ziri ze'birunda

bya'basirikaani, na yugwo muko guli gwa'baluzi be'kihugo. Yabo bakulu booshi, bagatongeerwa nga bipanga, kandi iri ibyanabuzi, kandi iri ibihebe, kandi iri shuuli ízishishiri ze'Bashaani.¹⁹ Yabo basirikaani, ikyanya ngakizi bayita gabe matuulo, utunyuni ne'nyamiishwa bikwiriiri bikizi lya inyama ze'binyule halinde binayigute. Binakizi nywa no'muko, halinde gubilaluse.²⁰ Bigakizi lya ifwarasi, na'basirikaani ábali mu zigendera kwo, ne'bihagange byoshi, na ngiisi mulala gwa'basirikaani. Emwe! Bigahaagira ku kashasha kaani. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

Abahisiraheeri bagagalukira mu kihugo kyabo

²¹ Nahano anashubi mbwira kwokuno: «Ngayerekana ubulangashane bwani mu binyamahanga. Ikyanya ngabihaniiriza, lya'bandu bagaabona ubushobozi bwani. ²² Ukulyokera ku yikyo kyanya, Abahisiraheeri bagaamenya ku kasiisa kwo nie Nahano Rurema wabo.

²³ «Ibinyamahanga bigaamenya kwo íbitumiri Abahisiraheeri bakatwalwa imbohe mu bindi bihugo, bwo bâli bihuusiri imbere lyani. Kwokwo naani, nanabahindulira ingoto, nanaleka abagoma bakizi bayita mwi'zibo. ²⁴ Bwo bâli bihuusiri, banakizi gira ne'bitalaalwe, kyanatuma ngabahindulira ingoto.

²⁵ «Haliko, nie Rurema Nahamwinyu nadetaga kwokuno: Buno, ngola ngashubi kejeerera Abahisiraheeri, na mbalyose mu buja. Kwokwo, li'ziina lyani lyeru lilonge ukukizi gingikwa.

²⁶ Ikyanya bagaaba bakoli tuuziri mu kati

ko'mutuula mu kihugo kyabo, buzira kushubi kakazibwa, lyo bagayami yibagira ngiisi kwo bakahuna imbere lyani, na ngiisi kwo bakateezibwa ishoni.

²⁷ «Yabo bandu baani, ngabalyosa mu mahanga, ngiisi ho bâli shabukiiri mu bagoma. Kwokwo, lyo ngabakoleesa mu kuyerekibinyamahanga kwo nyamiri ndi mweru. ²⁸ Haaho, lyo bagaamenya ku kasiisa, kwo nie Nahano Rurema wabo. Mukuba nie kabatwala imbohe mu mahanga. Nie nashubi na bagalulira mu kihugo kyabo. Ndaanaye kiri no'muguma wabo ye ngaasiga. ²⁹ Yabo Bahisiraheeri, ngabayijuza mwo'Mutima gwani, ndanâye ki shubi bahindulira ingoto. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

Amabone hi'gulu lye'nyumba mbyahya ya Rurema

40

(40.1–48.35)

Hezekyeri atwalwa i Yerusalem mu mabone

¹ Ikyanya tukahisa imyaka makumi gabiri ni'taanu tutwazirwi i mahanga, mu siku ikumi zo'mwezi gwe'ndondeko za yugwo mwaka, akaaya ke'Yerusalem kanaba kahisa imyaka ikumi ni'na kahongwirwi. Mu lwolwo-lwolwo lusiku, Nahano ananyijuza mwo'bushobozi bwage, nanayuvwa kwo andwala i Yerusalem.

² Mu yago mabone, nanabona kwo Rurema agweti agandwala mu kihugo kye'Hisiraheeri, anambiika ku kanywangi-nywangi ko'mugazi,

uluhande lwe'kisaka. Kwokwo, nanabona ákali nga'kaaya. ³ Iri Rurema akaba keera andwala yaho, nanabona umundu ayimaaziri mu mulyango, akeyengiini nga mulinga, anafumbiiti umugozi gwe'kitaani, ni'sanga. Yibyo byombi, âli kizi bikoleesa mu kugera. ⁴ Uyo mundu anambwira kwokuno: «È mwana wo'mundu, uloleekeze bwija, unayitegeereze. Ngiisi kyoshi kyo ngakuyerekwa, ukisingule mu mutima. Mukuba, byebyo byo bitumiri waleetwa hano. Aaho! Byoshi byo ugaabona, ukwiriiri ugendi bimenyeesa Abahisiraheeri.»

Ulubuga lwe'mbuga ne'miryango yalwo

⁵ Lyeryo, nanabona inyumba ya Rurema, imbuga, izungulusirwi ne'kibambaazi. Uyo mundu anayabiiraga liryा isanga lyo'kugera mwo. Ubula-bula bwalyo, zâli hisiri meetere zishatu. Kwokwo, analikoleesa mu kugera yikyo kibambaazi, anabona kwe'kita kyakyo, zâli meetere zishatu, ne'kimango, zindi meetere zishatu. ⁶ Ha nyuma, anagenda iwa mulyango gwe'sheere, anashonera ku bishonero, anagera ikihamambiro kyagwo. Mu matambi, kyanahisa imeetere zishatu. ⁷ Yaho, hâli riiri injira yo'kuyingirira. Ngiisi luhande, hâli riiri ibisiika bishatu-bishatu bya'balaliizi. Na ngiisi kisiika, ibibambaazi byakyo byâli yumiini, byanâli riiri bye'meetere zishatu-zishatu. Yibyo bisiika, byâli yihanduliini kwo ne'bibambaazi bye'kita kye'meetere zibiri-zibiri ne'kitolo. Kwakundi, hâli riiri ubululi bwe'meetere zishatu, úbwâli kizi lolana ne'kisiika kihamu

kye'mbere lye'nyumba ya Rurema. ⁸ Yikyo kisiika, ulya mundu anakigera mu nda yakyo, anabona kwo kihisiizi imeetere zina. ⁹ Ha nyuma, anagera ibibambaazi byakyo bye'mbuga, byanaba ne'kita kye'meetere nguma-nguma. Iwa mulyango, uluhande lwa mu nda, ho hôli yegeperiini bweneene ne'nyumba ya Rurema. ¹⁰ Na birya bisiika ndatu bya'balaliizi bye'wa mulyango úguli isheere ye'nyumba ya Rurema, kwo biri byoshi, byâli yumiini. Byâli bishatubishatu ngiisi luhande lwe'njira yo'kuyingirira. Ne'bibambaazi íbyâli bihandwiri, nabyo byâli yumiini ikita. ¹¹ Kwakundi, ulya mundu anagera injira yo'kugenda iwa mulyango, yanahisa imeetere ndatu ne'kitolo, ku meetere zitaanu. ¹² Imbere lya birya bisiika bya'balaliizi bye'meetere zishatu-zishatu, hôli riiri ikibambaazi kyofi kyo'kukizi zibira. Ikimango kyakyo, zâli riiri sendimeetere makumi gataanu, ne'kita kye'zindi sendimeetere makumi gataanu. ¹³ Ulya mundu anashubi gera ukulyokera ku kibambaazi kye'nyuma lye'kisiika kiguma, halinde ku kibambaazi kye'nyuma kye'kindi kisiika, íkiri mu lolana na'handu ho kulenga, analonga imeetere ikumi na zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu. ¹⁴ Ikisiika kye'mbeka bweneene, kyâli zungulusirwi no'lubuga. Nakyo, anakigera, kyanahisa imeetere ikumi. ¹⁵ Ukutondeerera ha njira yo'kugenda iwa mulyango, halinde ukuhisa ku bululi bwe'kati, zâli riiri meetere makumi gabiri na zitaanu. ¹⁶ Birya bisiika byoshi, ku bihamambiro bye'mbuga, kwâli riiri

utwazo tuniini-tuniini, tulingaanie mu tuyungiro twe'byuma. Twanâli riiri kiri na ku bibambaazi íbyâli kizi bihandula. Na ku bibambaazi bye'kati, kwâli kushoore ibiti bye'bigazi.

Ulubuga lwe'mbuga

¹⁷ Ulya mundu anandwala, halinde mu lubuga lwe'mbuga lwe'nyumba ya Rurema. Mu yulwo lubuga, mwâli museemanie ne'shima. Lwanâli zungulusirwi ne'bisiika makumi gashatu. ¹⁸ Kiri na ha miryango yoshi hâli haseemanie uluhande no'lundi. Yaho, ho hâli riiri mwi'dako lyo'bululi bwe'kati. ¹⁹ Ulya mundu anagera injira íyâli kizi lyoka mu lubuga lwe'kati, ku luhande lwayo lwi'fwo halinde imbuga, zâli meetere makumi gataanu.

Umulyango gwe'mbembe

²⁰ Ha nyuma, ulya mundu anashubi gera umulyango úguli imbembe yo'lubuga lwe'mbuga. ²¹ Yugwo mulyango, ngiisi luhande hâli riiri ibisiika bishatu bya'balaliizi. Ulugero lwe'bihamambiro byagwo kuguma ne'nguliro zaagwo, byâli yumiini no'lugero lwo'mulyango gwo'kuyingirira isheere. Injira yâli ye'meetere makumi gabiri na zitaanu, ku meetere ikumi na zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu. ²² Ikisiika kyo'kuyingirira, no'twazo twakyo, kiri na birya bishushanio bye'biti bye'bigazi íbyâli bishoore ku bibambaazi, byoshi byâli shushiini ne'bya gulya mulyango gwe'sheere. Hanâli riiri ibishonero birinda, ne'mitanda imbere lyabyo. ²³ Ukulyokera yaho ku njira yo'kuyingirira uluhande lwe'mbembe, halinde ukuhulukaana

ubululi bwe'kati, hâli riiri ugundi mulyango gwo'kuyingirira. Iyo njira yâli kizi lola iwa lubuga lwe'kati, nga kwo bikaba ku luhande lwe'sheere. Ulya mundu anagera ha kati ke'yo miryango yombi, analonga imeetere makumi gataanu.

Umulyango gwe'kisaka

²⁴ Ulya mundu anandwala uluhande lwe'kisaka. Iyo munda yâli riiri ugundi mulyango. Mbu agere ibihamambiro byagwo, kuguma no'bululi bwayo, analonga byebiryabyebirya bigero bye'bindi bihamambiro.

²⁵ Imbande zooshi, yâli riiri utwazo, nga kwo twâli ku bindi bisiika. Yutwo twazo, twâli twe'meetere makumi gabiri na zitaanu, ku meetere ikumi na zibiri, ne'sendimeetere makumi gataanu. ²⁶ Mu kuhika ha yugwo mulyango, hâli ibishonero birinda. Na ku mbeka yagwo, hâli ubululi úbwâli kizi lolana no'lubuga. Ku kibambaazi kye'kati, akajabo na'kandi ke'njira yo'kuyingirira, kwâli kushoore ibiti bye'bigazi. ²⁷ Ku mbeka ye'yo njira yo'mulyango gwo'kuyingirira ikisaka, hâli ugundi mulyango gwo'kuyingira mu lubuga lwe'kati. Ulya mundu anagera ha kati ke'yo miryango yombi, analonga imeetere makumi gataanu.

Ulubuga lwe'kati ne'miryango yalwo

²⁸ Ulya mundu anandeeza mu njira yo'kuyingirira mu mulyango gwe'kisaka, twanahika mu lubuga lwe'kati. Iyo njira anagigera, anabona kwo iyumiini na zirya zindi njira zo'kuhulukaana iwa bibambaazi

bye'mbuga. ²⁹ Ibisiika bya'balaliizi, no'bululi, kuguma ne'bibambaazi byo'kubihandula, byâli yumiini na birya bindi bisiika. Iyo njira kuguma no'bululi, kwâli riiri utwazo. Yutwo twazo, twâli twe'meetere makumi gabiri na zitaanu, ku meetere ikumi na zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu. ³⁰ Mu matambi ge'yo njira yo'kuyingirira, mwâli ibisiika bye'meetere makumi gabiri na zitaanu ku meetere ikumi na zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu. ³¹ Bulya bululi, bwâli kizi lola uluhande lwe'wa lubuga lwe'mbuga. Iyo njira yo'kuyingirira, ku nguliro zaayo za mu matambi, kwâli kushoore ibiti bye'bigazi. Ha yugwo mulyango, mu kuhagenda, bâli kizi shona ku bishonero munaana.

³² Ha nyuma, ulya mundu anandeeza mu mulyango gwe'sheere, anandwala mu lubuga lwe'kati. Anagera injira yo'kuyingirira, an-abona kwo iyumiini ne'zaabo. ³³ Ibisiika byayo bya'balaliizi, ne'nguliro zaayo ze'kati, kuguma no'bululi, byoshi byâli yumiini ne'byabo. Iyo njira, imbande zaayo zooshi kiri ne'za yubwo bululi, zâli riiri no'twazo. Zanâli ze'meetere makumi gabiri na zitaanu ku meetere ikumi na zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu. ³⁴ Kirya kisiika kyo'kuyingirira, kyâli kizi lola iwa lubuga lwe'mbuga. Imbande zooshi ze'bibambaazi bye'kati, kwâli kushoore ibiti bye'bigazi. Mu kugenda iwa yugwo mulyango, bâli kizi shonera ku bishonero munaana.

³⁵ Ha nyuma, ulya mundu anandeeza mu mulyango gwe'mbembe, anandwala mu

lubuga lwe'kati. Anagera injira yo'kuyingirira, anabona kwo iyumiini ne'zaabo. ³⁶ Iyo munda nayo, yâli ibisiika bya'balaliizi, ne'bibambaazi bye'kati íbyâli limbisiibwi ngana-ngana, hâli no'bululi bwo'kuyingirira, no'twazo ngiisi luhande. Yugwo mulyango, gwâli gwe'meetere makumi gabiri na zitaanu, ku meetere ikumi na zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu. ³⁷ Bulya bululi bwo'kuyingirira, bwâli kizi lola iwa lubuga lwe'mbuga. Imbande zooshi ku bibambaazi bye'kati, kwâli kushoore ibiti bye'bigazi. Mu kugenda iwa yugwo mulyango, bâli kizi shonera ku bishonero munaana. ³⁸ Mu lubuga lwe'mbuga, hâli ikindi kisiika íkyâli nanisirwi ku njira yo'kuyingirira uluhande lwe'mbembe. Yikyo kisiika, kyâli kizi lola iwa bululi bwo'kuyingirira, na yaho ho bâli kizi yeruukiza ibitugwa byo bâli kizi baaga, bibe matuulo go'kusiriiza lwoshi. ³⁹ Mu yubwo bululi, ngiisi luhande lwe'njira, hâli utushasha tubiri-tubiri. Ku yutwo tushasha, kwo bâli kizi baagira amatuulo go'kusiriiza lwoshi, na'gandi go'kukogwa ibyaha, na go'kuhyula. ⁴⁰ Imbuga lya yubwo bululi, hâli utushasha tuna. Tubiri-tubiri, mu njira yo'kuyingirira iwa mulyango gwe'mbembe. ⁴¹ Yutwo tushasha twoshi útukakoleesibwa mu kukizi baagira kwe'bitugwa bya'matuulo go'kusiriiza, twâli riiri munaana. Tuna twâli mu bululi, no'tundi tuna twâli imbuga lyabwo. ⁴² Kwakundi, mu yubwo bululi, mwâli utundi tushasha tuna, útwâli kizi koleesibwa mu kutegaanura amatuulo go'kusiriiza. Yutwo tushasha

twâli yubasirwi na'mabuye mabaaje. Ngiisi kashasha, imbande zaako zâli yumiini. Ngiisi luhande, zâli sendimeetere makumi galinda na zitaanu, ne'kimango kye'sendimeetere makumi gataanu. Ku yutwo tushasha, kwo bâli kizi singula ibikolanwa byoshi íbyâli kizi koleesibwa mu kutongeera amatuulo go'kusiriiza kuguma na'gandi. ⁴³ Mu yubwo bululi, bâli humbiri ingera ye'ndambo nguma ye'kigasha. Iyo ngera, yâli zungulusiri tulya tushasha, tunali two bâli kizi shasha kwo zirya nyama za'matuulo. ⁴⁴ Imbuga lyo'lubuga lwe'kati hâli ibisiika bya'bimbi. Kisiika kiguma, kyâli hoofi no'mulyango gwe'mbembe, kyanâli kizi lola ikisaka. Ikyabo, kyâli hoofi no'mulyango gwe'kisaka, kyanâli kizi lola imbembe. ⁴⁵ Kwokwo, ulya mundu anambwiraga kwokuno: «Yiki kisiika íkiri mu lola ikisaka, kiri kya'bagingi ábali mu kola mu nyumba ya Rurema. ⁴⁶ Ne'kisiika íkiri mu lola imbembe, kiri kya'bagingi ábali mu kola ha katanda. Na yabo bagingi, bali balya ba mwi'kondo lya Saadoki naaho. Mukuba, mu mulala gwa Laawi, bo bahangwirwi ukuyegeera Nahano.»

Uluubako lwe'nyumba ya Rurema

⁴⁷ Ulya mundu anagera ulubuga lwe'kati, anabona kwe'mbande zooshi ziyumiini. Ngiisi luhande zâli meetere makumi gataanu. Imbere lye'yo nyumba ya Rurema, hâli riiri akatanda. ⁴⁸ Ha nyuma, anandwala mu bululi bwo'kuyingirira mu nyumba ya Nahano.

Iri akagera umulyango, gwâli gwe'meetere zibiri ne'sendimeetere makumi gataanu ku meetere zirinda. Ne'bibambaazi byalwo, ngiisi luhande, byâli hiiti ikita kye'meetere nguma ne'sendimeetere makumi gataanu. ⁴⁹ Ikisiika kyo'kuyingirira kyâli kye'meetere ikumi, ku meetere ndatu. Na ha ngiisi luhande lwo'mulyango, hâli inguliro nguma. Mu kuyingira yaho, hâli ibishonero byo'kushonera kwo.

41

¹ Iri hakaba, ulya mundu anandwala mu nyumba ya Nahano, halinde mu bululi. Inguliro zaamwo, iri akazigera uluhande no'lundi, zanahisa imeetere zishatu-zishatu. ² Mu matambi namwo mwanahisa imeetere zibiri ne'kitolo. Ubululi bwoshi, bwâli bwe'meetere makumi gabiri ku meetere ikumi.

³ Ha nyuma, anayingira mu kisiika kye'kati, anagera hi'tundukiro. Ikimango, yâli meetere nguma, na mu matambi, zâli meetere zishatu ne'kitolo. ⁴ Yikyo kisiika kyonyene, anakigera. Ibigero bye'mbande zooshi, byâli yumiini. Zanâli meetere ikumi. Yikyo kisiika kyâli imbere lyo'bululi bwe'kati. Kwokwo, anambwira: «Yaho, ho Handu Heeru bweneene.»

*Nyumba ízikayubakwa ha butambi
lye'nyumba ya Nahano*

⁵ Ulya mundu anagera ikibambaazi kya mu nyumba ya Nahano. Ikita kyakyo, zâli meetere zishatu. Ne'nyumba ízâli mu matambi, ngisi nguma yâli ne'meetere zibiri-zibiri, ⁶ zanâli

riiri kwe'zindi zishatu ízishoneriini-shoneriini kwo. Na ngiisi nguma yâli mwe'bisiika makumi gashatu. Yibyo bisiika bitâli naniiri ku nyumba ya Nahano. Si byâli sikamiiri ku bibambaazi bye'butambi. ⁷ Yizo nyumba, ngiisi kwo zâli kizi genda ziganunga, kwo ne'bisiika nabyo byâli kizi genda bigafinduuka. Mukuba, mu kugishonera kwo, bâli kizi lenga ku bishonero, nga kwo byâli gizungulusiri. Ku yukwo, inyumba ya kashatu hi'gulu yo yâli finduuusiri bweneene. Na mu kugenda yo, umundu âli kizi tee lenga ku ya ha kati.

⁸ Iri n'galoleekeza, nanabona kwo yizo nyumba ízâli zungulusiri inyumba ya Nahano zo zâli shuumiri bweneene ukuhima izindi zooshi. Zâli sumbiri izaabo ku meetere zishatu. ⁹ Yizo nyumba, ikibambaazi kyazo kye'mbuga kyâli ne'kita kye'meetere zibiri ne'kitolo. Na ha kati ka birya bisiika, ¹⁰ ne'bisiika bya'balaliizi hâli sigiiri ulubuga lwe'meetere ikumi. Yulwo lubuga lwâli zungulusiri inyumba ya Nahano yoshi. ¹¹ Lwanâli yubakiirwi ikibambaazi kyofi, kye'meetere zibiri ne'kitolo. Na yizo nyumba, kwo zâli zooshi, ngiisi nguma yâli hiiti imiryango ibiri. Muguma gwâli uluhande lwe'mbembe, no'gundi uluhande lwe'kisaka. Yoshi yâli loziri mu yubwo bululi.

Inyumba yo'luhande lwe'muga

¹² Uluhande lwe'muga nayo, yâli igindi nyumba, ha kajabo ka lulya lubuga úluzungulusiri inyumba ya Nahano. Yâli ne'meetere makumi gana na zitaanu, ku

meetere makumi gashatu na zitaanu. Ikita kye'bibambaazi, zâli meetere zibiri ne'kitolo.

Ibigero byoshi bye'nyumba ya Nahano

¹³ Ulya mushosi, iri akageraga ubula bwe'nyumba ya Nahano, anahisa imeetere makumi gataanu. Anashubi hisa izindi meetere makumi gataanu, ukulyokera inyuma lye'nyumba ya Nahano, unalenge ku lulya lubuga úlugizungulusiri, halinde ku mbeka, uluhande lwe'muga. ¹⁴ No'luhande lwe'mbere (kuli kudeta: isheere), anahisa izindi meetere makumi gataanu, ukulyokera ku mbeka, unalenge mu lulya lubuga, halinde ku gindi mbeka. ¹⁵ Anagera kiri ne'rya ye'nyuma lye'nyumba ya Nahano. Yoshi, kuguma na lulya lubuga, no'lukolongera, zâli zindi meetere makumi gataanu.

Isobaanuro hi'gulu lyo'lubako lwe'nyumba ya Nahano

Ibibambaazi byoshi bya mu nda, kuli kudeta, bya'Handu Heeru, ne'bya'Handu Heeru bwe-neene, kiri ne'byo'bululi bwayo, byoshi byâli limbisiibwi ne'mbahwa ze'biti. ¹⁶ Byebyo biti byo bâli limbisiizi kiri na mwe'bihamambiro, no'twazo, ne'rya njira yo'kugenda mu zirya nyumba za hi'gulu lye'zaabo. Hooshi, ukulyokera haashi, halinde ukuhisa ku twazo, bakahalimbiisa. ¹⁷ Banalimbiisa no'kulyokera hi'gulu, ku mulyango gwe'mbuga, halinde mu nda, kiri na ku bibambaazi bye'mbuga byoshi, na mu kisiika kye'kati. Hooshi, bâli halimbisiizi ¹⁸ mu kubaaja kwe'bishushanio bye'biti

bye'bigazi, ne'bya bamakerubi. Ha kati ka yabo bamakerubi, hâli ikigazi. Na ngiisi makerubi âli gweti injusho zibiri: ¹⁹ Injusho nga ya mundu, yâli kizi lola uluhande luguma lwe'kigazi, ne'njusho nga ye'ndare yâli kizi lola ulundi luhande lwakyo. Kwo na kwokwo, kiri na ku nyumba yoshi. ²⁰ Yibyo birimbiiso bya bamakerubi ne'bye'bigazi, byâli lyokiiri haashi, halinde hi'gulu ku bihamambiro bye'miryango. ²¹ Imiryango ya'handu Heeru, yâli yumiini mu bula-bula, na mu matambi.

Akashasha kalingaanie ne'biti

Iyo nyumba ya Nahano, ibihamambiro byayo byâli yumiini ubula na mu matambi. No'luhande lwe'mbere lwa halya Ahandu Heeru bweneene, hâli teresirwi ikindu kiguma. ²² Yikyo kindu kyâli riiri nga katanda kalingaanie ne'biti. Umujuuja gwakyo, gwâli ne'meetere nguma ne'kitolo. No'bula-bula, yâli meetere nguma. Ku tugongo, kwâli kulingaanie ne'biti, kiri ne'kitumbi, na ku mihiro. Kwokwo, ulya mundu anambwira: «Yako ko kashasha, ákayamiri kali imbere lya Nahano.»

Imiryango

²³ Iyo nyumba ya Nahano yâli hiti imiryango ibiri. Muguma gwâli tungiini mu bululi, ugundi gwâli tungiini Ahandu Heeru bweneene. ²⁴ Ne'nyiivi zaayo, zâli riiri zibiri-zibiri, zanâli kizi yigukira uluhande no'lundi.

²⁵ Ku lwivi lwa mu bululi, kwâli kulimbiise ne'bishushanio bya bamakerubi ne'bye'kigazi, nga kulya kwe'bibambaazi. No'luhande

lwe'buga, ku kihamambiro, hâli ulupahwa.
26 Ku bibambaazi, kwâli utwazo tuniini, kwanâli kubaaje ibiti bye'bigazi.

42

Izindi nyumba zibiri

1 Ha nyuma, ulya mundu anambulukiza mu lubuga lwe'mbuga, halinde mu nyumba íyâli riiri uluhande lwe'mbembe. Ananyingiza mu bisiika íbyâli kizi lola iwa lulya lubuga lwe'nyumba ya Nahano, na iwe'rya gindi nyumba. **2** Iyo nyumba íyâli uluhande lwe'mbembe, yâli ye'meetere makumi gataanu ku meetere makumi gabiri na zitaanu. **3** Luhande luguma lwayo, lwâli yegiiri ubululi bwe'kati nga ku meetere ikumi. Ulundi luhande, yâli hisiri ku lulya lubuga luseemanie ne'shima, úluli imbuga. Hi'gulu lyayo, hâli riiri izindi nyumba zishatu ízishoneriini-shoneriini kwo. **4** Ne'mbere lyo'bululi bwo'lubuga lwe'mbuga, yâli injira yo'kulenga mwo, ye'meetere zitaanu ku meetere makumi gataanu. Imiryango yayo yâli uluhande lwe'mbembe. **5** Ne'bisiika bya mu nyumba ya kashatu hi'gulu lye'zaabo, byâli biniini ukuhima bye'zaabo. Mukuba injira ye'yo nyumba ikahamuuka bweneene ukuhima ye'zaabo. **6** Kwi'yo nyumba, kundu kwâli izindi zishatu ízishoneriini-shoneriini kwo, si zoohe, ndaazo nguliro zâli hiiti nge'ya haashi. Kiri ne'bisiika bye'rya ya haashi, byo byâli bihamu ku bye'za hi'gulu. Kwo na kwokwo, ku byo ígakulikira, halinde ku ye'mbekwa.

⁷ Imbere lye'bisiika íbyâli uluhande lwo'lubuga lwe'mbuga, yâli uluzitiro, lwe'meetere makumi gabiri na zitaanu. ⁸ No'bula-bula bwe'bisiika, zâli meetere makumi gabiri. Si ibisiika íbyâli uluhande lwe'wa bululi bwe'mbuga, byohe, ubula-bula zâli meetere makumi gataanu. ⁹ Idako lya yibyo bisiika, hâli injira yo'kulenga mwo, ukulyokera mu lubuga lwe'mbuga. ¹⁰ Haaho ho'luzitiro lwâli tonderiiri.

Uluhande lwe'kisaka, lwâli igindi nyumba mwene irya yabo, yanâli yegiiri irya yo'luhande lwe'nyuma lye'nyumba ya Rurema. ¹¹ Imbere lya yibyo bisiika, hâli injira nge'rya yo'luhande lwe'mbembe. Iyo nayo, ha mulyango gwayo hakayubakwa nge'rya yabo, kiri na ngiisi kwe'bisiika bitengesirwi. ¹² Kwo na kwokwo, kiri ne'wa mulyango gwo'luhande lwe'kisaka. Mu njira yo'kuyingirira, uluhande lwe'sheere lwe'wa luzitiro, hâli ulwivi, ha'bandu bâli kizi lenga.

¹³ Ulya mundu anambwira kwokuno: «Yibi bisiika íbiri uluhande lwe'mbembe, na íbiri uluhande lwe'kisaka byoshi biri bitaluule. Yumwo, mwa'bagi bali mu yingira mu kugenda imbere lya Nahano. Mwo banali mu liira amatuulo mataluule. Bwo ho handu heeru, ha'matuulo gooshi mataluule gali mu singulwa, gaba ge'byokulya, kandi iri go'kukogwa ibyaha, kiri na go'kuhyula. ¹⁴ Ku kyanya abagingi bagweti bagakolera yaho handu Heeru, iri bangaba bagagenda mu lubuga lwe'mbuga, bakwiriiri basige imirondo yo bashuba mu kola mwo imbere lya Rurema. Mukuba iyo

mirondo yabo iri mitaluule. Bangatee yambala igindi mirondo, babuli hulukira imbuga, imunda abandu bakumaniri.»

Ibigero bya'handu ha mu nyumba ya Rurema

¹⁵ Ulya mundu, iri akaba keera ayusa ukugera bulya bululi bwa mu nyumba ya Rurema, anambulusa mu kundeeza mu mulyango úguli uluhande lwe'sheere. Ha nyuma, anagera ulubuga nalwo. ¹⁶ Anayabiira ulugero lwi'sanga, anagera uluhande lwe'sheere: imeetere magana gabiri na makumi gataanu. ¹⁷ Anagera no'luhande lwe'mbembe, nalwo zeezo-zeezo meetere magana gabiri na makumi gataanu. ¹⁸ Ha nyuma, anagera uluhande lwe'kisaka, nalwo zeezirya-zeezirya meetere magana gabiri na makumi gataanu. ¹⁹ Buzinda, anagera uluhande lwe'muga, nalwo zindi meetere magana gabiri na makumi gataanu. ²⁰ Kwokwo, kwo akagera yizo mbande zooshi, zanáli meetere magana gabiri na makumi gataanu, ku meetere makumi gataanu. Ikibambaazi kyo kyâli kizi handula Ahandu Heeru na ha'bandu booshi.

43

Rurema agalukira mu nyumba yage

¹ Ha nyuma, ulya mundu anandwala ha mulyango gwo'luhande lwe'sheere. ² Ukulyokera iyo munda isheere, ubulangashane bwa Rurema wa'Bahisiraheeri bwanatanguula. Bwâli yijiri buli ne'bisindo byage, nga lwiji lwingi. Yubwo bulangashane bwanayami

tanguulira ikihugo kyoshi.* ³ Yago mabone, gâli nga galya go n'gabona ku kyanya Rurema akayiji shereeza akaaya ke'Yerusalem. Ganashushiini kwakundi na go n'gabona ku ngombe yo'lwiji Kebaari. Lyeryo, nanayami fukama, nanahisa amalanga haashi.

⁴ Yubwo bulangashane bwa Nahano bwanalenga mu mulyango úguli uluhande lwe'sheere, halinde mu nyumba ya Rurema. ⁵ Ha nyuma, Umutima gwage gwananyisa halinde mu bululi bwe'kati. Nanabona kwe'nyumba ya Rurema yoshi ikoli yijwiri mwo'bulangashane. ⁶ Ku yikyo kyanya, uyo mundu âli nyimaaziri ha butambi. Lyeryo, nanayuvwa izu ukulyoka mu nyumba, ⁷ ti: «E mwana wo'mundu, hano ho handu ikiti kyani kyo'bwami kiri, hanali ho ndi mu laaviza amagulu gaani. Abahisiraheeri, tugatuulanwa imyakuula. Kwokwo, iziina lyani, batâye ki lidwakaze. Kiri na'baami baabo batagaki liyulubaza, mbu bakizi hayikumbira imigisi, kandi bahaziikira abaami baabo. ⁸ Yabo baami baabo, bakayubaka ibihamambiro byo'tujumiro twabo, kiri ne'mitondo yatwo hoofi ne'nyumba yani. Ku yukwo, ha kati ke'yo nyumba ne'ze'mwabo, hali ikibambaazi kyo'kutuhandula. Kwokwo, kwo bakayulubaza iziina lyani lyeru, mu kugira byo'kunyaagaza, byanatuma ngabararakarira, nanabashereeza. ⁹ Na buno, bataki kolwe mbu bashubi yikumba imigisi. Kiri ne'birunda bya'baami baabo, bablyose ha butambi lyani. Kwokwo, lyo

* **43:2** 43.2 Hezekyeri 10.3-4, 18-19; 11.22-23; Bwigule 1.15.

tugatuulanwa imyakuula.

¹⁰ «Aahago e mwana wo'mundu! Iyo myazi hi'gulu lye'nyumba yani, ugiyigirize Abahisir-aheeri, bamenye na ngiisi kwoshi kwo iri nyubake. Kwokwo, lyo bagakebukwa ku byo bâli kizi gira, binabateere ishoni. ¹¹ Ne'ri bangabiyuvvirwa ishoni, unabasobanulire ngiisi kwe'nyumba ya Rurema iri. Ubamenyeese ngiisi kwe'miryango yayo iri, yo'kuyingirira na yo'kuhulukira, na ngiisi kwo ishushiri, na ngiisi kwe'bindu byoshi bitengesirwi, na ngiisi kwe'maaja zaayo zidesiri kuguma na íbikwiriiri ukusimbahwa mwo. Yibyo byoshi, ubayandikire byo ku bweranyange. Kwokwo, lyo bagalonga ubulyo bwo'kuyibonera ngiisi kindu, na kwo kiri kitengeke. Yibyo, bigabatunda bakizi kulikira imaaaja no'kuzisimba. ¹² No'lubaaja hi'gulu lye'nyumba ya Rurema lwo lwoluno: Ahandu hooshi áhazungulusiri inyumba ya Rurema ku mugazi, hakwiriiri habe hataluule.»

Ibiloziri akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo

¹³ Akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, ibigero byako byo byebino: Ulutaliro lwako lugaaba lwe'sendimeetere makumi gataanu, ku sendimeetere makumi gataanu. Bagakazungulusa ingera, nayo ukuyika zigaaba sendimeetere makumi gabiri na zitaanu. ¹⁴ Yako katanda, ikimango ki'siga lya haashi ku lutaliro igaaba meetere nguma. Ni'siga írigalikulikira, mu matambi, zigaaba sendimeetere makumi gataanu, ne'kimango kye'meetere zibiri. Ni'siga írigakulikira yiryo, mu matambi, zigaaba

sendimeetere makumi gataanu. ¹⁵ Yako katanda, hi'gulu lyako, ha'matuulo gagakizi siriizibwa. Ne'mbande zaaho zooshi zigaaba ziyyumiini, kuli kudeta meetere zibiri-zibiri. Ku ngiisi kagongo kugayubakwa, halinde habe hashuumiri ukuhima ahandi. ¹⁶ Hi'gulu ku katanda, ngiisi ho bali mu twanira, hagaaba no'lugero luguma lwe'meetere ndatu-ndatu imbande zooshi kwo ziri zina. ¹⁷ Isiga lya ha kati nalyo, ligaaba no'lugero luguma, lwe'sendimeetere zirinda-zirinda imbande zooshi kwo ziri zina. Na ngiisi luhande hagasigala imihiro ye'sendimeetere makumi gabiri na zitaanu. Haganaba ingerá íyisiri ku sendimeetere makumi gataanu. Haganaba kwakundi ne'bishonero uluhande lwe'sheere.

Ukuyeruuusibwa kwa'katanda

¹⁸ Rurema Nahamwitu anambwira: «E mwana wo'mundu, nie Nahano nadeta kwokuno: Ikyanya akatanda kagayubakwa, ugakayeruusa mu kutangira kwa'matuulo go'kusiriiza lwoshi, na mu kukashaangira kwo'muko gwe'bitugwa íbyatangwa.[†] ¹⁹ Balya bagingi ba mu mulala gwa Laawi, ábakomoosiri mwi'kondo lya Saadoki, bo bagakizi yegeera imbere lyani mu kungolera. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri. Yabo bagingi, ugabaheereza ishuuli ye'njuuke, gira ibe yo bagatanga ituulo lyo'kukogwa ibyaha byabo. ²⁰ Umuko gwe'yo shuuli ugagushangira ku tulya tugongo tuna útushuumiri, na ku tugongo twi'siga lya kabiri, kiri na

[†] **43:18** 43.18-27 Kulyoka 29.35-37.

mu matambi mwoshi. Kwokwo, lyo yako katanda kagayeruusibwa, kanabe kakola katalule. ²¹ Haaho, ugayabiira iyo ishuuli iyatangwa ituulo lyo'kukogwa ibyaha byabo, unagijigiivize halya handu hashungike, ha mbuga lya'handu heeru.

²² «Ku lusiku úlugira izibir, ugayabiira ik-ihebe kizira kashembo, nakyo, unakitange libe ituulo lyo'kukogwa ibyaha. Si uga-tee yeruusa akatanda nga kwo ukakayeruusa no'muko gwe'shuuli. ²³ Ikyanya ugaaba keera wakayeruusa, ugayabiira inyana ye'njuuke nzira kashembo, ne'kipanga kiguma kizira kashembo. ²⁴ Kwokwo, unableete imbere lyani, nie Nahano, gira abagingi babishiige kwo'muunyu, babuli bindangira ituulo lyo'kusiriiza lwoshi.

²⁵ «Ugaahisa isiku zirinda ugweti ugakizi tanga ituulo lyo'kukogwa ibyaha, kihebe kiguma-kiguma, ne'shuuli nguma-nguma, ne'kipanga kiguma-kiguma, byoshi bizira kashembo. ²⁶ Kwokwo, mu yizo siku zirinda, ugaaba wagira umukolwa gwo'kunywaniisa, na gwo'kuyeruusa. Na kwi'yo njira, kiri na'katanda nako kagaaba kayeruusibwa. ²⁷ Mango yizo siku zirinda zalenga, ukulyokera ku lusiku lwo'munaana no'kugenderera, abagingi bagakizi ba bagweti bagatangira abandu amatuulo go'kusiriiza lwoshi, na go'kuyerekana ingoome. Kwokwo, lyo nimùyakiira. Kwokwo kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.»

Ukukoleesa umulyango gwe'sheere

¹ Ulya mundu anangularira iwa mulyango gwe'mbuga lya'handu heeru, úguli uluhande lwe'sheere. Yugwo mulyango, gwâli muhamike.
² Nahano anambwira kwokuno: «Yugu mulyango, bwo gwo nayingirira mwo, nie Nahano, Rurema wa'Bahisiraheeri, ndaaye mundu yeshi úhangwirwi ukugulenga mwo. Ku yukwo, gukwiriiri guhamikwe, kwo guganayama-yama muhamike. ³ Kundu kwokwo, umwimangizi mukulu yeki ahangwirwi akizi genda imbere lyani, analiire ye'byokulya byage bitaluule. Yaho handu, mu kuhayingira na mu kuhahuluka, akwiriiri akizi lenga mu bululi úbuli hoofi no'mulyango gwo'kuyingirira.»

Imigeeza hi'gulu lye'kuyingira mu nyumba ya Rurema

⁴ Ulya mundu anashubi ndeeza mu mulyango úguli imbembe, anandwala imbere lye'nyumba ya Rurema. Iyo nyumba, iri n'gayitegeereza, nanabona kwo iyijwiri ubulangashane bwa Nahano. Lyeryo, nanayami fukama, nanahisa amalanga haashi. ⁵ Nahano anambwira: «E mwana wo'mundu, uloleekeze, unatege amatwiri, gira uyuvwe imigeeza yoshi hi'gulu lye'nyumba yani, kuguma ne'maaja zaamwo zooshi. Iyo nyumba, umenye banyandi ábahangwirwi ukukizi giyingira mwo, no'kushubi huluka, na banyandi ábatahangwirwi. ⁶ Yabo Bahisiraheeri bahuni, ubambwirire kwokuno: Nie Rurema

Nahamwinyu nadetaga: Imikolezi yinyu mibi, keera yangaara.⁷ Mukuba, ikyanya muli muyiji ndangira amatuulo go'mushyano, ne'binyule, no'muko, muli mu yulubaza inyumba yani. Muli mu hanguula kwa'bandu bazira kutenguulwa bayingire ahandu haani heeru, batananzimbahiri. E bandu baani! Si hi'gulu lya yibyo bihigo biinyu, keera mwahongolaga ikihang'o kyo tukanywana!⁸ Mutanaki twaziizi ukukizi ngolera ahandu haani heeru. Keera mwahateerezagya ibinyamahanga, bibe byo bigakizi ngolera.⁹ Aaho! Niehe, nie Nahano Rurema. Buno, nakyula: Ikinyamahanga kizira kutenguulwa, kitananzimbahiri, kitaye ki shubi yingira ahandu haani heeru. Kundu angaba amùtuuziri mwo.

*Abalaawi balyosibwa ku mukolwa
gwo'bugingi*

¹⁰ «Ku kirya kyanya Abahisiraheeri bakanyi-lyosa kwo, banakizi kulikira imigisi yabo, kiri na'Balaawi nabo banayami njanda. Ngahwe! Yibyo byaha byabo, bakola bagabihanirwa kwo. ¹¹ Imikolwa yabo mu nyumba yani, ikola igaaba ya kukizi langa imiryango, no'kukizi kola igindi mikolwa ya kwingi-kwingi. Baganakizi baaga ibitugwa íbyatangwa ituulo lyo'kusiriiza lwoshi, kuguma na'gandi matuulo. Baganakizi kolera abandu bayimaaziri. ¹² Haliko, nie Rurema Nahamwinyu nashiikiza kwo yibyo byaha byabo babihanirwe kwo. Mukuba bo bakakizi yi-mangira Abahisiraheeri mu kuyikumba imigisi, banakizi bashimya ukugira íbyaha. ¹³ Ku

yukwo, batâye ki shubi nyegeera, mbu bangolere umukolwa gwo'bugingi. Batanâye ki shubi huma ku birugu byani byeruusibwa, kiri no'kuyingira ahandu haani heeru. Kwokwo, yibyo bitalaalwe bakagira, bikolaga bigabateeza ishoni, banateteerwe ngana. ¹⁴ Kundu kwokwo, ngabaleka bakizi kola imikolwa miniini-miniini mu nyumba yani. Baganakizi gikola yoshi nga kwo bibawkiriiri.

Imaaja hi'gulu lya'bagingi

¹⁵ «Halikago, ku yikyo kyanya Abahisira-heeri bakanyilyosa kwo, abagingi beene Laawi, balya bi'kondo lya Saadoki, booki bakagenderera ukukizi ngolera halya handu haani heeru. Kwokwo, boohe bagagenderera ukukizi ndangira ibinyule no'muko. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁶ «Yabo naaho, bo bagakizi yingira ahandu haani heeru, banayegeere akatanda kaani, mu kungolera. ¹⁷ Ne'kyanya bagakizi yingira mu lubuga lwe'kati, bagakizi tee yambala imirondo ye'kitaani. Mukuba, ku kyanya bagweti bagaakola mu lubuga lwe'kati, kiri na mu nyumba, batakwiriiri ukuyambala imirondo ikahangwa mu bwoya. ¹⁸ Ku matwe gaabo, bagakizi soosa kwe'mirondo ye'kitaani. Kiri no'tubutura two bagakizi yambala tugaaba twe'kitaani. Si batagakizi yambala ibyambalwa byoshi byo'kuleeta ikyuya. ¹⁹ Iyo mirondo yo bashuba mu kola mwo, bagakizi tee gihogola, banagisige mu bisiika byeruusibwa.

Kwokwo, banayambalage igindi, babuli huluka bagwane abandu mu lubuga lwe'mbuga. Mukuba, iri abandu bangakengeera bagihuma kwo, iri bayitaluula. ²⁰ Yabo bagingi, batakwiiri ukukizi kunguulwa amatwe, bataganakizi leka kwo'mushaku gulaahe. Haliko, bagakizi guni-ihya kwo. ²¹ Uyimbwa mugingi yeshi, ku kyanya agayingira mu bululi bwe'kati, atakwiiri kwo akizi genda anywa idivaayi. ²² Kwakundi, umugingi atakwiiri kwo ayange namufwiri, kandi iri umukazi úkasigaana na yiba. Haliko, akwiriiri ayange umuhyakazi útazindi yangwa, anabe Muhisiraheeri-kazi, kandi iri ayange namufwiri úkasigwa no'gundi mugingi. ²³ Yabo bagingi, bo bagakizi yigiriza abandu baani ukusobanukirwa ibindu bitaluule, na bye'kyeye. Baganakizi bayereka ulubibi úluli ha kati ke'bindu byerusuibwa, na íbiyulubiiri. ²⁴ Abandu, iri bangahambanwa, abagingi bakwiriiri babahambuule mu kukulikiriza amategeko gaani.

«Ikyanya bagakizi ba bali mu siku ngulu, bagakizi kulikira imaaja zaani, na'mategeko gaani. Kiri ne'Sabaato zaani, bakizi ziyerusa. ²⁵ Batakizi yegeera ibirunda, gira batayiji kengeera bayiyulubaza. Halikago, bahangwirwi naaho ukuyegeera ikirunda, iri kyangaba kya yishe, kandi iri kya nyina, kandi iri muguma wa mu baana baage, kandi iri kya mwene wabo ye babutanwa, kandi iri kya mwali wage útazi yangwa. ²⁶ Iri muguma wabo angayiyulubaza kwokwo, akwiriiri ayiyeruuse. Ha nyuma lya yukwo kuyiyeruusa, agaamala isiku zirinda, akabuli

tondeera umukolwa. ²⁷ Ulusiku agayingira halya handu heeru, mu lubuga lwe'kati, gira agendi kola, akwiriiri atee tanga ituulo lyo'kukogwa ibyaha. Kwokwo kwo nie Nahano Rurema ndesiri. ²⁸ Kwakundi, yabo bagingi, batakwiriiri kwo bakizi hyana ikihugo. Si bagakizi ngolera naaho. Ku yukwo, mu kihugo kye'Hisiraheeri, ndaabwo buhyane bagalonga mwo. Si ubuhylene bwabo, ali niehe. ²⁹ Bagakizi lya amatuulo go'mushyano, na go'kukogwa ibyaha, na go'kuhyula. Kyoshi kya'Bahisiraheeri bagakizi ndangira, kigakizi ba kye'mwabo. ³⁰ Itomola lyoshi, liba lya mimbu, kandi iri lya bindi-bindii, yibyo byoshi, bigaaba bya'bagingi. Kwakundi, mugakizi batomoza kiri na ku mushyano gwinyu, gira lyo ndonga ukugashaanira inyumba ziinyu. ³¹ Abagingi batahangwirwi ukulya umukaafu. Guba gwa'kanyuni, kandi iri gwa kitugwa ikyafwa kyonyene, kandi iri ikyayitwa ne'nyamiishwa.»

45

Ikimaanye kitaluule hi'gulu lye'nyumba ya Rurema

¹ «Ikyanya mugagabulira imilala ya'Bahisiraheeri ikihugo, mukataluule ibilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo, ku bilomeetere ikumi, kibe kimaanye kye'mwani nie Nahano. Kwokwo yaho hooshi, hagaaba hataluule. ² Mu kati-kati, hagaasigwa imeetere magana gabiri na makumi gataanu, ku magana gabiri na makumi gataanu, habe he'nyumba yani igayubakirwa. Yaho naho, hagaasigwa

ulubuga lwe'meetere makumi gabiri na zitaanu.
³ Mu kyekyo kimaanye, ugashubi handula mwe'bilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo ku bilomeetere bitaanu, habe ho Handu Heeru bweneene. ⁴ Yaho handu, ho hagaaba hataluule mu yikyo kihugo. Haganaba hataluule imwa'bagingi, kwo bali mu kola imbere lyani. Ho nabo bagayubakira izaabo nyumba, na'handi hagataluulwa habe ha nyumba yani. ⁵ Hali ibindi bilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo ku bilomeetere bitaanu, áhagataluulwa imwa'Balaawi, kwo bali mu kola ha nyumba ya Nahano. Haaho, ho nabo bagayubakirwa akaabo kaaya. ⁶ Kwokwo, ibilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo, ku bilomeetere bibiri ne'kitolo, hoofi ne'kimaanye kitaluule imwani, ha kaaya ka'Bahisiraheeri booshi kagayubakwa.

Itongo lye'bwami

⁷ «Ku biloziri umutwali, naye agahaabwa iki-maanye kye'mwage uluhande lwe'muga lwe'wa kimaanye kitaluule imwani nie Nahano. Iki-maanye kyage kigalyokera imuga halinde ku nyaaja Mediterane. Kinashubi lyokera isheere, halinde ku lubibi lwa'Bahisiraheeri. Mu bulabula, kigayumaana ni'tongo lya ngiisi mulala.
⁸ Yaho, lyo ligaaba itongo lya'baami mu kihugo kya'Bahisiraheeri. Na kwi'yo njira, batagakizi ki libuza abandu baani. Si bagalekera imilala ya'Bahisiraheeri ahandu áhasigiiri mu kihugo.»

Imikolwa yo mwami akwiriiri ukukizi gira

⁹ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «E batwali ba'Bahisiraheeri, ibyaha biinyu keera

byakavya ma! Ku yukwo, muleke ukukizi shundeeza abandu, iri munabanyukula ibye'mwabo. Si mukizi fuitirwa mu kukizi gira ibikwaniini na ibitungiini imbere zaani. Muleke ukukizi zimba abandu baani. Kwokwo kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁰ «Ngiisi muguma winyu, akwiriiri akizi koleesa ibigerero ibikwaniini, biba bya heefa, kandi iri bye'baati. ¹¹ Mukuba iheefa, kyo kigerero kyo'mushyano, ne'baati, kyo kigerero kya'mavuta. Kwo biri byombi, biyumiini ulugero. Ngiisi kiguma kiyumiini ne'kihande kiguma ki'kumi kye'homeeri. ¹² Mu kugera ubuzito, igerahi makumi gabiri, ziri ne'shekeri nguma. Ne'shekeri makumi gataanu ziri ne'miina nguma. ¹³ Ikigerero kya'matuulo giinyu ge'byokulya kyo kyekino: Ikihande kiguma kya kalindatu kye'heefa kiri mwe'homeeri nguma ye'ngano, kandi iri yo'bulo. ¹⁴ Ikigerero kya'mavuta kyo'kyekino: Ikoori nguma iri mwe'baati ikumi za'mavuta (iyo koori yo nguma ne'homeeri. Ne'homeeri nguma iri mwe'baati ikumi). ¹⁵ Mu kiso kye'bibuzi magana gabiri byo'Muhisiraheeri, mugakizi tangwa ikibuzi kiguma. Habe na'matuulo go'mushyano, na go'kusiriiza lwoshi, na go'kuyerekana ingoome. Yago matuulo gooshi, akalimbi kaago, kuli kubanywaniisa na Rurema. Kwokwo, kwo nie Rurema Nahamwinyu ndesiri.

¹⁶ «Mu kino kihugo, Abahisiraheeri booshi bakwiriiri bakizi tuula mwami. ¹⁷ Kwokwo, naye mwami agakizi leeta byoshi ibyatangwa amatuulo ku siku ngulu ze'mbaluko

yo'mwezi, na ze'Sabaato, ne'zindi, nga kwo bitegesirwi mu Bahisiraheeri: nga'matuulo go'kusiriiza lwoshi, na go'mushyano, na ge'binywebwa, na go'kuyerekana ingoome. Kwokwo, lya'Bahisiraheeri booshi bagakizi ba banywaniisibwa.»

*Ulusiku lukulu
(Kulyoka 12.1-20; Balaawi 23.33-43)*

¹⁸ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «Ku lusiku lwa mbere, lwo'mwezi gwa mbere, mugakizi tanga ishuuli ye'njuuke nzira kashembo, libe ituulo lyo'kuyeruusa inyumba yani. ¹⁹ Umuko gwayo, umugingi agakizi guyabiira kwo, anagushangire ku bihamambiro bye'nyumba yani, na ku tugongo twa'katanda, na ku bihamambiro byo'mulyango gwo'bululi bwe'kati. ²⁰ Ku lusiku úlugira izirinda, munashubi gira kwokwo, hi'gulu lyo'mundu úwagira ibyaha buzira kugiriirira. Kwokwo lye'nyumba yani, mugaaba mugweti mugagiyeruusa.

²¹ «Mu siku ikumi na zina za gwogwo mwezi gwa mbere, mugakizi gira ulusiku lukulu lwe'Pasaka. Iyo Pasaka, mugakizi gishambaalira isiku zirinda, mugweti mugaalya imikate mizira saama. ²² Ku lusiku lutaazi, mwami agakizi tanga ishuuli nguma, libe ituulo lyo'kukogwa ibyaha byage yenyene, ne'bya'Bahisiraheeri booshi. ²³ Na mu yizo siku zirinda, ngiisi lusiku agakizi tanga ishuuli zirinda, ne'bipanga birinda, byoshi bizira

kashembo, libe ituulo lyo'kusiriiza lwoshi. Agakizi tanga ne'kihebe, libe ituulo lyo'kukogwa ibyaha. ²⁴ Ha nyuma, analingaanie ibilo ikumi byo'mushyano gwe'ngano ku ngiisi shuuli, ne'bindi ikumi ku ngiisi kipanga. Na mu ngiisi bilo ikumi byo'mushyano, agakizi biika kwe'litiri zishatu za'mavuta.

²⁵ «Mu siku ikumi na zitaanu zo'mwezi gwa kalinda, mwami agakizi gira ulusiku lukulu lwe'bitunda. Nalwo lushambaalirwe siku zirinda nga lulya lwe'Pasaka. Na ngiisi lusiku hatangwe mwene gaagalya matuulo go'kukogwa ibyaha, na go'kusiriiza lwoshi, na go'mushyano, na ga'mavuta.»

46

Imigeeza ya mwami

¹ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «Mu siku zooshi zo'mukolwa, kwo ziri ndatu, umulyango gwo'bululi bwe'kati gugakizi yama guli muyigale. Si gugakizi yigulwa naaho ku lusiku lwe'Sabaato na ku lwe'mbaluko yo'mwezi. ² Amatuulo go'kusiriiza lwoshi, na go'kuyerekana ingoome, ikyanya abagingi bagakizi ba bagweti bagagatanga, mwami agakizi lenga mu lubuga lwe'mbuga, anayingire halinde ha kisimba-lyango. Haaho anafukame, anahise amalanga haashi mu kunyikumba, anabuli huluka. Yugwo mulyango gutayigalwe halinde kabigingwe. ³ Haaho ha yugwo mulyango, ha'bandu booshi bagakizi yiji nyikumbira ku ngiisi lusiku lwe'Sabaato, na ku ngiisi lusiku lukulu lwe'mbaluko yo'mwezi. ⁴ Ku

yulwo lusiku lwe'Sabaato, mwami agatangira Nahano ituulo lyo'kusiriiza lwoshi: byanabuzi birindatu, ne'kipanga kiguma, byoshi bizira kashembo. ⁵ Na ngiisi ituulo lye'kipanga, agakizi liyushuula kwe'bilo makumi gashatu byo'mushyano. Si ituulo lye'byanabuzi, agakizi lileeta no'mushyano gwo aloziizi ukutanga. Na ku ngiisi bilo makumi gashatu byo'mushyano bigakizi yushuulwa kwe'litiri ndatu za'mavuta.

⁶ Ku lusiku lukulu lwe'mbaluko yo'mwezi, agakizi tanga ishuuli ye'njuuke, ne'byanabuzi birindatu, ne'kipanga kiguma, byoshi bizira kashembo. ⁷ Na ngiisi ituulo lye'shuuli kandi iri lye'kipanga, agakizi liyushuula kwe'bilo makumi gashatu byo'mushyano. Si ituulo lye'byanabuzi, agakizi lileeta no'mushyano gwo aloziizi. Na ku ngiisi bilo makumi gashatu byo'mushyano, kugakizi yushuulwa ilitiri ndatu za'mavuta.

⁸ Ikyanya mwami agakizi ba akola agahuluka, akwiriiri ahulukire mu yerya-yerya njira yo alenga mwo mu kuyingira.

⁹ «Ne'kyanya kye'siku ngulu, iri abandu bangayiji yikumba Nahano, ábayingirira mu mulyango gwe'mbembe, bahulukire mu gwe'kisaka, na ábayingirira mu gwe'kisaka, bahulukire mu gwe'mbembe. Hatagire mundu úgashubi hulukira mu mulyango gwo akayingirira mwo. Haliko, bagakizi huluka mu guli imbere lyabo. ¹⁰ Yabo bandu, ikyanya bagakizi yingira, mwami naye bagayingiriranwa. Kiri na mu kuhuluka, bagashubi hulukiriranwa.

¹¹ «Ku kyanya kye'siku ngulu, na ku kye'siku ízikashungikwa, ituulo ligakizi ba bilo makumi

gashatu byo'mushyano ku ngiisi ituulo lye'shuuli kandi iri lye'kipanga. Si ku byanabuzi agatwala ngiisi mushyano gwo aloziizi ukutanga. Na ku ngiisi bilo makumi gashatu byo'mushyano, agakizi tanga ilitiri ndatu za'mavuta. ¹² Iri mwami angasiima ukutangira Nahano ku bulooze bwage, liba ituulo lye'kusiriiza lwoshi, kandi iri lye'kuyerekana ingoome, bagamúyigulira umulyango gwo'bululi úguli uluhande lwe'sheere. Yiryo ituulo, agalitanga nga kwo ayamiri ali mu gira-gira ku lusiku lwe'Sabaato. Ne'kyanya agahuluka, anahamike umulyango.

Amatuulo go'kusiriiza lwoshi ngiisi lusiku

¹³ «Ngiisi lusiku shesheezi, mugakizi tangira Nahano ikyanabuzi kizira kashembo, kinabe kyo'mwaka muguma. ¹⁴ Na kwakundi, ngiisi shesheezi mugakizi tanga ibilo bibiri-bibiri byo'mushyano mufushe mwe'litiri nguma ya'mavuta go'muzehituuni. Imaaja hi'gulu lye'kutangira Nahano yago matuulo, zigayama zikulikiirwi halinde imyakuula. ¹⁵ Ngisi shesheezi, bakwiriiri bakizi tangira Nahano ituulo lye'kyanabuzi, na lye'mushyano, kuguma na'mavuta, halinde imyakuula.»

Ku biloziri ukugabirwa ikihugo na mwami

¹⁶ Rurema Nahamwitu adetaga kwokuno: «Tudete nga mwami angagabira umwana wage muguma ikimaanye kiguma kye'kihugo. Yikyo kimaanye, agakiyegukana kuguma ne'mbagi yage, halinde imyakuula. ¹⁷ Halikago yikyo kimaanye, nga angaba akigabiiri umuja wage

muguma, uyo muja agakibeerana halinde ku mwaka agalyosibwa mu buja. Ha nyuma, kinashubi sigala kye'mwa mwami. Mukuba, bagala baage naaho bo bakwiriiri ukumúhyana. ¹⁸ Mwami atahangwirwi ukukizi nyaga amatongo ga'bandu. Haliko, ngiisi kimaanye kye'kihugo íkimúyegukiiri, kyangagabira bagala baage. Kwokwo, umundu atangagaazibwa ubuhylene bwage.»

Amasiga ge'nyumba ya Rurema

¹⁹ Ha nyuma, ulya mundu anandeeza mu njira ye'wa mulyango gwe'mbembe, halinde mu bisiika bitaluule bya'bagingi. Ananyereka ahandu haguma, uluhande lwe'muga lwa yibyo bisiika, ²⁰ ti: «Hano, ha'bagingi bagakizi deekera inyama za'matuulo ágatangwa hi'gulu lyo'kukogwa ibyaha na lyo'kuhyula. Ho baganakizi yokera amatuulo go'mushyano. Ku yukwo, ndaakyo kindu kyoshi kyo bagakizi hulukana. Kwokwo, lyo batayiji kengeera bataluula abandi ábangabihuma kwo.»

²¹ Ha nyuma, anashubi ndwala mu lubuga lwe'mbuga, anandeeza ha tukuma twalwo, kwo tuli tuna. Ha ngiisi kakuma, hâli ulundi lubuga luniini. ²² Na yulwo lubuga luniini lwa ha ngiisi kakuma lwâli lwe'meetere makumi gabiri ku meetere ikumi na zitaanu. ²³ Na ngiisi bululi bwâli zungulusirwi ne'kibambaazi kya'mabuye. Ne'mbere lyakyo, hâli riiri amasiga. ²⁴ Kwokwo, uyo mundu anambwira: «Yaga, gali masiga ga'bakozi ábali mu kola mu nyumba ya Rurema.

Ho bagakizi deekera amatuulo ga'bandu bagakizi leeta.»

47

Mu nyumba ya Rurema mwashyoka amiji

¹ Ulya mundu anangalulira iwa mulyango gwe'nyumba ya Rurema. Yaho, nanabona amiji gagweti gazununuka mwi'dako lye'kibambaazi ikiri uluhande lwe'sheere. Mukuba, inyumba ya Rurema yâli kizi lola isheere. Yago miji gâli kizi hinga ukulyoka mwi'dako, uluhande lwe'lulyo lwo'mulyango, ganalenge uluhande lwe'kisaka lwa'katanda. ² Ha nyuma, anandeeza mu mulyango úguli imbembe, anambulusa imbuga, ananzungulusa yo, halinde ha mulyango gwe'sheere. Galya miji gâli gweti gagahinga uluhande lwe'kisaka. ³ Ulya mundu anayisunga uluhande lwe'sheere, afumbiiti umugozzi, anagera ye'meetere magana gataanu. Ananjabula yago miji, ganambikira mu bigeregere. ⁴ Anashubi gera izindi meetere magana gataanu. Anashubi njabula yago miji, ganambikira mu madwi. Anagera izindi meetere magana gataanu. Anashubi njabula yago miji, ganambikira mu kibuno. ⁵ Anashubi gera izindi meetere magana gataanu. Leero, ulwiji lwanaba ni'benga íriyisiri ngana-ngana, halinde ndanaki shobola ukulujabuka, ngeeka nyooge! ⁶ Kwokwo, anambwiraga: «E mwana wo'mundu, yago magambo, ka wagayitegeereza bwija?» Anatee ndwala áhayiheriiri, abuli shubi ngalulira ku ngombe yo'lwiji. ⁷ Iri n'gahika

ho, nanabona kwa'kajabo na'kandi ikoli meziri ibiti bingi bweneene. ⁸ Anashubi mbwira: «Yaga miiji gagweti gagalenga mu ndekeera ye'Yorodaani, ganahingire isheere ye'kihugo, halinde mu nyaaja yo'Munyu. Yumwo mu nyaaja, ganahindule amiji gaamwo, gabe miija. ⁹ Yulwo lwiji, ngiisi hooshi ho lugaahika, ikiyimbwa kiremwa kyoshi kigavubuka, kiri ne'fwi zinaluguuke. Mukuba, yulwo lwiji, ngiisi hooshi ho lugaahika mwi'yo nyaaja, lugayami hindula amiji gaaho, ganabe magumaana.

¹⁰ «Ku yukwo, ku ngombe lye'yo nyaaja, uku-lyokera i Heni-Gwedi halinde i Heni-Hegilayimu, abadubi bagakizi yiji lambuulira he'njenga zaabo mu kuziyanika. Mukuba, mugaaba imilala mingi ye'fwi, nga íziri mu nyaaja mbamu Mediterane. ¹¹ Halikago, ibiziba byayo kuguma no'lujaga, byohe bitagaakira, si amiji gaabyo, gagasigala gali mwo'muunyu. ¹² Ku ngiisi ngombe yalwo, kugaamera imilala ye'biti bya kwingi-kwingi, binali mu tongeka kwe'bitumbwe byo'kulibwa. Ibyasi byabyo, bitagakizi bogama, kiri ne'bitumbwe byabyo bitâye humbuluke. Bwo bigakizi nywesibwa no'lwiji ukulyoka mu nyumba ya Rurema, ngiisi mwezi bigakizi tongeka buhyahya. Ibitumbwe byabyo bigaaba byokulya, ne'bibabi byabyo bigakizi ba muti.»

Imbibi mbyahya ze'kihugo

¹³ Rurema Nahamwitu adeta kwokuno: «Ikihugo kyo mugagabulira imilala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri, ngola ngamùyerekaga

imbibi zaakyo. Haliko, umulala gwa Yusefu, gugahaabwa imituli ibiri. ¹⁴ Yikyo kihugo, keera n'gashiikiza kwo nakiheereza bashokuluza biinyu. Aaho! Mukigabure halinde mweshi muyumaane, bwo kikola buhyane bwinyu. ¹⁵ Ulubibi lwe'mbembe, lugatondeerera ku nyaaja Mediterane, lunakulikire injira íri mu lola mu kaaya ke'Hetilooni, na'ke'Leno-Hamaati, no'kugenderera halinde i Zedadi. ¹⁶ Lunagenderere halinde mu kaaya ke'Berota, na mu ke'Siburahimu útuli ha kati ke'kihugo kye'Damasiki na kye'Hamaati, halinde mu kaaya ke'Hazoori-Hatikooni. Yako kaaya kali hoofi no'lubibi lwe'kihugo kye'Hahurani. ¹⁷ Yulwo lubibi, lugashubi lyokera ku nyaaja Mediterane, lunahike isheere ya'kaaya ke'Hazorri-Henani. Iyo munda imbembe, kigabibikanwa ne'kihugo kye'Damasiki na kye'Hamaati. Kwokwo, kwo'lubibi lwe'mbembe luli.

¹⁸ «Ulubibi lwe'sheere, lugatondeerera yaho ha kati ke'Damasiki ne'Hahurani, lunagenderere halinde mu ndekeera ye'Yorodaani, íri ha kati ke'poroveesi ye'Giryadi ne'kihugo kye'Hisiraheeri. Na kwakundi, lunalenge i Tamaari, iwa nyaaja yo'Muunyu. Kwokwo, kwo'lubibi lwe'sheere luli.

¹⁹ «Ulubibi lwe'kisaka, lugatondeerera yaho i Tamaari, lunagenderere halinde i Kadeeshi, ha birigo bye'Meriba. Lunashubi tondeerera yaho i Meriba ye'Kadeshi, lunahike ku lwiji Niire i Miisiri, halinde ku nyaaja Mediterane. Kwokwo, kwo'lubibi lwe'kisaka luli.

²⁰ «Uluhande lwe'muga, ulubibi lugabeera

ku nyaaja Mediterane, ukutondeerera ikisaka, halinde imbembe ye'Lebo-Hamaati. Kwokwo, kwo'lubibi lwe'muga luli. ²¹ Yikyo kihugo, kwokwo kwo mugakigabura mwenyene kwa mwenyene, ukukulikirana ne'milala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri. ²² Mugakigabura mu kugira ikibare, gira kibe buhyane bwinyu kuguma ne'binyamahanga íbimùtuuziri mwo, banabe keera bakabutira mwa'baana. Yabo nabo, bakwiriiri baharuurwe nga Bahisiraheeri, na nga baguma ba mu milala yinyu, banahaabwe ubwabo buhyane mu milala ya'Bahisiraheeri. ²³ Kwokwo, ngiisi muguma analonge iryage itongo mu mulala gwo atuuziri mwo. Kwokwo, kwo nie Nahano Rurema ndesiri.»

48

Ubuhyane bwe'milala yo'luhande lwe'mbembe

- ¹ Gano, go maziina ge'milala ne'bimaanye byabo: Ikimaanye kya Daani, kigaaba imbembe, ku butambi bwe'njira íri mu lola i Hetilooni, kinasooke i Lebo-Hamaati, halinde i Hazori-Henani. Yutwo twaya, tubibikiinwi ne'kihugo kye'Damasiki na kye'Hamaati. Kitonderiiri ku lubibi lwe'sheere halinde imuga, ku nyaaja Mediterane. Kyekyo, kyo kimaanye kya Daani.
- ² Ikimaanye íkigakulikira íkya Daani, kigaaba kya Hasheeri, ukulyokera isheere halinde imuga.
- ³ Na íkigakulikira ikimaanye kya Hasheeri, kigaaba kya Nafutaali.
- ⁴ Na íkigakulikira iki-maanye kya Nafutaali, kigaaba kya Manaasi.

⁵ Na íkigakulikira ikimaanye kya Manaasi, kigaaba kya Hifurahimu. ⁶ Na íkigakulikira ikimaaye kya Hifurahimu, kigaaba kya Rubeni. ⁷ Na íkigakulikira ikimaanye kya Rubeni, kigaaba kya Yuda.

Ikimaanye kitaluule imwa Nahano

⁸ «Ikimaanye íkigakulikira íkya Yuda, ukutondeerera ku lubibi lwe'sheere halinde lwe'muga ku nyaaja Mediterane, bagaasiga ikimaanye íkiyumiini ne'kya ngiisi mulala. Kuli kudeta bilomeetere ikumi na bibiri kwi'kumi na bibiri. Ha kati kaakyo, he'nyumba ya Rurema igayubakwa. ⁹ Yikyo kimaanye kya Nahano kigaaba bilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo ku bilomeetere ikumi. ¹⁰ Ku yikyo kimaanye, mugataluula ibilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo, ukulyokera isheere halinde imuga, ne'bitaanu, ukulyokera imbembe halinde ikisaka, habe handu ha'bagingi. Ha kati-kati, he'nyumba ya Nahano igayubakwa. ¹¹ Yaho, ho handu ha'bagingi bataluule naaho, balya ba mwi'kondo lya Saadoki. Mukuba bo bakaba bemeera mu kungolera. Batakanahuna, nga kwa'Balaawi bakagira ku kirya kyanya Abahisiraheeri bakahuna. ¹² Kyo kitumiri yaho handu, bagalonga he'kye'mwabo kimaanye kya boonyene, hoofi ne'kya'Balaawi. ¹³ Ikimaanye kya'Balaawi, kigayumaana ne'kya'bagingi. Kuli kudeta, ngiisi kiguma bilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo ku bilomeetere bitaanu. ¹⁴ Yaho handu, hali ha'kamaro. Ku yukwo, ndaaye úhangwirwi ukuhakburania na'handi, kandi

iri ahaguliisa, kandi iri ahahaana. Mukuba, hali hataluule imwa Nahano.

Ikimaanye kye'bwami

¹⁵ «Ku halya handu hataluule, hali ibilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo, ku bilomeetere bibiri ne'kitolo. Yaho handu, hoohe hatali hataluule. Si hali ha kukizi kolera igindi-gindi mikolwa ya'kaaya, nge'nyumba, ne'mifulege. Ha kati-kati, ha kaaya kahamu kagaaba. ¹⁶ Yikyo kimaanye, imbande kwo ziri zina, kigaaba ne'bilomeetere bibiri ne'meetere magana gabiri na makumi gataanu. ¹⁷ Yako kaaya, imbande zaako kwo ziri zina, hagasigala imeetere igana na makumi gabiri na zitaanu ze'ndagiriro. ¹⁸ Na áhagasigala isheere ne'muga, mu matambi ge'kimaanye kitaluule imwa Nahano, ho ábagakizi kolera akaaya bagakizi lima, banalonge byo bagaalya. Hagaaba ibilomeetere bitaanu-bitaaunu. ¹⁹ Yabo bakozi ábagakizi halima, babe balyosiri mu ngiisi mulala gwa'Bahisiraheeri. ²⁰ Ku yukwo, ikimaanye kitaluule imwa Nahano, kuguma ne'kya'kaaya, hooshi, bigaaba bilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo. Akaaya kagayabiira ikihande kiguma kya'kana. ²¹ Ikimaanye íkigaaba kisigiiri imbande zooshi za kirya kye'mwa Nahano, ne'kya'kaaya, kigaaba kya mwami. Yikyo kihande, kyo kyekiryia íkiyumiini imbande zooshi zaakyo kwo ziri zina. Ngiisi luhande, luli ne'bilomeetere ikumi na bibiri ne'kitolo, ukulyokera isheere halinde imuga, ku nyaaja Mediterane. Mukuba, halya handu hataluule, na áhagayubakwa inyumba ya Rurema,

hagaaba ha kati. ²² Ku yukwo, ikimaanye kya'Balaawi, kuguma ne'kya'kaaya, bigaaba ha kati ke'kimaanye kya mwami. Yikyo kimaanye kya mwami, kigaaba ku lubibi lwe'kimaanye kya'bandu bo'mulala gwa Yuda, imbembe, na ku lubibi lwe'kimaanye kya'bandu bo'mulala gwa Binyamiini, ikisaka.

Ubuhyane bwe'milala íri ikisaka

²³ «Abandu be'gindi milala, ibimaanye byabo byo byebi: Íkimaanye kyo'mulala gwa Binyamiini, kigatondeerera ku lubibi lwe'sheere, kinahekere ku nyaaja Mediterane, imuga. ²⁴ Ikigakulikira íkya Binyamiini, kiri kye'mwa Simyoni. Kilyokiiri isheere halinde imuga. ²⁵ Na íkigakulikira íkya Simyoni, kiri kye'mwa Hisakaari. ²⁶ Na íkigakulikira íkya Hisakaari, kiri kye'mwa Zabulooni. ²⁷ Na íkigakulikira íkya Zabulooni, kiri kye'mwa Gaadi. ²⁸ Yikyo kye'mwa Gaadi, kyo kiri ku lubibi lwe'kisaka. Ne'sheere kibibikiinwi na'kaaya ke'Tamaari, ne'kirigo kye'Meriba i Kadeeshi. Kinakulikire ingombe yo'lwiji úluli ku lubibi lwe'Miisiri, halinde ku ngombe ye'nyaaja Mediterane. ²⁹ Kwokwo, kwo yikyo kihugo kigagabulirwa imilala ya'Bahisiraheeri, mu kubatariisa ikibare, kinabe kikola buhyane bwabo. Kwokwo, kwo nie Nahano Rurema ndesiri.»

Imiryango ikumi ni'biri ye'Yerusaleemu

³⁰⁻³¹ «Akaaya ke'Yerusaleemu, imiryango yako, kwo iri ikumi ni'biri yo'kuyingira, ngisi muguma gugakizi detwa kwi'ziina lyo'mulala muguma gwa'Bahisiraheeri. Inali yo yeno:

Imbembe, ubula bwe'kibambaazi kyayo, zigaaba meetere bihumbi bibiri na magana gabiri na makumi gataanu. Yulwo luhande, lugaaba imiryango ishatu: Umulyango gwa Rubeni, no'gwa Yuda, no'gwa Laawi. ³² Isheere nayo, ikibambaazi kyayo, kigaaba no'bula bwe'zindi meetere bihumbi bibiri na magana gabiri na makumi gataanu. Yulwo luhande nalwo, lugaaba imiryango ishatu: Umulyango gwa Yusefu, no'gwa Binyamiini, no'gwa Daani. ³³ Ijisaka, nayo igaaba zeezo-zeezo meetere bihumbi bibiri na magana gabiri na makumi gataanu. Yo igaanaba umulyango gwa Hisakaari, no'gwa Simyoni, no'gwa Zabulooni. ³⁴ Imuga nayo, igaaba zeezo-zeezo meetere bihumbi bibiri na magana gabiri na makumi gataanu. Yo igaanaba umulyango gwa Gaadi, no'gwa Hasheeri, no'gwa Nafutaali. ³⁵ Yibyo bibambaazi byoshi kwo biri bina, ukubizunguluka, ziri meetere bihumbi mwenda. Ukulyokera ku yikyo kyanya, yaka kaaya kakola kagakizi detwa: Yaho ho Nahano ali.»

**Ibibiriya: Igambo ly a Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru**

**Fuliiru: Ibibiriya: Igambo ly a Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b